

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Θ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 |

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1960

| ΑΡΙΘ. 1

ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ

Ἡ ἀνατολή τοῦ νέου ἔτους εἶναι σπουδαιότατη ἐνκαιρία, διὰ τὰ φέρωμεν εἰς τὸν νοῦν μας τὴν χριστιανικὴν περὶ τῆς ἱστορίας ἀντίληψιν, ἣ ὁποία συνδέει εἰς μίαν ἁρμονικὴν καὶ ὀργανικὴν ὁλότητα τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Ἡ σύνδεσις αὕτη ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ σωτηριώδους ἔργου τοῦ Σωτῆρος.

*

Με τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ὅπως παρουσιάζει αὐτὸ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ τὸ βιοῖ ὁ Ὁρθόδοξος πιστός, ὁ χρόνος καὶ ἡ αἰωνιότης συνηρηθήθησαν ἁρμονικῶς καὶ συνετελέσθη θαυμαστὴ συνάντησις τοῦ ἀπείρου καὶ τοῦ πεπερασμένου, τοῦ ἀπολότου καὶ τοῦ σχετικοῦ, τοῦ αἰωνίου καὶ τοῦ παροδικοῦ, τοῦ μεταφυσικοῦ καὶ τοῦ ἱστορικοῦ, τοῦ ὑπερβατικοῦ καὶ τοῦ ἐμπειρικοῦ.

Ἡ ζωὴ τοῦ Σωτῆρος (γέννησις, θάνατος, ἀνάστασις) εἶναι τὸ κεντρικὸν γεγονός, τὸ ὁποῖον ἐδίχασε τὴν ἱστορίαν, καὶ ὁ ἄξων, περὶ τὸν ὁποῖον στρέφεται αὕτη. Ἡ ἐν Χριστῷ ἀνατολή τοῦ ἀληθινοῦ φωτός κατηύγασε τὴν ὁδὸν τῆς Ἱστορίας εἰς ὄλον τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς. Πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκινεῖτο μὲ τὰς νοσταλγίας του ὁλόκληρον τὸ παρελθόν καὶ ἀπὸ Αὐτόν, ὡς ἀπὸ ἀφετηρίαν, ὀρμᾶται καὶ ἀποκτᾷ νόημα ὁλόκληρον τὸ μέλλον. Ὅπως λέγει ὁ Μπέρνχαρτ, «τὸ παρελθόν μόνον αὐτὸν ἀνεξίτηται καὶ αὐτὸς μόνος εἶναι τὸ μέτρον καὶ τὸ νόημα ὄλον τοῦ μέλλοντος». Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι πλέον παίγνιον εἰς χεῖρας τῆς τυφλῆς εἰμαρμένης, δὲν εἶναι ἐξάρτημα τῆς φύσεως ἢ μία παρο-

δική ύπαρξις. Με τὴν ἐν Χριστῷ ἀπολύτρωσιν ὑψονόμεθα ὑπεράνω τοῦ χρόνου καὶ ἐμβάλλομεν αἰωνιότητα εἰς τὰς παροδικὰς στιγμὰς τῆς ὑπάρξεως. Ὁ Χριστιανός, ἂν καὶ ζῆ ἐν χρόνῳ καὶ ἐπὶ γῆς, δύναται νὰ ζῆ ἐκτὸς τοῦ χρόνου καὶ νὰ μεταφέρεται εἰς τὴν σφαῖραν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ὑπαρξις του ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ παροδικόν, ἀποκτᾷ νόημα καὶ καταναγάζεται ἀπὸ τὰς μαρμαρυγὰς τοῦ αἰωνίου φωτός.

Με τὴν χριστιανικὴν περὶ τῆς Ἱστορίας ἀντίληψιν τὰ ἐπίγεια φωτίζονται ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ τιοῦτοτρόπως ὁ χρόνος, τὸ μέλλον, ὁ ἄνθρωπος, ὁ πόνος καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα κατοπτεύονται ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς αἰωνιότητος. Τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι μέσον ἐκφράσεως τοῦ αἰωνίου, περιοχὴ ἐκδηλώσεως αὐτοῦ, συγχρόνως δὲ ὁδὸς ὁδηγοῦσα πρὸς αὐτό. Με τὰ ἱστορικὰ γεγονότα ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁμιλεῖ ὁ Θεὸς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἄνθρωπος δι' αὐτῶν ἀπαντᾷ ὑπακούων ἢ ἀπειθῶν πρὸς τὸν Θεόν. Τὸ παρελθὸν φωτίζεται με τὸ αἰώνιον μέλλον, ἐνῶ τὸ αἰώνιον μέλλον συνδέεται με τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρόν. Ἐντὸς τῆς πορείας τῆς ἱστορίας, ἡ ὁποία ἐξελισσεται συμφώνως πρὸς τὸ ἀπολυτωτικὸν καὶ σωτηριολογικὸν σχέδιον τοῦ Θεοῦ, «τὸ χθὲς καὶ τὸ αὔριον συμπλέκονται εἰς μίαν ἔννοιαν καὶ τὸ σήμερον ἐν σχέσει πρὸς τὴν αἰωνιότητα ἐμφανίζεται ὡς μία εὐκαιρία πραγματοποίησέως της». Εἰς τὸ κέντρον καὶ ὑπεράνω τῆς Ἱστορίας ἴσταται ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος εἶναι «χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. ιγ', 8). Ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ Ἀνάστασις Του, ἡ ὁποία εἶναι ἡ προϋπόθεσις τῆς ἰδικῆς μας θεώσεως καὶ ἀναστάσεως, εἶναι ἡ τελειοτάτη ἀξιοποίησις τῆς ἱστορίας, εἶναι τὸ κορύφωμα καὶ ἡ πληρεστέρα ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἡ ὑψίστη ἐγγύησις διὰ τὸ ὅτι «τὰ διάφορα γεγονότα δὲν εἶναι ἡ σαρκαστικὴ ἀπάντησις τῆς τυφλῆς τύχης ἢ τῶν ἀδυσσώπητων καὶ ἀκάμπτων φυσικῶν νόμων πρὸς τὸν παραγωγὸν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς», ἀλλὰ τμήμα τοῦ θείου σχεδίου καὶ ἐκφρασις τῆς προαιωνίου βουλῆς τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν ἐνδιαφέρεται μόνον διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὡς ὄλον, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκάστην ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἰδιαίτερος (Πρβλ. Ματθ. ι', 30: «Υμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημένοι εἰσίν»).

Ἡ ἱστορία λοιπόν, κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν, δὲν εἶναι κάτι ἄσκοπον καὶ ἄκαρπον. Δὲν εἶναι ἄστοχος καὶ τυχαία κινήσεις, κωκεῶν καὶ σύμφυρα γεγονότων. Ἡ ἱστορία κινεῖται ἐντὸς τοῦ ἀπολυτρωτικῆς σχεδίου τοῦ Θεοῦ καὶ ὁδηγεῖται συνεχῶς πρὸς τὴν πρόοδον. Αὕτη, τρόπον τινά, καρποφορεῖ «πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχην», εἶτα πλήρη σῖτον ἐν στάχτι» (Μάρκ. ε', 28). Ὡς ἔλεγεν ὁ ἀείμνηστος Κ. Καλλίνικος, ἡ ἱστορία «εἶναι ποταμὸς μὲ πηγάς, μὲ παραποτάμια, μὲ κοίτην ὀλονὲν εὐθρονομένην, μὲ δέλτα ἐκβολῶν μεγαλοπρεπές. Εἶναι ἴσως ὁ ῥοῦς τῆς μαιάνδρου καὶ πολὺπλαγκτος διὰ τὸ ἀμφιρρέπον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ εἰς τὰς ὄχθας τῆς πότε πτηνὰ κελαιοῦν καὶ πότε βάρτραχοι κοάζουν, ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ ῥοῦς τῆς δὲν ἐπιστρέφει εἰς τὰ ὀπίσω». Ἡ πρόοδος συντελεῖται ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι μόνον ὑπόθεσις τοῦ μέλλοντος, ἀλλ' εἶναι ζῶσα παροῦσα πραγματικότητα, μικρὰ ζύμη ζυμοῦσα βραδέως καὶ προοδευτικῶς τὸ «φύραμα» τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ζύμη αὕτη τῶν πραγματικῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν ἐκλεκτῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ δοῦν ἀθορύβως εἰς τὸν ὄργανισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος, ἐμφυχοῦσα καὶ ζωοποιοῦσα αὐτόν. Ὡς λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆς πρὸς Διόγνητον ἐπιστολῆς, «ὅπερ ἐστὶν ἐν σώματι ψυχῇ, τοῦτ' εἰσιν ἐν κόσμῳ Χριστιανοί... Ἡ ψυχὴ συνέχει τὸ σῶμα. Καὶ Χριστιανοί... συνέχουσι τὸν κόσμον».

*

Ἄλλ' ἡ σύνδεσις παρελθόντος, παρόντος καὶ μέλλοντος εἰς μίαν ἐνότητα, ἡ ὁποία δημιουργεῖται διὰ τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, ἐπιτυγχάνεται κατ' ἀπαράμιλλον καὶ κλασσικὸν τρόπον ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας μας. Ἐντὸς αὐτῆς ὁ χρόνος παύει νὰ ὑφίσταται ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Μετουσιῶνται εἰς ἐν μυστικὸν βίωμα, κατὰ τὸ ὁποῖον βιοῦνται ἡ αἰωνιότης ἐν τῷ παρόντι. Εἰς τὴν λατρείαν μας δὲν γίνεται μόνον λόγος διὰ τὰ θεῖα γεγονότα, οὔτε ἀπλῶς ἐνθυμούμεθα αὐτά, ἀλλὰ τὰ γεγονότα ταῦτα κατὰ μυστηριώδη τρόπον βιοῦνται σήμερον ὡς συμβαίροντα, ἐκτυλισσόμενα καὶ προβαλλόμενα πραγματικῶς ἐνώπιον ἡμῶν. Ὡστε ἡ ζωντανή

παρακολούθησις τῆς ὀρθοδόξου λατρείας οὐδὲν ἄλλο σημαίνει παρὰ συμμετοχὴν εἰς τὸν μυστικὸν βίον τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν πλοῦτον τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἀπέρρευσαν ἐκ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου. Ἐπειδὴ δὲ ἀκριβῶς ἡμεῖς οἱ πεπερασμένοι ἄνθρωποι δὲν δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν ἐκάστοτε ὁλόκληρον τὸν πλοῦτον τοῦτον, δι' αὐτὸ κατανέμομεν αὐτὸν εἰς τὰς ἐπὶ μέρους εορτὰς τοῦ «ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους». Τὸ λειτουργικὸν καὶ ἁσματικὸν περιεχόμενόν των, παρουσιάζον οἰοεὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον τὸν πολύτιμον λίθον τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου, συντελεῖ, ὥστε νὰ ἐκπέμπεται ἐξ αὐτοῦ ἄλλοτε μὲν ἢ μία καὶ ἄλλοτε ἢ ἄλλη λάμψις καὶ μαρμαρυγή. Ἀλλὰ δι' ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν λειτουργικῶν τούτων ἐκφάνσεων καὶ ἁσματικῶν ἐκδηλώσεων ἀπινοβολεῖ ὁ εἷς καὶ αὐτὸς Ἥλιος, δηλαδὴ ὁ Κύριος τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Αἰωνιότητος, ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Κύριος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Σωτὴρ καὶ Ἀνθρωπότης. Καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς διὰ τοὺς ὀρθοδόξους πιστοὺς, οἱ ὁποῖοι μετέχον τῆς ὀρθοδόξου λατρείας, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον εἶναι συγχρόνως καὶ ἄμεσον παρόν, διὰ τοῦτο ἀπ' ἐνὸς συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἀντηχεῖ τὸ «σήμερον» ἢ γίνεται χρῆσις ἐνεστωτικῶν ἐκφράσεων εἰς τὰ λειτουργικὰ καὶ ὕμνολογικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἀπ' ἐτέρου συχνάκις καλοῦνται καὶ σήμερον ὑπ' αὐτῶν οἱ πιστοί, ὅπως ὡς παρόντες μετέχον μυστικῶς τῶν «Χριστοφανεῶν» καὶ «Θεοφανεῶν», αἱ ὁποῖα ἀναμένονται πρὸς εορτασμὸν ἢ ἤδη εορτάζονται ἢ λίαν προσεχῶς θὰ εορτασθοῦν.

Τέλος ἢ ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου πιστοῦ βίωσις τοῦ ἐσχατολογικοῦ στοιχείου καὶ τῆς αἰωνιότητος ὡς διαρκοῦς παρόντος βοηθεῖ αὐτὸν νὰ προγεύεται ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν τὴν «ἄληκτον χαρὰν» καὶ τὴν «ἀνέκφραστον εὐφροσύνην». Θεωρεῖ ὡ βεβαίαν τὴν ἐπανάκτησιν τοῦ ἀπολεσθέντος Παραδείσου, τὴν Ἀναστασίαν Του, τὴν «θέωσίν» του καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς σαρκός. Προαπολαύει τῶν οὐρανίων στεφάνων, τῆς «τρυφῆς τοῦ Παραδείσου», τοῦ πανυπερτελείου κάλλους καὶ τῆς γλυκείας καὶ τερπνῆς μετουσίας τοῦ Θεοῦ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, δ. Θ.
Ἰψηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΤΟΣ 1960: Η ΕΝΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ἀφ' οὗ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἠξιώθημεν νὰ ἴδωμεν τιθέμενα τὰ θεμέλια τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ Ἐκκλησιαστικῆς δράσεως, μὲ τὰς γνωστὰς ἤδη βαρυνσημάτων Ἀποφάσεις τῆς Διοικούσης καὶ Ποιμανούσης Ἐκκλησίας μας, εἶναι πολὺ φυσικόν, ὅτι τὸ ἀρχόμενον νέον ἔτος θ' ἀποτελέσῃ τὴν περίοδον τῆς ἀπαρχῆς τῆς ἐκτελέσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τούτων Ἀποφάσεων. Τὰ σχετικὰ ἐπίσημα κείμενα, ἐκτυπωθέντα ἤδη ἐντολῇ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τίθενται εἰς κυκλοφορίαν μεταξὺ τῶν ἀρμοδίων καὶ ὑπευθύνων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν δι' αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶς θεσπιζομένων. Καὶ πάντες καλούμεθα νὰ θέσωμεν «τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ ἄροτρον» καὶ νὰ προχωρήσωμεν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου εἰς τὴν συστηματικωτέραν καλλιέργειαν τοῦ πνευματικοῦ Ἀμπελώνος, τὸν ὁποῖον «ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ» Του.

Ἰδιαιτέραν ὄλως σημασίαν ἀποδίδομεν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἢ μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης ἐκτελέσεις δύνатаι νὰ ἔχῃ ἀποφασιστικὴν ἀξίαν διὰ τὴν ἀνασύνταξιν καὶ μεθοδικὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἐν λανθανούσῃ καταστάσει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εὐρισκομένων σήμερον πολλαπλῶν δυνάμεων τῆς Ἐνορίας. Πιστεύομεν, ὅτι θὰ καταστῇ, πράγματι, μὲ τὴν ἐργασίαν αὐτήν, δυνατὴ ἢ ἀνάδειξις τῶν Ἐνοριῶν μας εἰς ζωντανὰ, τῶ ὄντι, κύτταρα τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι — παρὰ τὰς πρώτας δυσχερείας, τὰς ὁποίας εἶναι φυσικόν εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ συναντήσῃ καὶ ἡ ἐργασία αὕτη, ὅπως συμβαίνει πάντοτε εἰς κάθε ἀρχὴν, — δὲν θὰ βραδύνη ἢ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ νοηθῇ Ἐνορία, χωρὶς

τὴν ὠργανωμένην κίνησιν καὶ δραῖσιν, τὴν προβλεπομένην ἀπὸ τοῦ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν.

Κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον, βεβαίως, αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος Ἐκκλησιαστικαὶ Ἀποφάσεις διαβιβάζονται πρὸς τοὺς κατὰ τόπους Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας, οἱ ὅποιοι εἶναι καὶ οἱ ἀρμόδιοι, διὰ νὰ δώσουν τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐργασίας ταύτης εἰς τὸν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν των Ἐφημεριακὸν Κλήρον, καθὼς καὶ τὰς ἀπαραιτήτους πρὸς τοῦτο εἰδικὰς ὁδηγίας, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν συνθηκῶν ἐκάστης Ἐπαρχίας. Καὶ οὐδεὶς Ἐφημέριος θὰ προχωρήσῃ, ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως καὶ εὐλογίας τοῦ Ἀρχιερέως του, ὁ ὁποῖος καὶ θὰ καθορίσῃ τὸν ρυθμὸν τῆς προόδου τοῦ ἔργου. Ἀλλὰ οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι πρέπει νὰ ἀντιληφθοῦν πλήρως περὶ τίνος, ἀκριβῶς, πρόκειται· πρέπει νὰ κατανοήσουν τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου καὶ νὰ τὸ ἐνστερνισθοῦν, ὅποτε καὶ θὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ δεχθοῦν τὴν Ἀρχιερατικὴν ἐντολὴν διὰ τὴν ἐναρξίν του καὶ νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὰς διατάξεις τῶν σχετικῶν Κανονισμῶν καὶ πρὸς τὰς εἰδικὰς ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπακολουθήσουν διὰ τὴν ἐπὶ μέρος ἐφαρμογὴν των. Ἀλλὰ, ἐπίσης, θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουν ἐκ τῶν προτέρων τὸν λόγον καὶ τὴν αἰτίαν, ὑπὸ τῶν ὁποίων ὑψηγορεύθησαν αἱ διάφοροι διατάξεις τῶν Κανονισμῶν τούτων, καθὼς καὶ τοὺς εἰδικωτέρους σκοπούς, τοὺς ὁποῖους προτίθενται νὰ ἐξυπηρετήσουν αἱ διάφοροι λεπτομέρειαι τοῦ ὅλου προγράμματος· νὰ ἔχουν δὲ καὶ τὴν εὐκαιρίαν τόσον τῆς ἐπιλύσεως τῶν, τυχόν, δεδικαιολογημένων ἀποριῶν των, ὅσον καὶ τῆς λεπτομεροῦς, κατὰ τὸ δυνατόν, διαφωτισείως των ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε προκυπτόντων τεχνικῶν (ὀργανωτικῶν) προβλημάτων.

Δι' ὅλα αὐτὰ θὰ χρησιμοποιοῦν αἱ στήλαι τοῦ «Ἐφημερίου», ἀπὸ τῶν ὁποίων θὰ ἔχωμεν τὴν

εὐκαιρίαν νὰ ἐπικοινωνῶμεν τακτικῶς μετὰ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου Ἐφημεριακοῦ μας Κλήρου. Δι' ὃ καὶ παρακαλοῦμεν θερμῶς: Πρῶτον μὲν, νὰ παρακολουθῶνται τακτικῶς τὰ ἐκάστοτε ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης δημοσιευόμενα καὶ ἐπιμελῶς νὰ φυλάσσωνται, διὰ νὰ χρησιμεύουν ὡςάκις χρειάζονται. Δεύτερον δέ, ν' ἀπευθύνεται πρὸς ἡμᾶς πᾶς ἐνδιαφερόμενος Ἐφημέριος δι' ὃ,τι ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀνωτέρω ζητήματα, διὰ νὰ ἔχη τὴν πρέπουσαν εἰς τὴν ἐρώτησίν του ἀπάντησιν, εἴτε ἀπὸ τῆς παρούσης θέσεως, εἴτε δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς, ἀναλόγως τῆς ὑφῆς τῆς περιπτώσεώς του.

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους θὰ ἀρχίσωμεν τὴν συστηματικὴν ἔκθεσιν τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου ζητημάτων.

*

Εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐργασίας τοῦ Ἐφημερίου διὰ τὴν ἀναζωπύρησιν τῆς Ἐνορίας, ὡς κεντράρον τοῦ ὄλου Ὁργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἐξέχουσιν θέσιν καὶ κεφαλαιώδη σημασίαν ἔχει ἡ ἰδιαιτέρα μέριμνα διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Χριστιανικῆς Οἰκογενείας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ὀργανικὸν στοιχεῖον τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐνορίας καὶ ἡ ὁποία, ὡς ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ της, εἶναι τὸ ἐργαστήριον καὶ τὸ φυτώριον τῆς δημιουργίας καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ζωῆς. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δὲ ταύτην καὶ διὰ τὴν καθημερινὴν διακήρυξιν καὶ ὑπόμνησιν τῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν ἀποδίδει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Οἰκογένειαν καὶ εἰς τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν καὶ τὸν ἐξαγιασμόν της, ἀφιερῶθη εἰς αὐτὴν ὁ ἐφετείνος Ἐκκλησιαστικὸς Ἡμεροδείκτης, ὁ ὁποῖος καὶ ὑπογραμμίζει τὴν ἀνάγκην τῆς εἰδικωτέρας καὶ ἐντατικωτέρας προσπάθειας χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου. Καὶ ὁ κύριος παράγων, φυσικά, μιᾶς τοιαύτης ἐργασίας δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ ὁ Ἐφημέριος, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν

δύναμιν καὶ τὴν εὐχέρειαν ἔχει νὰ εὐρίσκηται εἰς συνε-
χῆ πνευματικὴν ἐπαφὴν πρὸς τὰς Οἰκογενείας, ἀπὸ
τὰς ὁποίας ἀποτελεῖται ἡ Ἔνορία του.

Ἐπάρχουν Οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐπιθυμοῦν
καὶ ἐπιδιώκουν τὴν τοιαύτην τακτικὴν ἐπαφὴν μὲ τὸν
Λειτουργὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πνευματικὸν Ποιμένα
καὶ Πατέρα των. Τὸ δὲ Εὐχολόγιον τῆς Ἐκκλησίας
μας εἶναι πλήρες ἀκολουθιῶν καὶ εὐχῶν, ἀναφερο-
μένων εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ
βίου, κατὰ τὰς ὁποίας αἱ εὐσεβεῖς Ἑλληνικαὶ Οἰκογέ-
νειαι, τηροῦσαι τὰς πατέρας παραδόσεις, σπεύδουν νὰ
καλέσουν τὸν Ἱερέα νὰ ἐπικαλεσθῆ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν
θεῖαν ἀντίληψιν καὶ νὰ φέρῃ εἰς τοὺς οἴκους των τὴν
εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ εὐκαιρίαι αὐταί, ὅταν
δὲν λαμβάνουν τυπικὸν ἀπλῶς χαρακτῆρα, εἶναι χρησι-
μώταται διὰ τὸ ποιμαντορικὸν ἔργον τοῦ καλοῦ Ἐφη-
μερίου, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὸ καθῆκόν του, καὶ δίδουν
τόσας ἀφορμὰς καὶ διὰ τὴν βαθντέραν γνωριμίαν τοῦ
περιβάλλοντος καὶ τῶν συγκροτούντων τὴν Οἰκογένειαν
προσώπων καὶ διὰ τὴν ἀνάλογον μὲ τὸν καθένα ἐξ
αὐτῶν καὶ μὲ ὅλους πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν, πρὸς
ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐποικοδομήν.

Ἀλλὰ, προκειμένον περὶ τῶν Οἰκογενειῶν τού-
των, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν καλὴν διάθεσιν τῆς μετὰ τοῦ
Ποιμένος τῆς Ἔνορίας των ἐπαφῆς καὶ ἐπικοινωνίας,
ὁ Ἐφημέριος δὲν θὰ ἀρκεσθῆ μόνον εἰς τὰς περιστά-
σεις, κατὰ τὰς ὁποίας οὗτος καλεῖται διὰ νὰ τελέ-
σῃ μίαν οἰανδήποτε ἱεροτελεστείαν. Δύναται καὶ ἄλλας
εὐκαιρίας ὁ ἴδιος νὰ δημιουργήσῃ πρὸς ἐπικοινωνίαν
μετ' αὐτῶν καὶ ἀτόκλητος νὰ προσέρχεται κατὰ δια-
στήματα πρὸς ἐπίσκεψίν των, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς πνευ-
ματικῆς των χειραγωγήσεως καὶ τῆς ἐνισχύσεώς των
εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν.

Ἐκ παραλλήλου, ὑπάρχουν Οἰκογένειαι ἀδιάφοροι
μᾶλλον θρησκευτικῶς, ἢ ἀπλῶς κατὰ τύπους συνδεό-

μεναι με τὴν Ἑνορίαν των καὶ μόνον εἰς τὰς ὑποχρεω-
τικὰς δι' αὐτὰς περιστάσεις (βαπτίσεις, γάμοι, κη-
δεῖαι, μνημόσυνα κ.λ.π.) ἐρχόμεναι εἰς ἐπαφὴν με τὸν
Ναόν των. Αἱ Οἰκογένειαι αὐταὶ δὲν ἐπιδιώκουν τὴν
ἐπικοινωνίαν με τὸν Ἐφημέριόν των, διότι δὲν τὴν θεω-
ροῦν ἀπαραίτητον. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ Οἰκογένειαι,
αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον δὲν ἐπιδιώκουν αὐτὴν τὴν ἐπικοι-
νωσίαν με τὸν πνευματικὸν ἡγέτην τῆς Ἑνορίας των,
ἀλλὰ καὶ δὲν τὴν θέλουν διόλου, ἄλλαι δὲ καὶ τὴν ἀπο-
κρούουν καὶ τοῦτο, ὄχι μόνον ἀπὸ ἄγνοϊαν καὶ ἀδια-
φορίαν θρησκευτικὴν, ἀλλὰ καὶ ἔνεκα διαφόρων ὑπο-
κειμενικῶν λόγων καί, πρὸ παντός, ἔνεκα βαθύτατα
ἐρριζωμένων προκαταλήψεων.

Ὁ Ἐφημέριος δὲν δύναται ν' ἀγνοήσῃ αὐτὰς τὰς
περιπτώσεις καὶ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀδιαφορήσῃ καὶ
νὰ δεχθῆ παθητικῶς αὐτὴν τὴν ἀποξένωσιν ἀπὸ τὸ
ποιμνιὸν του, εἰς οἷονδήποτε λόγον καὶ ἂν ὀφείλεται
αὕτη. Ἀπ' ἐναντίας, ἔχει καθῆκον νὰ πληροφορηθῆ
τὴν πραγματικότητα, νὰ πολεμήσῃ τοὺς λόγους, οἱ
ὁποῖοι κρατοῦν τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς μακρὰν ἀπὸ
τὴν ἐπαφὴν του, νὰ δημιουργήσῃ εὐκαιρίας γνωρι-
μίας καὶ ἐπικοινωνίας με ὅλους αὐτούς, νὰ πράξῃ τὸ
πᾶν, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς οἴκους των, ὄχι, βέβαια,
πρὸς ἀπλὴν τέλεσιν ἱεροτελεστιῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς
χρησιμεύσῃ ὡς πνευματικὸς ὁδηγὸς καὶ χειραγωγὸς
καὶ νὰ ἐπιτυχῇ νὰ τοὺς φέρῃ πλησιέστερα πρὸς τὸν
Ναόν.

Ὅλα αὐτά, βεβαίως, προϋποθέτουν μίαν ἀνάλογον
ἠθικὴν ἀκτινοβολίαν καὶ ἐπιβολήν, τῆς ὁποίας ὅμως
δὲν δύναται νὰ στερηθῆται ὁ πιστὸς καὶ εὐλαβὴς καὶ
προσεκτικὸς Ἱερεὺς, τοῦ ὁποίου πολλάκις καὶ μόνῃ ἢ
ἀπλῇ ἐμφάνισις εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ σεβασμὸν καὶ
ἐμπιστοσύνην. Ἀλλὰ προϋποθέτουν, ἐπίσης, καὶ τὴν
ἀνάλογον ἐκ μέρους τῶν Ἐφημερίων διάθεσιν καὶ ἀπό-
φασιν, καθὼς καὶ κάποιαν ἐπὶ τοῦ θέματος σχετικὴν
τούτων διαφώτισιν καὶ ἐνημέρωσιν. Προϋποθέτουν

δμως, ἐπὶ πλέον, καὶ τὴν ἀντίστοιχον διαφώτισιν τοῦ λαϊκοῦ πληρώματος τῶν Ἑνοριῶν μὲ ὄλα τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα δύναται σήμερον νὰ διαθέσῃ ἡ Ἐκκλησία μας, καὶ, πρὸς πάντων, μὲ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου καὶ μὲ τὸ ἔντυπον.

Ἐπὶ τῶν σημείων τούτων θὰ παράσχωμεν εἰς τοὺς εὐλαβεστάτους Ἐφημερίους πᾶσαν δυνατὴν πληροφορίαν ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, ἐπικαλούμενοι μόνον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσοχὴν αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπαιτούμενον ἔντυπον ὑλικὸν καὶ πᾶν ὅ,τι σχετικὸν πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς σκοπιᾶς μελέτην καὶ ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας θὰ τεθῇ εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς σοβαρῶς ἐπιθυμοῦντος νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀναζωπυρηθῇ τὸ πνεῦμα τῆς «κατ' οἶκον ἐκκλησίας» παρ' ἐκάστη ἑλληνικῇ Οἰκογενείᾳ.

Μὲ μίαν τοιαύτην ἐργασίαν, καὶ μόνον, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν τῇ πληρότητί του τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀναδιοργανώσεως τῶν Ἑνοριῶν, ὅπως ἀκριβῶς ἀπαιτεῖ ἡ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ παράδοσις καὶ ὅπως ἐπιθυμεῖ ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία.

Η ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

«Ἦσαν δὲ προσκατεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς... τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία. χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς».

(Πράξ. 2,42. 4,32.34)

«Οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλῆσι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν... οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος».

(Πράξ. 20,21. 27 - 28)

Α Δ Ε Λ Φ Ι Κ Α Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Δὲν μπορῶ στὸ ζήτημα τῆς ἐμφανισεῶς σου, τῆς καθαριότητός σου νὰ ἐπιμείνω σὲ λεπτομέρειες καὶ νὰ περιγράψω τὸ τί εἶδαν τὰ μάτια μου κατὰ τὴν ἐκτέλεσι τοῦ καθήκοντός μου σ' ὀλόκληρη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. Ἀφῆνω τὸ ζήτημα ἐδῶ, καὶ ἔρχομαι τώρα νὰ σοῦ εἰπῶ πῶς πολλοὶ μπορεῖ νὰ προσέχουν τὴ δική τους καθαριότητα καὶ εὐπρεπῆ ἐμφάνισι, μὰ ὅμως δὲν δίνουν καμμιά σημασία στὰ τοῦ Οἴκου τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποίου προΐστανται φύσει, θέσει καὶ κατὰ νόμον. Βρώμικα τραπεζομάνδλα, βρώμικα καλύμματα, λαδωμένα ρυπαρὰ ἱερὰ βιβλία, λιγδωμένα ἱερὰ σκευῆ, δὲν ἔχουν θέσι μέσα στὸ "Ἁγιον Βῆμα. Πίστεφέ με πῶς σὲ κάποιο χωριὸ κοντὰ μάλιστα σὲ πόλι καὶ ἀπ' ἄλλης πλευρᾶς κοντὰ σὲ πολιτισμένους ἀνθρώπους λόγω τῆς ἀπὸ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης πυκνῆς συγκοινωνίας, ἀναγκάστηκα, ἔξω φρενῶν ἀπὸ ἱερὴ ἀγανάκτησι γιὰ τὴν ἀσέβεια, νὰ κάψω ἓνα σωρὸ καλύμματα τῆς προσκομιδῆς καὶ αὐτῆς τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς τὸ δεύτερο ντύμα, μιὰ χολεριασμένη πετσέτα, σωστὸ πατσαβούρι, κάτι ἄλλα παλαιότερας χρήσεως τεμάχια ὑφάσματος κλπ, καὶ νὰ τὰ κάμω στάχτη ρίχνοντάς τα στὴ θάλασσα. Παρμεινα ἐκεῖ μιὰ ἐβδομάδα, κάλεσα μερικά παιδιὰ θεοφοβούμενα καὶ ἐπιδοθήκαμε ὕστερα στὸ καθάρισμα τῆς κόπρου τοῦ Αὐγείου, ποῦ ὑπῆρχε μέσα στὸ Ἱερὸ πρὸ παντός. Ἀντικαταστήσαμε τὰ μεταβληθέντα σὲ στάχτη, γυαλίσαμε τὰ πρασινοσμένα ἱερὰ σκευῆ καὶ κηροπήγια, φροντίσαμε γιὰ τὴν ἀντικατάστασι τῶν ἱερῶν σκευῶν ποῦ ἦσαν στὴ μούχλα, καὶ πολλὰ ξεγανωμένα ἀπ' αὐτὰ ἢ λιγδολασπωμένα τὰ ἐπεδείξαμε σὲ εὐσεβεῖς ἐνορίτας νὰ συγκινηθοῦν ἀπὸ τὴν φτώχεια τοῦ Ναοῦ... Τί νὰ γίνῃ; Πίσω στὴν κόγχη σ' ἓνα σωρὸ εἰκόνες ποῦ δὲν ἔδειχναν ποιοὺς ἅγιους εἶχεν ἱστορηθῆ βρέθηκαν φιλοκομμένα χαρτιά καὶ κουρέλια καὶ ποντικοφωλιές μὲ μικρά. Ὁ παπᾶς παρηκολούθει ἀποσβολωμένους τὰ ἐνεργούμενα... καὶ ἐχάρη γιὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ὅλων μετὰ τὴν αὐθαιρέσια μας. Δὲν ἀναφέρω ὅλα ὅσα βρῆκα στὶς γωνίες. Καὶ δὲν εἶναι μοναδικό, δυστυχῶς, τὸ φαινόμενο αὐτὸ τῆς ἐγκληματικῆς ἀμελείας. Σὲ πολλοὺς Ναοὺς τῆς ὑπαίθρου, ἀλλοῦ ὀλιγώτερο ἀλλοῦ περισσότερο, τὰ ἴδια παρατηροῦνται. Καὶ ἂν πᾶς στὰ σπίτια τῶν περισσοτέρων ἀμελῶν ἱερέων θὰ βρῆς καλλίτερη καθαριότητα, εὐπρεπέστερον τὸ περιβάλλον καὶ τοῦτο ἀπὸ λόγους ἐγωῖσμοῦ κοσμικῆς μορφῆς. Θὰ μοῦ εἰπῆς: "Ἐνας ποῦ εἶναι καθαρὸς στὸ σπίτι του καὶ στὸν ἑαυτὸ του, εἶναι καθαρὸς καὶ στὸ Ναὸ του. Δὲν εἶναι κανὼν αὐτὸς ἀδελφέ.

Κρατῶ σημειώσεις παπάδων καὶ χωριῶν. Εὐρῆκα ἀρχοντοπα-
πάδες στὰ χωριὰ μὲ ὠραῖα σύγχρονα σπίτια, μὲ σαλόνια, μὲ
ἐπιπλα τῆς μόδας, μὲ καθρέπτες, μὲ κόρες ντυμένες «καθὼς
πρέπει», καὶ ὅμως τὸ Ἱερὸ τοῦ Ναοῦ παρουσίαζεν αὐτὴν τὴν
ἐγκατάλειψι πού ἀνέφερα, λὲς καὶ πέθανε ἀπὸ χρόνων ὁ νοικο-
κύρης τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Θεοῦ. Πολλοὶ μοῦ ἐδικαιολογήθησαν πὼς
φταίνει οἱ νεωκόροι γι' αὐτό. Λάθος. Μεγάλο λάθος, ἀδελφέ μου.
Ἐσὺ προσωπικῶς θὰ ἐνδιαφερθῆς. Ἐσὺ θ' ἀνασκουμπωθῆς καὶ
θὰ φροντίσης γιὰ τὴν καθαριότητα τοῦ Ναοῦ καὶ μάλιστα τοῦ
Ἱεροῦ Βήματος καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ
τῶν ἱερῶν καλυμμάτων καὶ σκευῶν τὸ ἀκηλίδωτον. Εἶναι ἀσε-
βεια ν' ἀφίνουμε τοὺς νεωκόρους, θηλυκοὺς ἢ ἀρσενικοὺς, νὰ ἐγ-
γίζου καὶ τὰ Ἱερά πράγματα ἀγαπητέ. Ἐφθάσαμε στὸ κα-
τάντημα νὰ ἐπιτρέπουμε ἀκόμη σὲ ἀνήθικα ὄντα νὰ εἰσέρχων-
ται στὸ Ἱερὸ Βῆμα, ἐπειδὴ εἶναι νεωκόροι, καὶ νὰ ἐγγίζου
τὴν Ἁγία Τράπεζα καὶ ν' ἀκουμπᾶνε τὸ κορμὶ τους ἐπάνω λὲς
καὶ εἶναι πάγκος κανένος χασάπικου, νὰ μεταφέρουν ἱερά σκεύη,
νὰ μετακινοῦν καὶ αὐτὸ τὸ Ἅγιον Ποτήριον. Ἐγὼ ἰδῆ νεωκό-
ρον, μ' ἔβην τὴν ἀσεβῆ ἀφέλεια, κατὰ διαταγὴν βέβαια τοῦ
παπᾶ του, νὰ μαζεύῃ, αὐτὴ εἶναι ἡ κυριολεξία, τὰ ἀπαιτούμενα
ἱερά σκεύη τῆς Θείας Εὐχαριστίας, νὰ τὰ σσουβαλιάξῃ σ' ἓνα
βρώμικον μπόγο καὶ νὰ τὰ μεταφέρῃ στὸ ἐξωκλήσι γιὰ τὴ
λειτουργία. Ἐκεῖ προχωρήσαμε. Τί νὰ εἰπῶ; Ἀσεβεια τοῦ
παπᾶ; Ἄγνοια; Τεμπελιὰ δική του; Ὅ,τι καὶ νὰ εἰποῦμε δὲν
πρόκειται νὰ πέσουμε ἔξω. Τὰ τοῦ Ἱεροῦ ἀνήκουν στὸν Ἱερέα.
Οἱ διάφοροι νεωκόροι δὲν ἔχουν θέσι μέσα στὸ Ἱερό, ἀδελφέ,
γιατὶ γίνονται καὶ κατάσκοποι τῶν ἀπροσεξιῶν τοῦ παπᾶ πού
τίς μολογᾶνε παντοῦ καὶ ἀσεβέστεροι. Ξεύρεις πολὺ καλὰ τὴν
«ξερνᾶνε» αὐτοὶ ἐναντίον μας. Ὅχι ὅλοι. Ἀλλὰ οἱ περισσό-
τεροι. Λοιπὸν. Τὸ ζήτημα τῆς καθαριότητος εἶναι δικό σου κι'
ἂν ἔχῃς καὶ διάκονο τόσο τὸ καλλίτερο. Κι' ἂν μάλιστα εἶσαι
νέος ἄνθρωπος, κλείσε τίς πόρτες τοῦ ναοῦ σου καὶ καθάρισε τὸ
Ἱερό σου νὰ εὐφρανθῇ ἡ ψυχὴ σου. Κι' ἂν εἶσαι Οἰκογενειάρχης
θὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ ἡ ἀγνὴ παιδοῦλα σου ἢ παπαδοπούλα, πού
προϋποτίθεται πὼς μετέχει τῆς ὠραίας σου προσπαθείας. Τὸ
καλό σου παιδί πού θὰ παρουσιάζῃ διαφορὰ ἀπὸ τὰ ἀλητόπαιδα
τοῦ δρόμου καὶ τοῦ κόσμου. Ὁ ἱερός Ναός δὲν εἶναι ἀχοῦρι
πού σταυλίζονται τὰ ζῶα. Δὲν εἶναι ὀρνιθῶνας. Δὲν εἶναι μπα-
κάλικο μὲ παντὸς εἶδους ἐδώδιμα καὶ ἀποικιακά, οὔτε ἀποθήκη
παληοῦ ὑλικοῦ τοῦ πολέμου. Κι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ κρατοῦν σὲ
σχετικὴ καθαριότητα καὶ ὁ λόγος προφανής. Καὶ ὄχι μόνον τὸ
Ἱερό καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πρέπει νὰ λάμπουν, ἀλλὰ καὶ ἡ τοποθέ-

τησίς των πρέπει νά εἶναι ἡ πρόπουσα, ἀνάλογη πρὸς τὸν τόπο. Μπροστά καὶ δίπλα στήν «ἀχιβάδα» δὲν ἐπιτρέπεται νά κρέμονται ράσα, ταγάρια, πετσέτες, ὑμπρέλλες, σακκούλια καὶ σακκίδια, πού γίνονται θεατὰ ἀπὸ τὸ ἐκκλησίασμα. Λίγο μυαλὸ χρειάζεται ἐδῶ, ὄχι ἐξοδα καὶ φιλοσοφία.

Ἐνας πατὰς κάποτε βγήκε στήν ἀγορὰ τοῦ Πειραιῶς, (αὐτὴ ἡ δουλειά, δηλαδή, εἶναι πρὸ τριακονταετίας περίπου) πῆρε τὸ πρῶτὴ τῆς Κυριακῆς κάτι πατσαδάκια, τὰ κρέμασε στὸ Ἱερό, δίπλα στὸ νιπτῆρα καὶ περίμενε νάρθη τὸ παιδί του πού ξύπνησεν ἀργὰ νά τὰ στείλῃ μ' αὐτὸ στὸ σπίτι. "Οπου κατὰ σύμπτωσι ἔρχεται νά κηρύξῃ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ κάποιος Δεσπότης, ὑπέροχη φυσιογνωμία. Μόλις εἶδε τὰ πατσαδάκια στὸ Ἱερό μὴ ρωτᾷτε πὼς ἔκανε ὁ πραότατος αὐτὸς ἄνθρωπος. Ἀλλὰ ὁ Δεσπότης θὰ παρακολουθῇ αὐτὴν τὴν κατάστασι; Δὲν ὑπάρχει φόβος Θεοῦ; Λιγάκι ἐνδιαφέρον τοῦ Ἐφημερίου χρειάζεται γιὰ νά μὴ παρουσιάξῃ ὁ Ναὸς ὄψι λαϊκῆς ἀγορᾶς ἢ ἔκθεσιν ἀντικειμένων ἀπιθάνου ποικιλίας καὶ χρησιμότητος. Σάπιες καρέκλες, ξεχαρβαλωμένα μπαούλα, σπασμένες κρεμάστρες ἐγχωρίου κατασκευῆς, βιβλία, φύλλα—φτερά, εἰκόνες χωρὶς ἀγίους, ἀχρηστες παληοσανίδες καὶ κοντάρια ἀπὸ φανάρια καὶ ἐξαπτέρυγα, ἀναδιπλωμένες καὶ σκουργιασμένες ἀλυσίδες καὶ παληοκάνδηλα ραχισμένα καὶ μουχλιασμένα, θαμμένα μέσα στήν πολυχρόνια σκόνῃ, δὲν ἔχουν θέσι στὸ Ναό.

Τὰ ἀχρηστα ἀδελφέ, νά καοῦν καὶ νά πέσῃ ἡ τέφρα τους μέσα σ' ἓνα βαθὺ λάκκο. "Οσα εἶναι μετάλλια, νά λυωθοῦν καὶ νά ἀναχυθοῦν καὶ νά μεταβληθοῦν σὲ εὐχρηστα. Ν' ἀπαλλαγῇ τὸ Ἱερό πρὸ παντὸς ἀπὸ τὰ σκύβαλα αὐτὰ πού καὶ χῶρο καλύπτουν καὶ ἀσχημῖα εἶναι. Τί τσακώνεσαι με τοὺς νεωκόρους καὶ με τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Ναοῦ σου; Οὔτε οἱ ἐπίτροποι εἶναι ὑπάλληλοι μας οὔτε οἱ νεωκόροι ἔχουν σ' αὐτὰ ἀρμοδιότητα. Θὰ ἐνδιαφερθῆς ἐσὺ ὁ Νοικοκύρης τοῦ Σπιτιοῦ. Ἐσὺ, ὁ Ἱερεὺς τοῦ Ναοῦ πού πρέπει νά μπαίνης μέσα καὶ νά χαίρεται ἡ ψυχὴ σου. Νάρχεται ὁ Δεσπότης σου καὶ νά σ' εὐλογῇ, ὄχι νά λερῶνῃ τὰ ράσα του καὶ τὰ ἄμφιά του. Νά συλλειτουργῆς μ' ἓνα συνάδελφό σου καὶ νά σὲ θαυμάξῃ διὰ τὴν ἀστράπτουσα καθαριότητά σου. Τὴ δική σου, τοῦ Ναοῦ σου, τοῦ Ἱεροῦ σου κυρίως. Πολλοὶ ἱερεῖς ἔχουν τὴ συνήθεια κι' ὅλα τ'ἀχρηστα, μηδὲ τῶν εἰκόνων ἐξαιρουμένων, νά τὰ σωριάζουν στὸ γυναικωνίτη. Ἐκεῖ νά ἰδῆτε πάλι δεγματολόγιο! Ἐκεῖ ὄχυρωμένη, ἢ, μᾶλλον, ταμπουρωμένη ἡ ποντικοφυλὴ ἀποκτᾷ δικαιώματα διαιωνίσεως τοῦ εἶδους ἐν ἀνέσει πολλῇ. Ὁ Θεὸς νά φυλάῃ μήπως τσιπῶσῃ καὶ κανένα φίδι... Πίσω ἀπ' τὶς γυναῖκες, στὰ πόδια τους, ἄλλα ὀρθὰ καὶ ἄλλα πε-

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ "ΛΕΙΜΩΝΑ,,

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

Ο ΑΜΝΗΣΙΚΑΚΟΣ ΔΕΣΠΟΤΗΣ ΤΗΣ ΑΜΑΘΟΥΝΤΑΣ

Στὴν Κύπρο βρίσκεται μιὰ πολιτεία ποὺ τὴ λένε Ἀμαθούντα· καὶ σ' αὐτὴ Δεσπότης ἦτανε ὁ ἀγιώτατος Ἰωάννης, ποὺ ἀνιστόρητα εἶναι τὰ ἔνθεα κατορθώματά του, καὶ ἡ φιλανθρωπία του καὶ ἡ ἀμνησικακία του.

Ὁ Δεσπότης λοιπὸν αὐτὸς εἶχε στὴν ἀκολουθία του ἓνα Διάκο, ποὺ τὸν εἶχε ὀρίσει νᾶναι καὶ ὁ φροντιστὴς τοῦ Ἐπισκοπείου του· κι' αὐτὸς μιὰν ἡμέραν ἐλογόφερε κι' ἤλθε σχεδὸν στὰ χέρια μὲ κάποιον, γιὰ ζητήματα σχετικὰ μὲ τὰ γεωργικὰ δοσίματα στὴν Ἐπισκοπή.

Ἀναφέροντας λοιπὸν καὶ κουβεντιάζοντας γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ στὸ Δεσπότη, παραφέρθηκε καὶ τοῦ ἐπιπρομίλησε· καὶ σχεδὸν τὸν ὕβρισε κατὰ πρόσωπον· κι' ἔτυχεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη νᾶναι γιορτινὴ κι' ὁ Δεσπότης ἐτοιμαζότανε νὰ πάη νὰ λειτουργήσῃ.

Ὅταν λοιπὸν ἐπήγανε στὴν Ἐκκλησία κι' ἤλθεν ἡ

σμένα δίπλα καὶ ἀνακατωμένα. Παληὲς ξεγάνωτες κολυμβήθρες μὲ ξεκαρφωμένες τὶς χειρολαβές, σαραβαλιασμένοι ἐπιτάφιοι, ντενεκεδένιοι σκουριασμένοι Σταυροί, στέφανα παλιὰ τοῦ παλιοῦ καιροῦ ντενεκεδένια καὶ σκουργιασμένα κι' αὐτὰ κ.ο.κ. Αὐτὰ, εἶναι πράγματα ἱερά, ἔστω καὶ ἂν βρίσκονται σὲ ἀχρηστία. Δὲν μπορεῖ νὰ ποδοπατοῦνται ἢ νὰ χρησιμοποιοῦνται γιὰ ὑποπόδια τῶν γυναικῶν. Ὅλη αὐτὴ ἡ κατάστασις σπάζει καὶ τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τοῦ λαοῦ μας, ἡ θρησκεία χάνει τὴν ἰδανικότητά της, ὁ ἐκκλησιασμὸς τὴν ὠφελειά του, γιατί παρατηρεῖται ἓνα ψυχολογικὸ φαινόμενο ἀπωθήσεως, γιὰ τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπεύθυνος ὁ Ἱερεὺς. Ἔχεις λοιπὸν, ἀδελφέ, καθήκον σὺν Ἱερεὺς νὰ εἶσαι καθαρὸς, εὐπρεπής, κι' ὅλα τὰ τοῦ Ναοῦ σου νὰ τὰ διατηρῆς ὅπως εἶπαμε.

Πρόσεξε τώρα σὲ κάτι ἄλλο.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

ώρα νὰ πάρουνε καιρό, νὰ ιεροφορέσουνε καὶ ν'ἀνασπασθοῦνε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, ὁ Διάκος ντροπιασμένος, γιὰ τὸ κακό του φέρσιμο καὶ γιὰ τὰ λόγια ποὺ ξεστόμισε, δὲν ἐπλησίαζε γιὰ νὰ συλλειτουργήσῃ. Καὶ βλέποντας ὁ Δεσπότης πὼς ὁ Διάκος δὲν ἔκανε αὐτὸ ποὺ τοῦ ἐπέβαλλεν ὁ βαθμὸς του καὶ τὸ ἀξίωμά του, τὸν ἀναζήτησε, ὅπως κάνει ὁ καλὸς ὁ Ποιμένας γιὰ τὸ χαμένο πρόβατό του, καὶ εἶπε·

—«Δὲν θὰ γίνῃ σήμερα λειτουργία, ἂν δὲν ἔλθῃ νὰ πάρῃ μέρος σ' αὐτὴ κι' ὁ Ἐπιφάνιος ὁ Διάκος μου».

Κι' ὅταν ἐπῆγε κοντά του, τὸν κατασπάσθηκε. Κι' ὄχι μονάχα αὐτό, παρὰ τοῦκαμε καὶ μετάνοια ὁ καλὸς αὐτὸς Ποιμένας, σὰν νάτανε—τάχατες—δικό του τὸ φταίξιμο. Κι' ὅταν ιεροφόρεσαν, ἐπρόσταξε νὰ τοῦ δοθῇ καὶ τὸ ριπίδιο, γιὰ νὰ συμπαρασταθῇ μαζί του στὴ θεία λειτουργία. Ὅταν δὲ ἀπόλυσεν ἡ Ἐκκλησία, τὸν ἐπροσκάλεσε στὸ τραπέζι του, νὰ φᾶνε μαζί τὸ μεσημέρι. Καὶ μετὰ τὸ φαγητό, τὸν ἐφιλοδώρησε καὶ μ' ἓνα ὀλομέταξο σιγαρί, ποὺ ἡ ἀξία του ἦτανε δώδεκα φλουριά· κι' ὕστερα τὸν ἄφηκε νὰ φύγῃ, ἀφοῦ πρῶτα τὸν εὐλόγησε.

Οἱ συγγενεῖς λοιπὸν καὶ οἱ δικοὶ τοῦ Δεσπότη, σὰν τὰ εἶδανε αὐτά, ἐβαρυγνώμησαν καὶ τοῦ εἶπανε.

—Δεσπότη μου, νὰ μᾶς συμπαθᾶς· μὰ δὲν κάνεις καλά. Δὲν κυβερνιέται ἔτσι ὁ κόσμος. Οἱ αὐθάδεις καὶ οἱ ξετσιπῶτοι θέλουνε φοβέρα καὶ τιμωρία. Κι' ἂν δὲν τὸ κάνῃς αὐτό, θὰ πάρουνε ἀέρα τὰ μυαλὰ ὅλων ἐδῶ μέσα, καὶ δὲν θὰ σὲ λογαριάζουνε γιὰ τίποτα, παρὰ θὰ σὲ καταφρονᾶνε.

Κι' ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ τοὺς ἐκύτταξε, μ' ἓνα πρόσωπο ποὺ ἔμοιαζε σὰν νάτανε βασιλέας, τοὺς εἶπε ἐπιτιμητικά.

—«Παραφέρεσθε, παιδιὰ μου, καὶ δὲν ξέρετε τί λέτε. Γιὰτὶ φαίνεται πὼς δὲν θάχετε ἀκουστὰ ποτέ σας, πὼς ὁ Κύριός μας δὲν ἔβριζεν, ὅταν τὸν ἔβριζαν·

κι' οὔτε, σάν τὸν ἐράπισαν, ἐσήκωσε κι' αὐτὸς ἀντίμαχο τὸ χέρι του γιὰ νὰ κτυπήσῃ κανένα, παρὰ μᾶς ἐδίδαξε καὶ μᾶς εἶπε «ἂν σᾶς κτυπήσῃ κανεὶς στὸ ἓνα σας μάγουλο, ἐσεῖς νὰ τοῦ γυρίσετε καὶ τ' ἄλλο». Τὰ λέτε λοιπὸν κι' ἐσεῖς αὐτά, ἐπειδὴ δὲν τὴν ξέρετε τὴ δωρεὰν αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ μας.

Ἐγώ, παιδιὰ μου, πρέπει νὰ ξέρετε, πὼς ὅταν παραστέκω στὴν ἁγία Τράπεζα, γιὰ νὰ προσφέρω τὴν ἀνάιμακτη λατρεία, τὸ πρῶτο ποὺ κάνω πρὶν ἄρχίσω τὴν προσκομιδὴ, εἶναι νὰ παρακαλέσω τὸ Θεὸ γιὰ τὴν ταπεινότητά μου, καὶ γιὰ σᾶς ὅλους. Σήμερα ὅμως, τὴν ὥρα πᾶρχισα νὰ λέω τὴν εὐχή, παραμερίζοντας τὸν ἑαυτόν μου, προσευχήθηκα γιὰ τὸ Διάκονο μου· γιατί ἤθελα νὰ ἐξιλεώσω τὸν ἅγιο Θεὸ καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Κι' ἀμέσως εἶδα τὴν ἁγία του Χάρη νὰ φανερωθῆ καὶ νὰ σκεπάσῃ, μὲ τὰ φτερά της, τὸ ἅγιο θυσιαστήριο.

Ἄν θέλετε λοιπὸν κι' ἐσεῖς νὰ καταξιωθῆτε νὰ ἰδῆτε τέτοια ὄραματα καὶ τέτοιες ὄπτασιες, τέτοιες θυσίες νὰ προσφέρετε στὸν ἅγιο Θεό. Καὶ τέτοιαν ἀμνησικακία νᾶχετε. Καὶ σᾶς βεβαιώνω, παιδιὰ μου, πὼς αὐτὸς εἶναι ὁ συντομώτερος δρόμος γιὰ νὰ τὸν πλησιάσετε...».

ΜΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΤΑΤΗ ΟΠΤΑΣΙΑ

Ὁ ἀββᾶς Ἀθανάσιος μᾶς διηγήθηκε, πὼς μιὰν ἡμέρα τοῦρθε ξαφνικὰ στὸ νοῦ του αὐτὸς ὁ λογισμὸς.

—Ἀραγες, ποῖο τέλος θάχουνε, ὅσοι ἀγωνίζονται; Ὅθι τοὺς βγῆ τάχα σὲ καλὸ τέλος ὁ ἀγώννας τους αὐτός;

Καὶ τότε ἦλθε σὲ ἕκστασιν κι' ἐφανερώθηκε ἔμπρός του ἓνας ἄνδρας καὶ τοῦ εἶπε—(Ἄκολούθησέ με).

Τὸν ἔφερε λοιπὸν σ' ἓνα τόπο, ποὺ ἦτανε φωτοπλημμύριστος. Καὶ τὸν ἔβαλε νὰ σταθῆ μπροστά σὲ μιὰν ὄραία Πύλη, ποὺ ξάστραφτε καὶ λαμποκοποῦσε καὶ

ἦτανε ἀνείπωτη ἡ τέχνη της καὶ ἡ ὀμορφιά της. Κι' ὅπως ἐστεκότανε, ἄκουσε μιὰν ἄρρητη μελωδία. σὰν νάτανε, λέει, ἀπὸ μέσα πλῆθος πολὺ, ποὺ ἔψαλλε καὶ ὕμνολογοῦσε τὸν Κύριό.

Τότες, αὐτὸς ποὺ τὸν ὠδηγοῦσε ἐπροχώρησε κι' ἐκτύπησεν ἀνάλαφρα τὴ θύρα αὐτή. Κι' ἀπὸ μέσα τοῦ ἀποκρίθηκε κάποιος καὶ τοῦ εἶπε·

— «Τί ζητᾶτε;» Κι' ἐκεῖνός τ' ἀπάντησε— «Θέλουμε νὰ μποῦμε μέσα». — «Δὲν εἶναι βολετὸ αὐτό, τοῦ εἶπεν ἐκεῖνος. Γιατὶ ἐδῶ δὲν μπαίνουν ἄνθρωποι πῶχουνε ἀκατάστατη τὴ ζωὴ τους καὶ ποὺ εἶναι ἀστόχαστοι. Κι' ἂν αὐτὸς ποὺ ἔχεις μαζί σου θέλει πραγματικὰ νὰ μπῆ ἄς πάη ν' ἀγωνισθῆ' κι' ἄς βγάλῃ πρῶτα ἀπὸ τὸ νοῦ του τίς ματαιότητες τοῦ κόσμου, κι' ὕστερα νάρθῃ..»

Κι' ὁ ὀδηγὸς ἐκεῖνος ποὺ τὸν ὠδήγησεν ὡς ἐκεῖ δὲν ἦτανε ἄλλος, παρὰ ὁ φύλακας Ἄγγελος τῆς ψυχῆς του. Καὶ τῶκαμεν αὐτό, γιὰ νὰ τὸν κάμῃ ν' ἀποκτήσῃ ζῆλο καὶ ν' ἀποφασίσῃ ν' ἀγωνισθῆ'.

Η ΚΑΛΩΣΥΝΗ ΕΝΟΣ ΓΕΡΟΝΤΑ ΛΕΚΗΤΗ

Στὴ Λαύρα τῶν Πυργιανῶν ἀσκήτευεν ἓνας Γέροντας πολὺ ἐλεήμονας κι' ὅλως διόλου ἀκτήμονας. Κάποτε λοιπὸν ποὺ περιδιάβαζεν ἀπέξω ἀπὸ τὴ Λαύρα, τὸν ἐπλησίασεν ἓνας φτωχὸς καὶ τὸν ζήτησεν ἐλεημοσύνη.

Πῆγε λοιπὸν ὁ Γέροντας στὸ κελλί του καὶ τοῦφερον ἓνα ψωμί καὶ τοῦ τῶδωκεν. Ὁ φτωχὸς ὅμως ἐστραβομουτσούνιασε καὶ δὲν τὸ δέχθηκε, λέγοντάς του — «Δὲν θέλω ψωμί, μόνον κανένα ροῦχο». Ὁ Γέροντας σὰν τᾶκουσεν αὐτὸ ἐστενοχωρέθηκε, γιὰτὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ φτωχικὸ ράσο ποὺ φοροῦσε, δὲν εἶχε τίποτε ἄλλο. Γιὰ νὰ πεισθῆ ὅμως κι' ἐκεῖνος γι' αὐτό, τὸν ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ἐπῆγε στὸ κελλί του, καὶ εἶδε πῶς πραγματικὰ ὁ Γέροντας δὲν εἶχε οὔτε σκαμνὶ γιὰ νὰ καθήσῃ.

Κατανύχθηκε λοιπὸν πολὺ, πάρα πολὺ, ἀπὸ τὴν ἀρετὴ κι' ἀπὸ τὴν ἀνέχειά του αὐτή, κι' ἀμέσως λύ-

νοντας τὸ σακκὶ πού βαστοῦσε, ἄδειασε μπροστά του ὅσα ψωμιὰ εἶχε μέσα καὶ εἶπε.

— Πάρε τα, εἶπε, Γέροντα. Κι' ἐγὼ θὰ οἰκονομηθῶ ἀπὸ ἄλλους.

Ο ΑΣΚΗΤΗΣ ΑΒΒΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ὁ ἄββᾶς Στέφανος ἀσκήτευε στὸ Μαχολᾶ, πού εἶναι ἓνας βραχότοπος κατάξερος καὶ παντέρημος. Κι' ἐπειδὴς ἦτανε νηστευτῆς καὶ δὲν ἔτρωγε τίποτες ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ χόρτα, ἐφύτευε μερικὰ λαχανικά, γιὰ νὰ οἰκονομᾷ ἔτσι τὴ ζωὴ του. Ἐπήγαιναν ὅμως τὰ γριουρούρινα τῆς περιοχῆς καὶ τοῦ τὰ ρήμαζαν.

Μιὰν ἡμέρα λοιπόν, καθὼς ἀναπαυότανε στ' ἀπόσκιο καὶ ἦτανε στενοχωρημένος γι' αὐτό, εἶδε μιὰ λεοπάρδαλη πού ἐρχότανε κατὰ τὸ μέρος του· καὶ σὰν ἐπλησίασε, τῆς εἶπε·

— «Καλῶς τηνα.. Ἄπο δῶ καὶ πέρα, νὰ μὴ φύγης ἀπὸ κοντά μου· καὶ νὰ μείνης καὶ νὰ μοῦ δραγατεύης τὸ κηπαράκι μου. Κι' ὅσα ἀγριογούρινα ἐρχονται νὰ μοῦ τὸ ρημάξουν, νὰ τὰ πιάνης, καὶ νὰ τὰ τρῶς..». Κι' ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή ἐγκαταστάθηκεν ἐκείνη ἐκεῖ, ὥσπου ἀπόθανεν ὁ ἄββᾶς..

Ὅταν ὁ ὅσιος αὐτὸς ἄββᾶς ἐπλησίασε στὸ τέλος του κι' ἀγγελοκρουότανε πλέον, βρεθήκαμε κοντά του ἐγὼ κι' ὁ ἄββᾶς Θεόδωρος, πού ἦτανε καὶ Ἐπίσκοπος. Κι' ὅπως εἶναι συνήθεια στὴν περίπτωσιν αὐτὴ γιὰ ὅσων ξεψυχᾶνε, τοῦ ἐδιαβάσαμε τὸ «ἄμωμοι ἐν ὁδῶ..». Ὅπότεν ξαφνικὰ ἀνασηκώθηκεν ὁ ὅσιος, καὶ μὲ τὸ μάτι του ἀγριεμένο, σὰν ν' ἄβλεπε κάποιον, ἀνάκραξε βρουχιστά—Τί θέλεις ἐσὺ ἐδῶ; Πήγαινε στὸ «σχότος τὸ ἐξώτερο».. Δὲν ἔχεις νὰ κάνης τίποτες μαζί μου. Γιατὶ ἐγὼ ἀνήκω στὸν Κύριό μου..

Κι' ἐνῶ ἐμεῖς ἐψάλλαμε τὸ «Μερίς μου εἶ, Κύριε», παράδωκε τὴ μακάρια ψυχὴ του στὸ Θεό. Κι' ὅταν ἀναζητήσαμε νὰ τοῦ φορέσωμε γιὰ τὴ κηδεῖα του κάποιον φόρεμα, δὲν βρήκαμε τίποτα. Κι' ὅμως ὁ αἰοίδιμος καταγότανε ἀπὸ πλοῦσια καὶ ἀπὸ ἐνδοξὴ γενηά.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΝΤΗΛΙ ΤΟΥ

ΤΟ ΞΥΠΝΗΜΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΕΝΟΣ ΚΡΥΠΤΟΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Μία συγκινητική αποκάλυψις

Ὁ δρόμος πρὸς τὸ Γεμίσι κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τοῦ Κερατείου κόλπου, πού ἀρχίζει ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρὰ τῆς μεγάλης γέφυρας καὶ προχωρεῖ ὡς τὴν Πόρτα τῆς Ἁγίας—τὸ Ἅγιὰ καπού—καὶ ὡς τὸ ἱστορικὸ Φανάρι εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ πολυσύχναστα ἐμπορικὰ κέντρα τῆς Πόλης. Οἱ ἀνατολίτες ὁμογενεῖς παλαιότερα διατηροῦσαν μαγαζιά γεμάτα ἀπὸ πλοῦτο ἀποικιακῶν καὶ ξεχώριζε ἡ πλοῦσια ἀγορὰ τῶν ὀπωρικῶν πού τὶς μέρες αὐτῆς τῶν παραμονῶν τῆς Πρωτοχρονιάς συνεκέντρωνε πλήθη ὁμογενῶν ἰδίως γιὰ τὴν προμήθεια τῶν ὀπωρικῶν τους τῆς καλῆς βραδυᾶς. Ἦταν ἔθιμο παληὸ τὸ ἑορταστικὸ τραπέζι τῆς βραδυᾶς τῆς παραμονῆς τῆς Πρωτοχρονιάς πού σὲ κάθε σπίτι ὀρθόδοξο πλοῦσιο ἢ φτωχὸ γιορταζότανε τὸ τέλος τοῦ παληοῦ χρόνου μὲ ἄφθονα φαγητὰ καὶ μὲ μεγάλη ποικιλία ὀπωρικῶν, πού ἐπλασιῶναν τὴν πίττα πού θὰ ἔκοβε ὁ ἀρχηγὸς τῆς Οἰκογενείας. Αὐτὸ τὸ μεγάλο τραπέζι ὡς ἔθιμο χριστιανικὸ, ἔστρώνετο καὶ στὸ κέντρο τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κατέβαινε μὲ τὴν συνοδεία του στὴν μεγάλη Τράπεζα τῶν κληρικῶν τῶν Πατριαρχείων, συνέτρωγε μὲ αὐτούς, συνωμιλοῦσε μὲ τὸν καθένα τους μὲ τὴν μεγαλύτερη οἰκειότητα καὶ ἔκοβε τὴν μεγάλην πίττα μὲ τὸ χρυσὸ νόμισμα. Χαρούμενη καὶ οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα αὐτῆ τῆς καλῆς βραδυᾶς στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ στόχος πειραγμάτων μὲ τὸν Πατριάρχη πρωτοστατοῦντα ὁ τυχηρὸς τῆς βραδυᾶς καὶ τοῦ χρυσοῦ νομίσματος. Καὶ ξαναγυρίζουμε στὸ δρόμο τοῦ Γεμισιοῦ. Σ' ἓνα ἀπὸ τὰ στενὰ σοκάκια ἀνάμεσα στὰ παληὰ ἐρειπωμένα κάστρα—κάστρα τοῦ παληοῦ Βυζαντίου—δίπλα σ' ἓνα τζαμί διετηρεῖτο στὸ πέρασμα τῶν χρόνων ἓνα μικρὸ ἐκκλησάκι. Ἦταν τὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Βασιλίου. Εὐλαβικοὶ χριστιανοὶ τῆς γειτονικῆς ἐνορίας τοῦ Ζιντάν καποῦ ἄναβαν τὶς περισσότερες φορὲς τὸ καντήλι τοῦ ἁγίου καὶ ἀνήμερα τῆς μνήμης του ἕνας ἐφημέριος τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Τζιμπαλιοῦ ἐπήγαινε μόλις ξημέρωνε ἄναβε τὸ καντήλι καὶ ἔφελνε σιγαλὰ τὰ τροπάρια τοῦ ἁγίου μπροστὰ στὸ εἰκόνισμά του. Ἀργότερα, ὅταν ὁ ἥλιος ἐφώτιζε καὶ ἐξέσταινε τὴν ἀτμόσφαιρα, ἓνα πλήθος χριστιανῶν συνέρρεε στὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ φορτωμένο μὲ λάδι γιὰ τὸ καντήλι καὶ μὲ λογίων λογίων ταξίματα. Στὴν συνείδησι τῶν χριστιανῶν τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἦταν θαυματουργὸς ὁ ἅγιος Βασίλειος

καὶ γιάτρευε ἢ χάρι του ἄρρωστα παιδιὰ πρὸ πάντων. Αὐτὴ τῆ θαυματουργικὴ του χάρι τὴν ἀναγνώριζαν καὶ οἱ ἀλλόδοξοι περίοικοι ποῦ τιμοῦσαν εὐλαβικὰ καὶ αὐτοὶ τὸν Ἅγιο.

*

Ἐκείνη τῆ νύχτα τῆς παραμονῆς τῆς γιορτῆς τοῦ ἁγίου τὸ χιόνι ἔπεφτε πυκνὸ καὶ παγερὸ κι' ὁ κόλπος ἐβούιζε ἀπὸ τὰ τεράστια κύματα ποῦ σήκωνε ἕνας δυνατὸς βορηᾶς. Οἱ δρόμοι πρὸς τὰ κάστρα εἶχαν σκεπασθῆ με πυκνὸ λευκὸ στρῶμα κι' εἶχαν ἀποκλεισθῆ τὰ στενοσόκακα. Ψυχὴ δὲν κυκλοφοροῦσε γύρω ἀπὸ τὴν περιοχὴ αὐτῆ. Πῶς θὰ πῆγαινε ν' ἀνάψη τὸ καντήλι τοῦ ἁγίου καὶ νὰ ψάλλῃ τὰ ἑορτάσιμα τροπάρια ὁ εὐλαβὴς ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀπὸ τὸ Τζιμπαλί;

Ἦταν νέος ὁ παπᾶ Ἁγαθάγγελος μὰ τὰ νειᾶτα του δὲν ἦταν τόσο ἰσχυρὰ ὥστε νὰ ἀντιταχθοῦν στὴν φρικτὴ κακοκαιρία τῆς νύχτας ἐκείνης, καὶ στὸν ἄγριο χιονιᾶ ποῦ ὅλο καὶ ἀπλωνε στοὺς δρόμους καὶ στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν τὴν λευκότητά του. Δὲν ἦταν ὡς τόσο δυνατὸ νὰ παραλειψῇ ὁ εὐλαβὴς ἐφημέριος τὸ καθῆκον του αὐτὸ στὸν ἅγιο. Ἔτσι τυλίχθηκε με ἕνα βαρὺ μποξὰ καὶ ἀργοπορημένος ἐπῆρε τὸν δρόμο πρὸς τὸ ἐκκλησάκι πίσω ἀπὸ τὰ κάστρα τοῦ Γεμισιοῦ. Τρέμανε τὰ χέρια του μὰ στὴν ψυχὴ του ἔνοιωθε μιὰ δυνατὴ φλόγα ποῦ τοῦ ἐθέρμαινε τὰ πόδια του καὶ τὴν ἀποφασιστικότητά του. Ἐνας χριστιανὸς ποῦ τὸν συναπάντησε στὸ δρόμο πέρα ἀπὸ τὸ Οὐν καμπάν τοῦ ἀπηύθυνε τὸ ἐρώτημα:

— Πάτερ ποῦ τραβᾶς με τὸν καιρὸ αὐτὸ καὶ με τόση ἐρημιά; ..

— Ἐκεῖ ποῦ με καλεῖ τὸ καθῆκον, ἀδελφέ μου.

— Μ' αὐτὸ τὸ χιόνι καὶ μέσα στοὺς ἔρημους μαχαλάδες.

— Με ἀκολουθεῖ καὶ με προστατεύει ἢ σκιά καὶ ἡ χάρι τοῦ ἁγίου...

Ὁ χριστιανὸς αἰσθάνθηκε ἕνα δυνατὸ ρίγος στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ παπᾶ Ἁγαθαγγέλου καὶ ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του ψιθυρίζοντας.

— Στὸ καλὸ πάτερ μου...:

Ἄρχισε νὰ ξημερώνῃ ὅταν ὁ παπᾶ Ἁγαθάγγελος ἔφταξε στὸ ἐκκλησάκι τοῦ ἁγίου. Ἡ πόρτα του ποῦ ἔπρεπε νὰ εἶναι κλειστὴ ἦταν ὀρθάνοιχτη καὶ καθὼς σταμάτησε στὸ κατώφλι τῆς κ' ἔσκυψε ἀθέλητα τὸ πρόσωπό του ἀντίκρουσε τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου. Ἄναμμένο τὸ καντήλι μπροστὰ στὴν εἰκόνα καὶ ἀναμμένα τὰ δύο τρία καντήλια γύρω.

Ποιὸς νὰ τᾶχε ἀνάψει; σκέφθηκε. Καὶ προχώρησε στὸ βάθος τοῦ μικροῦ ἐκκλησιοῦ. Ἔτρεμε ἡ καρδιά του ποῦ λὲς κι' ἦταν ἔτοιμη νὰ γίνῃ θρύμματα.

— Ἁγίε μου..ψιθύρισε.

Μὰ ἡ φωνὴ του ἐκόλλησε ἐπάνω στὰ χεῖλιά του. Δύο τρία βήματα

ἀπὸ τὸ εἰκόνισμα τοῦ ἁγίου τὸ δυνατὸ φῶς τοῦ ἀναμμένου καντηλιοῦ ἐφώτισε ἕνα κορμὶ γονατισμένο σὲ στάσι εὐλαβικῆς προσευχῆς. Ὁ παπᾶ Ἀγαθάγγελος ἐπλησίασε τὸν γονατισμένο ἄνθρωπο πού τὸν ἀναγνώρισε ἀμέσως. Ἦταν ὁ Ἰμάμης τοῦ μικροῦ διπλανοῦ τζαμιῦ.

— Ἐσεῖς ἐδῶ χότζα μου τοῦ εἶπε μὲ φωνὴ πού ἔτρεμε ἀπὸ φόβο καὶ συγκίνησι.

— Φοβήθηκα πὼς δὲν θὰ μποροῦσες παπᾶ μου ναρθῆς στὸν ἅγιο μὲ τὸν καιρὸ αὐτό...

— Καὶ ἦρθες ἐσὺ χότζα μου.

— Δὲν μποροῦσα ν' ἀφίσω σήμερα τὸν ἅγιο χωρὶς ν' ἀνάψη κανεὶς τὸ καντήλι του.

— Αὐτὸ πού ἔκαμες..

— Ἐκαμα ἐκεῖνο πού ἔπρεπε. Ἄναψα στὴν θέσι τὴν δική σου τὸ καντήλι τοῦ ἁγίου... Γιατί...

— Ἦταν πολὺ εὐγενικὸ αὐτὸ πού ἔκαμες.

— Ἦταν μιὰ ὑποχρέωσις μου παπᾶ μου. Γιατί ὁ ἅγιος δὲν εἶναι μόνο δικός σας εἶναι καὶ δικός μου.

Ὁ παπᾶ Ἀγαθάγγελος αἰσθανόταν νὰ σαλεύη τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἱμάμη. Τὶ ἐννοοῦσε τάχατες μὲ τὸ εἶναι καὶ δικός του; Μὰ πρὶν προχωρήσῃ στὴν παραγμένη αὐτὴ σκέφι του, ὁ ἱμάμης ἔσφιξε στὶς παλάμες του τὸ τρεμάμενο χέρι τοῦ παπᾶ Ἀγαθαγγέλου καὶ μὲ φωνὴ κλονισμένη τοῦ εἶπε:

— Νύχτες ὀλόκληρες δὲν μπορῶ νὰ κλείσω μάτι. Ὁ ὕπνος ἀδύνατο νὰ μὲ βρῆ. Παρακαλῶ τὸν Ἀλλάχ μου νὰ μὲ σώσῃ. Μὰ στὴ σκέφι καὶ τὴν ψυχὴ μου εἶναι πάντα ὁ Χριστός σας. Αὐτόνα βλέπω πάντοτε πιὸ κοντά μου καὶ τὸν νοιώθω περισσότερο σὰν δικό μου Θεό, νὰ μὲ συγχωρέσῃ ὁ Ἀλλάχ μου. Μὰ δὲν μπορῶ νὰ κάμω τίποτε πᾶνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις μου. Εἶσαι δικός μου, μοῦ ψιθυρίζει στὸ αὐτὶ ὁ Χριστός. Καὶ αἰσθάνομαι ἡρεμία ὀλάκαιρος. Παπᾶ μου, εἶμαι ἕνας δυστυχισμένος. Ἡ ἀμφιβολία γιὰ τὸ θεό μου μὲ βασανίζει... Μὰ ὄχι... Ἡ πίστις μου στὸν Χριστὸ ἀπλώνεται γύρω μου πιὸ δυνατῆ.. Καὶ κάθε μέρα πού περνᾶ τὸ πιστεῦω περισσότερο: Εἶμαι χριστιανὸς κι' ἐγώ.. Πίστεψέ με..

Καὶ μὲ λυγμούς καὶ κλάμματα ὁ ἱμάμης ἔσκυψε καὶ φίλησε τὸ χέρι πού ὄλο καὶ ἔσφιγγε στὶς παλάμες του. Ὁ παπᾶ Ἀγαθάγγελος βαθεῖα συγκινημένος ἀγκάλιασε γιὰ μιὰ στιγμή κλαίοντας κι' αὐτὸν τὸν λειτουργὸ τοῦ Θεοῦ πού τὴν νύκτα ἐκεῖνη ἴσως ὁ θαυματοργὸς ἅγιος πού γιόρταζε τοῦ ἀπεκάλυπτε περισσότερο ἀπὸ κάθε φορὰ πὼς ἦταν ἀπὸ τοὺς χριστιανούς τοὺς παραστρατημένους ἀθέλητα σ' ἕνα δρόμο διαφορετικὸν καὶ ἀλλόθρησκο.

Ἡ ἡμέρα εἶχε φωτίσει μὲ τὸ φῶς τῆς τὸ ἐκκλησάκι καὶ τὴν

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ, ΜΕ ΝΥΧΤΑ ΧΩΡΙΣ ΦΕΓΓΑΡΙ

Ἀλήθεια. Πόσο δύσκολο πράγμα είναι, νάχη ὁ ἄνθρωπος πραγματικά ἐλεύθερη σκέψη. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, τὴν παραμορφώνει ἡ συναισθηματικότητά του. Κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη, θολώνει κι' ἀσβολώνει τὴν καθαρότητά της ἡ καθημερινὴ ζωὴ. Καὶ λογῆς λογῆς εἰκόνες καὶ παραστάσεις, ποὺ ἀθελητά μας συμπορεύονται μέσα μας καὶ μᾶς δημιουργοῦν τὶς χίμαιρες νέων συνειρημῶν, μᾶς κρύβουν τὴν οὐσία τῶν πραγμάτων.

Κι' ἔτσι, ὅλοι σχεδὸν λένε καὶ μισοπιστεύουν, πὼς στὸ μνημα τελειώνουν ὅλα. Καὶ πὼς σὰν πεθάνῃ ὁ ἄνθρωπος γίνεται σκέτο χῶμα, καὶ τίποτας ἄλλο. Καὶ τοῦτο, γιὰ τὶ ἔχουν ἐμπρὸς τους μιὰ καθημερινὴ εἰκόνα ποὺ τοὺς δίνει ὁ θάνατος, ποὺ γίνεται αἰσθητὸς σὰν ἀπώλεια καὶ σὰν ἐκμηδένιση κάθε μορφῆς, καὶ σὰν θρίαμβος τῶν κατωτέρων ὑλικῶν στοιχείων, ποὺ συναπαρτίζουν τὴν ὑπαρξή μας. Καὶ πραγματικά ὁ θάνατος εἶναι φοικτός· καὶ ἡ ἀποσύνθεσι τῆς ζωῆς ποὺ ἐμφανίζει, ἐγγίζει τὰ ὄρια τῆς ἀνώτατης τραγωδίας. Ξεχνοῦμε ὅμως—γιατὶ αὐτὸ δὲν τὸ βλέπομε—πὼς τὸ κορμί μας εἶναι («ναὸς») τοῦ Θεοῦ· καὶ πὼς τὸ «πνεῦμα», ποὺ τὸ ἐμψυχώνει, εἶναι ἡ οὐσία τῆς προσωπικότητάς μας, καὶ πὼς εἶναι ἔνοικο στὸ σῶμά μας. Κι' ὁ θάνατος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἡ κρυφὴ

περιοχὴ του τὴν χιονισμένη. Καὶ οἱ χριστιανοὶ τῶν γύρω περιοχῶν ἄρχισαν νὰ συρρέουν στὸ ἐκκλησιάκι τοῦ ἀγίου μὲ τὴν πίστι καὶ τὰ ταξίματα καὶ ἔκστατικοὶ ἀντίκρουζαν ἀγκαλιασμένους τὸν παπᾶ Ἀγαθάγγελο καὶ τὸν ἱμάμη τοῦ πλησίον τζαμιοῦ. Δὲν μπόρεσαν νὰμαντέψουν τὴν ἀλήθεια τὴν ἡμέρα ἐκείνη τῆς γιορτῆς τοῦ Ἀγίου. Μὰ ἡ ψυχὴ ὄλων ἐγέμισε ἀπὸ τὴν πίστι πρὸς ἕνα καινούργιο θαῦμα τοῦ ἀγίου ἀπὸ τὴν Καισάρεια. Καὶ ψιθυρίστηκε σὲ κάθε χριστιανικὸ σπίτι τὸ θαῦμα αὐτό. Σιωπηλὸς μόνος στάθηκε γιὰ πολλὰ μέρες σὰν σὲ μιὰ θεία ἔκστασι ὁ εὐλαβικὸς ἐφημέριος τοῦ ἀγίου Νικολάου. Τὸ ἀγκάλιασμά του μετὸν ἄνθρωπο ποὺ ξανάβρισκε τὴν πραγματικὴ του θρησκεία τὸν κρατοῦσε σὰν ἕνα σκλάβο του. Δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια ποὺ ὁ παπᾶ Ἀγαθάγγελος στάθηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς λαμπρότερους βοηθοὺς ἐπισκόπους τῆς Σμύρνης ὑπὸ τὸν προκάτοχο τοῦ ἐθνομάρτυρα Χρυσοστόμου, τὸν Βασίλειον, καὶ ποὺ ἀπέθανε μὲ ἀναπαυμένη τὴν συνείδησι τοῦ χρηστοῦ καὶ τοῦ καλοῦ ποιμένος ὡς μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης, τῆς ἡρωϊκῆς μακεδονικῆς ἐπαρχίας.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

καὶ σκοτεινὴ θύρα, ἀπὸ τὴν ὁποία βγαίνει καὶ προχωρεῖ ἀπὸ τὸ πεπερασμένο καὶ τὴν προσωρινότητα πρὸς τὸ ἄπειρο. Κι' ἀπὸ τὸ χρόνο πρὸς τὴν αἰωνιότητα.

*

Ὁ θάνατος δὲν εἶναι τίποτες ἄλλο, παρὰ μιὰ μοναδικὴ στιγμή καὶ τὸ σημαντικώτερο γεγονός ἀπὸ τὸ μεγάλο μυστήριον τῆς ζωῆς, πού ἡ βαθύτερη οὐσία τῆς εἶναι ἡ ἄσβυστη ἔφεση τῆς αἰωνιότητος. Καὶ σὰν τέτοια στιγμή πού εἶναι ἔρχεται μὲ ἀπόκοσμον ὑποβλητικὴτητα καὶ ἱεροπρέπεια. Καὶ ὑψώνει τὸ σιωπηλὸ του λάβαρο θριαμβευτικὰ ἐναντίον κάθε ἀσχημίας. Κι' ἐναντίον σὲ κάθε κατωτερότητα καὶ θλιβερότητα τῶν ἐγκοσμίων.

Κι' ὅσο παροξυσμὸ φρίκης κι' ἂν μᾶς φέρῃ ἡ ἀποσύνθεσις τῆς ζωῆς, πού σέρνει μαζί του, εἶναι βέβαιο, πὼς ἐξευγενίζει καὶ πὼς ἐξωραΐζει καθεὶ πού ἀγγίζει. Καὶ ὁ ἔσχατος τῶν θνητῶν, ὅταν τὸν σκιάζουν τὰ παγερά του φτερά, ὑψώνεται ἐπάνω ἀπὸ τὸν κονίσσαλο τοῦ καθημερινοῦ βιωτικοῦ ἄγχους, κι' ἐπάνω ἀπὸ τὴν ταπεινότητα καὶ τὴν πολὺτυρβη ματαιοφροσύνη τῶν ὑλικῶν μεριμνῶν. Κι' ἐμφανίζεται ἔτσι, ἥρεμος καὶ γαλήνιος.

*

Καὶ δὲν ὑπάρχει πλάσμα τῆς γῆς, ἀπὸ τὸ πλεόν ταπεινὸ καὶ κιτρινισμένο φυλλαράκι φθινοπωρινοῦ δένδρου ἕως τὸ πτώμα καὶ τοῦ λυσσασμένου ἀκόμη σκυλιοῦ, πού νὰ μὴ φαίνεται, μὲ τὸ θάνατο, πολὺ ὠραιότερο ἀπὸ πρὶν, ὅταν ἐξοῦσε. Καὶ δὲν ὑπάρχει νεκρός, πού νὰ μὴ τὸν ὠραιοποιῇ, μὲ τὴν ἐξευγενιστικὴ του σφραγίδα, καὶ πού νὰ μὴ ἀρνίζεται ἀπὸ τὸ ἀνέκφραστο μυστήριον καὶ θέλγητρό του. Γιατί, μὲ τὸ θάνατο σταματᾷ ἡ διάβρωσις ἀπὸ τὸ σαράκι κάθε κακοῦ, νεκρώνονται ὅλα τὰ πάθη, σβύνει κάθε προστυχία καὶ κάθε ταπεινὴ ροπή, καὶ ἐξαφανίζεται μέσα στὴν ἀπέραντη παγωνιά καὶ τὴν σιωπὴ του κάθε φαρμακερὴ ρίζα, πού ἀνάδινε πίκρες καὶ δηλητήριον γιὰ τὴ ζωῆμας.

*

Καὶ θυμοῦμαι τώρα, πὼς σὰν ἡμῶνα παιδί ἀκόμη, εἶχαμε στὸ κτῆμα ἓνα παραγιό, μεσόκοπο στὰ χρόνια καὶ κάπως παράξενον στὰ φερσίματά του, πού τὸν ἔλεγαν Χαροτσάρη.

Αὐτὸς ἦταν ἀπὸ νοικοκυρόσπιτο, κι' εὐρῆκε περιουσίαν ἀρκετὴν ἀπὸ τὰ γονικά του. Καὶ σὲ χωράφια καὶ σὲ ληφόφυτα κι' ἀμπέλια. Μὰ στάθηκε ἄσωτος κυριολεκτικὰ «υἱός», καὶ τᾶκαμεν ὅλα γιαλιὰ καρφιά, στὰ χαροκόπια καὶ στὸ κρασί. Καὶ κατάντησεν ἓνας ἀξιοδάκρυτος μέθυσος, πού τῷνομά του ἀπόμεινε στὸ νησί χαρακτηριστικὸ τῆς ἄσωτειας.

“Όταν λοιπόν δὲν τοῦ εἶχεν ἀπομείνει πλέον τίποτα καὶ εἶχε πούλησει καὶ τὸν τελευταῖο βουνότοπο καὶ μανδροκαθηστὸ πού εἶχε, ἔδυστύχησε, κι’ ἐγένηκε θεληματάρης, γιὰ νὰ οἰκονομᾷ τὴ ζήση του.

Τὸν ἐλυπήθηκεν λοιπὸν ὁ μακαρίτης ὁ παππούς μου, πού εἶχε φιλία μὲ τοὺς γονηοὺς του, καὶ τὸν ἐπῆρε στὸ κτῆμα. Τὸν ὑποχρέωσε ὅμως νὰ μὴν πίνῃ. Καὶ μόνο κάθε πρωτὶ τοῦ μισογέμιζε ἀπὸ τὸ κελλάρι μία μισηοκάριχη μπουτίλια κρασί, γιὰ νὰ περάσῃ μ’ αὐτὸ τὴν ἡμέρα του, βάζοντας πάντα δύο νερὸ κι’ ἓνα κρασί στὸ ποτήρι πού ἔπινε.

Ἐπέρασε λοιπὸν κάμποσος καιρὸς ἔτσι, κι’ ἐφαίνότανε πὼς εἶχε συμμορφωθῆ. Κι’ ὁ συγχωρεμένος ὁ παππούς, μοιλονότι συχνὰ τὸν εἶχα ἀκούσει νὰ λέῃ πὼς «πρῶτα βγαίνει ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου κι’ ὕστερα τὸ χοῦν του» ἐνόμισε πὼς εἶχε λυτρωθῆ ἀπὸ τὸ πάθος του. Κι’ ὅταν ἐκαλοκαίριασε κι’ εἶχαμε μπῆ στὸ Δεκαπενταύγουστο, ὁ Χαροτσάρης τοῦ ἐζήτησε τὴν ἄδεια νὰ κοιμᾶται, ὄχι στὸ δωμάτιο πού τοῦ εἶχε παραχωρήσει, ἀλλὰ κάτω στὴ θημωνιά. Καὶ τοῦτο, γιατί, καθὼς ἔλεγεν, ἐφοβότανε πὼς θὰ μᾶς παίρνανε τὴ νύχτα τὰ πεπονοκάρπουζα ἀπὸ τὰ «καλοκαιρνά», ὅπως λένε στὸ νησί μου τὰ μπουστάνια· καὶ ἤθελε νὰ τὰ φυλάῃ.

Ὁ παππούς μου δὲν ὑποψιάσθηκε διόλου, κι’ ἐδέχθηκε τὴν πρότασή του. Τοῦκαμε μάλιστα ἐντύπωση ἢ προθυμία του κι’ ἡ ἀφοσίωσή του. Ἐπῆρε λοιπὸν ὁ Χαροτσάρης τὰ μπράτια του κι’ ἐγκαταστάθηκε στὴ θημωνιά.

Μιὰν αὐγὴν ὅμως, θυμοῦμαι, ὁ ζευγίτης πού εἶχαμε μᾶς ἀναστάτωσεν ἀπὸ τὶς φωνές. Γιατὶ πηγαίνοντας στὴ θημωνιά βρῆκε τὸ Χαροτσάρη σ’ ἑλεεινὸ γάλι καὶ πεσμένο ἀνάσκελα καὶ ξυλιασμένο—Τὸν ἔπιασαν οἱ «Δρύμες», καθὼς ἔλεγε. Κατεβήκαμε λοιπὸν ὅλοι μας καὶ τὸν βρήκαμε πεθαμὲνο πλέον καὶ νὰ τὸν τρῶνε οἱ μύγες καὶ τὰ μερμήγκια. Καὶ ποτέ μου, ὅσο ζῶ, δὲν θὰ ξεχάσω τὸ ἀποκρουστικώτατον ἐκεῖνο θέαμα.

Καὶ τί νομίζετε πὼς εἶχε συμβῆ; Δίπλα στὴ θεμωνιά ἦτανε τότε ἀμπέλι. Κι’ ὅταν οἱ ρόγες τῶν σταφυλιῶν ἐκαλόδεσαν κι’ ἄρχισαν νὰ γιαλίζου, ὁ Χαροτσάρης ἐγκατεστάθηκε στὴ θημωνιά· καὶ μέσα σ’ ἓνα μισόσταμνο ἀσβεστωμένο ἔστιβε σταφύλια, πού ἦτανε ἀγουρίδες ἀκόμη, καὶ ἱκανοποιοῦσε, μὲ τὴν ζυδιά τους, τὸ πάθος του. Τὸν ἐθέρισεν ὅμως, ὅπως ἦτανε ἐπόμενο, κι’ ἀπόθανε.

Αὐτὸν λοιπὸν τὸ Χαροτσάρη, πού μοῦ ἔφερε τόση φρικὴν ὅταν τὸν εἶδα τότε νὰ τὸν τρῶνε οἱ μύγες, ξυλιασμένο ὅταν κατόπιν τὸν ξανά εἶδα μέσα στὸ φέρετρο καλοσιγυρισμένον, ἤρεμο, καὶ μὲ μυριστικούς βασιλικούς καὶ μὲ βιολέτες γύρω στὸ πρόσωπό του, ἐσάστισα κυριολεκτικῶς. Γιατὶ εἶχε μιὰν ὄψη φεγγερῆ κι’ ἀξιο-

Όταν οί ἀρετὲς ὀδηγοῦν στὴν κόλασι

ΟΙ ΔΕΞΙΕΣ ΑΜΑΡΤΙΕΣ

ΟΙ «ΕΞΕΣΤΡΑΜΜΕΝΟΙ»

Ἡ αἵρεσις εἶναι ἡ μὴ ἀποδοχὴ ἢ ἡ παραποίησης ἀληθειῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Δηλαδή ἀληθειῶν, ποὺ τὶς παραδέχεται καὶ τὶς διατρανώνει ἢ συνειδησις τῆς Ἐκκλησίας, γιατί στηρίζονται πάνω στὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὴν Ἱερὰ Παράδοσι.

Οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἀποκαλοῦν αἵρεσι τὶς τάξεις τῶν Σαδδουκαίων καὶ τῶν Φαρισαίων καὶ γενικὰ κάθε ἰδιαίτερη ἀπόχρωσι τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας.

Ὁ Παῦλος ἀναφέρει τὴν αἵρεσι κάτω ἀπὸ τὴ γενικὴ ἔννοια τῆς διαιρέσεως ἀνάμεσα στοὺς χριστιανούς, γράφοντας πρὸς τοὺς Κορινθίους: «Δεῖ γὰρ καὶ αἵρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γέωνται ἐν ὑμῖν.» Τὴν κατατάσσει δὲ ἀνάμεσα στὰ «ἔργα τῆς σαρκός» (Ἐπιστολὴ πρὸς Γαλάτας.) Μὲ παρόμοιο νόημα κι' ὁ κορυφαῖος Πέτρος χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρο αὐτόν.

Βαρύτατο ἀμάρτημα, ἡ αἵρεσις ἀποκόβει αὐτόματα ἀπὸ τὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ὅποιον ἔχει πέσει σ' αὐτή. Στὸ σῶμα αὐτό, ἡ ζωὴ κι' ἡ ἀλήθεια εἶναι ἓνα, κατὰ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο, ποὺ εἶπε: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». Ὁ δὲ μέγας Βασίλειος διασαφηνίζει, ὅτι ἡ κακοδοξία εἶναι φόνος τῆς ψυχῆς.

~~~~~
σέβαστη· κι' ἐφαινότανε ὁμορφος κι' ἐπιβλητικός. Τόσον ὁ θάνατος εἶχε κατισχύσει ἐπάνω σὲ κάθε ἀμαρτωλὸ ἐγκόσμιο στοιχεῖο καὶ τὸν εἶχε ἐξωραΐσει. Καὶ τόσο τὸν εἶχε ὑψώσει ἐπάνω ἀπὸ κάθε ἀσχήμια, καὶ τὸν εἶχε σύρει ἔξω ἀπὸ τὸ βουρκο, ποὺ ἦτανε τὸ ἐνδιαίτημά του ὅσο ζοῦσε.

Καὶ πάντα μου, μπροστὸ σὲ κάθε νεκρὸ καὶ σὲ κάθε ζωὴ ποὺ τὴ θερίζει ὁ θάνατος, μοῦρχονται στὸ νοῦ οἱ γλυκύτατοι στίχοι τοῦ ποιητῆ μας Πορφύρα γιὰ τὸ Χάρο:

Εἶμαι ὁ ἀθάνατος ζωγράφος,
ποὺ ἂν ἄρπαγος ὁ κρύος τάφος
δὲν μούσβυνε τὶς ζωγραφιές,
θὲ νάχε ὁ κόσμος πλημμυρίσει
ἀπὸ Ἀνατολὴ ἕως τὴ Δύση
ἀπὸ αἰθέριες ὁμοφιές.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

Συχνά γίνεται απόλυτη διαστολή ανάμεσα στην αίρεσι καὶ ὁτὸ σχίσμα, ὄχι ὁμως ὀρθά, γιατί, κατ' ἀντίστροφο λόγο, εἶναι ἀμάρτημα ἀπέναντις τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας κι' ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆ ζωῆ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ σχίσμα εἶναι ἀπλῶς μιὰ ἐλαφρότερη περίπτωσι αἵρέσεως, μὴ μπορῶντας νὰ νοηθῆ ἕξω ἀπὸ τῆ σημασί αὐτῆς τῆς λέξεως. Ἔτσι, ὁ ΣΤ' κανὼν τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὀρίζει: «Αἵρετικούς λέγομεν τοὺς τε πάλαι τῆς Ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ὑφ' ἡμῶν ἀναθεματισθέντας, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς τὴν πίστιν μὲν τὴν ὑγιᾶ προσποιουμένους ὁμολογεῖν, ἀποσχίσαντας δὲ καὶ ἀντισυνάγοντας τοῖς κανονικοῖς ἡμῶν ἐπίσκοποις».

Τὸ βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῶν αἱρετικῶν, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω, εἶναι ἡ ἑωσφορικὴ ἀμετανοησία, πρᾶγμα ποὺ μαρτυρεῖ ἡ μακραίων πείρα τῆς Ἐκκλησίας, ἀποδείχοντας ἔτσι ἀπόλυτα σωστὴ τὴ σκληρὴ ἐντολὴ τοῦ Παύλου πρὸς τὸν Τίτο: «Αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδῶς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος».

Οἱ ἑτερόδοξοι—ρωμαιοκαθολικοί, διαμαρτυρόμενοι, μονοφυσῖται κ.λ.π.— εἶναι αἱρετικοὶ κι' ἀπαγορεύεται κατὰ τὸ Κανονικὸ Δίκαιο τῆς Ἐκκλησίας ἡ συμπροσευχὴ μ' αὐτοὺς (ΞΔ' Ἀποστολικὸς Κανὼν). Ὅπως γράφει ὁ Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός, «ἅπαντες οἱ τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλοι, πᾶσαι αἱ Σύνοδοι καὶ πᾶσαι αἱ θεῖαι Γραφαὶ φεύγειν τοὺς ἑτερόφρονας παραινοῦσι καὶ τῆς αὐτῶν κοινωνίας διῆστασθαι».

Ἄλλὰ ἄς ρίξουμε μιὰ ματιὰ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ αἱρετικοῦ, τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ποὺ συχνὰ χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαῖν, ἀλλ' ἀπεναντίας νομίζοντας ὅτι ὑπηρετεῖ τὴν ἀλήθεια, γίνεται τὸ πιὸ ἀξιωματικὸ θῦμα τοῦ ἀρχιψεύστου Διαβόλου.

Ἡ αἵρεσις εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ φοβερὰ ἀμαρτήματα, ὅπου μπορεῖ νὰ βρεθῆ μιὰ ψυχὴ. Πρόκειται γιὰ ἀπόσπασι ἀπὸ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἐνότητά τῆς Ἐκκλησίας, μὲ βασικὸ κίνητρο—ἄλλοτε συνειδητὸ κι' ἄλλοτε ὑποσυνειδητὸ—τὸν ἐγωϊσμὸ καὶ τὴν ὑπερηφάνεια. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ ἀμαρτία αὐτῆ, οἰκτρότατο ἔκτρομα τῆς πίστεως, ἔχει καθαρὰ σατανικὸ χαρακτῆρα. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς παρουσιάζει μεγάλη ἀνθεκτικότητά κι' ἀντίστασι στὶς ἐπιθέσεις τῆς Χάριτος. Ὁ αἱρετικὸς εἶναι ἀπὸ τοὺς πιὸ δυσκολομετανοήτους ἀμαρτωλοὺς. Ὅταν δῆς—πληροφορεῖ καὶ συνιστᾶ ὁ Παῦλος—ὅτι μετὰ τὴν πρώτη καὶ τὴ δεύτερη προσπάθεια, ὁ αἱρετικὸς δὲν ἀνανήφει, δὲν δείχνει διάθεσι νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ δόκανο ὅπου τὸν ἔχει πιασμένο ὁ πατέρας τοῦ ψεύδους, παράτα κάθε ἄλλη προσπάθεια. Οἱ κόποι σου θὰ πᾶνε ὅπωςδῆποτε χαμένοι. Γιατὶ αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἔχει πάθει «ἐκτροπή», βγῆκε ὀλότελα ἀπὸ τὶς δυνατότητες μετανοίας.

Ἡ ἱστορία κι' ὅ,τι βλέπουμε γύρω μας σήμερα ἐπιβεβαιώνουν τὴν παρὰ πάνω πληροφορία τοῦ θείου Παύλου, τοῦ μεγαλύτερου παθολόγου τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀπ' ὄσους γνώρισαν οἱ αἰῶνες. Ὁ αἰρετικὸς ἄνθρωπος, ποὺ μπορεῖ νὰ πιστεῦη πολὺ δυνατὰ καὶ νὰ θυσιάζεται γιὰ τὴν πίστι του, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ μπορεῖ νὰ γνωρίζη ἀπ' ἕξω κι' ἀνακατωτὰ ὅλη τὴ Γραφή καὶ νὰ κυκλοφορῆ ἄνετα στοὺς λαβυρίνθους τῆς Θεολογίας, εἶναι στὴν πραγματικότητά ἕνας ἀναλφάβητος τοῦ Εὐαγγελίου, γιατί δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβη δυὸ ἀπλούστατες καὶ κρητιδωματικὲς προϋποθέσεις τῆς γνησίας χριστιανικῆς ζωῆς: τὴν ἀνάγκη τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς ἀγάπης τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μεταξύ τους. Ἔχει πάθει ἀμβλυνσι μπροστὰ σ' αὐτὲς τὶς δυὸ προϋποθέσεις, ποὺ μᾶς ἐξασφαλίζουν τὴν κοινωνία τῆς ἀληθείας καὶ μᾶς κάνουν μετόχους τῆς.

Ὁ αἰρετικὸς βασίζεται στὴ δική του κρίσι κι' ἔτσι προσφέρει τὰ ἡνία της στὸν Διάβολο. Δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ καταλάβη, ὅτι, χωρίζοντας τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, τὸν βγάζει ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ταπεινοφροσύνη. Δὲν ὑποπτεύεται, ὅτι δραπετεύει ἀπὸ τὴν ἀλήθεια.

Ἡ ἀπαισία κατάστασις του ἔγκειται ὄχι ἀπλῶς στὸ γεγονός, ὅτι παραβαίνει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κυρίως στὸ γεγονός, ὅτι ἀκούει τὴ φωνὴ τοῦ Διαβόλου σὰν φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Διάβολος τὸν παρασύρει, μ' ἕνα σχοινὶ καμωμένο ἀπὸ τὶς ἴδιες τὶς ἴνες τῆς Θείας Γραφῆς, στὴν ἀπώλεια. Ὁ Ἐωσφόρος στάθηκε τὸ τελειότερο πνεῦμα τῆς κτίσεως. Διατηρεῖ, λοιπόν, πολλὲς ἀπὸ τὶς ἀπαραμίλλες προπρωτικὲς του ιδιότητες. Γι' αὐτό, μένει ἕνας μέγιστος θεολόγος, διαστρέφοντας τὶς θεῖες ἀλήθειες μὲ τέχνη, παίζοντας μ' αὐτὲς θανάσιμα γιὰ τὶς ψυχὲς παιγνίδια καὶ κάνοντας ἔτσι τὶς διεστραμμένες μορφὲς αὐτῶν τῶν ἀληθειῶν σκαλιὰ πρὸς τὴν Κόλασι.

Ὁ αἰρετικὸς ἀνήκει σ' αὐτὴ τὴν κατηγορία θυμάτων τοῦ Σατανᾶ, ὅπου ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ τὸ μῖσος φτιάχνουν τὸ ὀλέθριο ἀμάλγαμα τοῦ φανατισμοῦ, τῆς πορώσεως καὶ τῆς ἀμετανοησίας. Ἐνα ἀμάλγαμα, ποὺ ἡ Χάρις εἶναι ἀδύνατο, οἷς πιὸ πολλὲς περιπτώσεις, νὰ θραύσῃ καὶ νὰ διαλύσῃ. Γιατί; Διότι μέσα σὲ ὅλη αὐτὴ τὴ φρικτὴ κατάστασι, ὅπου βρίσκεται, ὁ αἰρετικὸς ἔχει τὴν ψευδαίσθησι, ὅτι εἶναι οἰκεῖος τοῦ Θεοῦ, ὑπῆρέτης τοῦ Θεοῦ, ἐραστὴς τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑποπτεύεται λοιπόν, τὸ κατάντημά του καὶ δὲν νοιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ βγῆ ἀπ' αὐτό. Ἄν τὰ ἄλλα εἶδη ἀμαρτίας ὠθοῦν ἀπὸ μιὰ ἄποψι τὶς ψυχὲς στὴ μετάνοια, γιατί τοὺς δείχνουν ἀθέλητα πόσο μακριὰ βρέθηκαν ἀπὸ τὸν Θεό, ἢ αἴρεσις κι' οἱ ἄλλες ἀρετόσχημες ἀμαρτίες, ποὺ διαπραγματευόμαστε ἐδῶ, τρέφουν τὴν ψυχὴ μὲ τὴν ψευδαίσθησι, ὅτι βρίσκεται μέσα στὸν Θεό.

Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος στοὺς λόγους του κατὰ τῶν Ἄνομοίων, παρομοιάζει τὴν ψυχὴ τοῦ αἰρετικοῦ μ' ἕνα χέρσο καὶ παρατημένον χωράφι, γεμᾶτο ἄγρια καὶ τερατώδη φυτὰ. Καί, ὑπηχῶντας τὸν Παῦλο, ὁ θεῖος Πατὴρ ἐξηγεῖ ὅτι ἡ φυτεία αὐτὴ τῆς κενοδοξίας προέρχεται ἀπὸ τὴν ἑσφορικὴ ὑπερηφάνεια. Καὶ προσθέτει: Γιὰ νὰ ἐξαφανιοθῶν αὐτὰ τὰ φυτὰ καὶ νὰ μὴν ἀπλωθοῦν, ἕνας τρόπος ὑπάρχει, ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ὀρθοδόξου κηρύγματος.

Γιὰ νὰ προφυλαχθοῦν τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν πλάνην, πρέπει, λοιπόν, νὰ κατηχοῦνται ἀκριβῶς στὰ τῆς πίστεως. Μονάχα ἔτσι, θὰ μπορέσουν ἔγκαιρα ν' ἀντιμετωπίσουν τὸ ἔντεχον ἀναδαύλισμα τῆς ὑπερηφάνειας, πού κάνει ὁ Διάβολος στὶς ψυχές, ὠθῶντας τες πρὸς αὐτὴν μέσα ἀπὸ τὴν ἰδέα ὅτι ὑπηρετοῦν τάχα τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ.

Γι' αὐτὸ κι' οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, στὴν ἀκοίμητη φροντίδα τους γιὰ τὴ διαφύλαξι τοῦ ποιμνίου τους ἀπὸ τὴν αἵρεσι, δὲν φειδωλεύονταν κόπους νὰ τὸ κατηχοῦν μὲ πληρότητα στὰ ὀρθόδοξα δόγματα, ἐκθέτοντάς τα καὶ φωταγωγῶντας τα μὲ κάθε πληρότητα. Καί, παράλληλα, ἀπέδειχναν συστηματικά, μὲ βᾶσι τὴ Γραφή, τὴν κενότητα καὶ τὸ θανάσιμο ψεῦδος τῶν αἰρετικῶν διδασκαλιῶν.

ΑΚΥΛΑΣ

Ἐνας ἄνθρωπος ἐξωμολογεῖτο δεκαπέντε χρόνια στὸν ἴδιον πνευματικό. Κάποτε, ὅμως, ἔμαθε ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἱερεὺς εἶχε πέσει σὲ μεγάλη ἁμαρτία. Ἀπελπίσθηκε, λοιπόν, κι' εἶπε:

— Πάω κι' ἐγὼ τώρα χαμένος. Ὅσα μοῦ συνεχώρησε, θὰ μείνουν ἀσυγχώρητα.

Στὸ δρόμο, πού πήγαινε, δίψασε. Πηγαίνει παρέκει καὶ βρίσκει τρεχούμενον νερὸ κατακάθαρο. Τότε εἶπε μὲ τὸ νοῦ του: ἀφοῦ ἐδῶ εἶναι τόσο καθαρὸ αὐτὸ τὸ νερὸ, πόσο πιὸ καθαρὸ θάναι στὴ βρύση του; Ἀφοῦ ἤπιε, λοιπόν, προχώρησε κι' ἔφθασε στὴ βρύση. Καὶ τί βλέπει τότε; Βλέπει ὅτι τὸ νερὸ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα ἐνὸς σκύλου. Ἀναστέναξε, λοιπόν, καὶ λέγει:

— Ἀλλοίμονό μου, μαγαρίσθηκα.

Τότε ἀκούει μιὰ φωνὴ νὰ τοῦ λέγη:

— Μὴ λυπᾶσαι γι' αὐτὸ πού εἶδες. Ἄν ὁ σκύλος εἶναι ἀκάθαρος, τὸ νερὸ δὲν εἶναι δικό του. Τὸ ἤπιες κατακάθαρο. Ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ τὸν πνευματικό, πού σὲ ἐξωμολογοῦσε. Ἡ συγχώρησις, πού σοῦ ἔδινε, ἦταν μήπως δική του; Ὁχι. Ἦταν τοῦ Θεοῦ. Ὅσα σοῦ συγχώρησε εἶναι ὅλα συγχωρημένα.

(Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς)

ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Μεταφρασμένοι εἰς τὴν ἀπλὴν γλῶσσαν ὑπὸ Φ. Κ. τοῦ ἀμαρτω-
λοῦ πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ἰδίου καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του.

Αὐτὰ οὔτε τὰ ἤξερα, Πανάγιε Βασιλεῦ, οὔτε τὰ ἐπεθύμησα ποτέ, οὔτε ἐζήτησα νὰ πάρω ἀπὸ ἐσένα κανένα ἀπὸ αὐτά, ἀλλὰ ἐζητοῦσα μοναχὰ τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν μου, καὶ ἐπο-
θοῦσα, ὅπως εἶπα πρωτίτερα, Δέσποτα, νὰ εὔρω κανένα μεσί-
την καὶ πρεσβευτήν, ὥστε μὲ τὴν μεσιτείαν του καὶ μὲ τὴν ὑπο-
ταγήν μου εἰς αὐτόν, νὰ συγχωρηθοῦν αἱ πολλῆς ἀμαρτίες μου,
ὡς ἦταν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Ἀλλά, ἀκούοντας νὰ λέ-
γουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πὼς δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς σημερινούς
χρόνους τέτοιος ἅγιος εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἔπεφτα εἰς μεγά-
λην λύπην. Αὐτὸ δὲν τὸ ἐπίστευα ποτέ, καὶ ἀποκρινόμενον εἰς
αὐτοὺς πού ὠμιλοῦσαν ἔτσι καὶ ἔλεγα: «Ἀδελφέ μου, ἐσύ γνω-
ρίζεις». Ἐλεγα καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν μου: «Κύριε ἐλέησον! Τόσον
πολὺ λοιπὸν ὁ διάβολος ἐγινε δυνατώτερος ἀπὸ τὸν Θεόν, ὥστε
νὰ τραβήξῃ ὅλους εἰς τὸν ἑαυτόν του καὶ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὸ
μέρος του, καὶ νὰ μὴν ἀπομείνῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Θεοῦ;
Καὶ βλέποντας τὸν πόνο μου, φιλόνηρωπε Βασιλεῦ, καθὰς νο-
μίζω, ἔλαμψες τὸ φῶς σου τὸ ἅγιον μέσα εἰς ἐμένα πού ἐκα-
θόμουν εἰς τὸ σκοτὸς ἐτούτου τοῦ κόσμου καὶ ἀνάμεσα εἰς τόσα
κακά, καὶ μοῦ ἐφανέρωσες ἕναν ἀπὸ τοὺς ἁγίους σου, καθὼς
ἐκαμες εἰς τὸν δοῦλον σου Παῦλον τὸν ὅποιον ἐκάλεσες μὲ τὴν
θεικὴν παρουσίαν σου ἐνῶ αὐτὸς σὲ καταδίωκε. Καὶ ὅταν σὲ
εἶδε καὶ σὲ ἐρώτησε ποῖος εἶσαι, δὲν τοῦ εἶπες «Ἐγὼ εἶμαι
ἐκεῖνος πού ἐκαμε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος
πού ἐδημιούργησε ὅλα τὰ κτίσματα». Οὔτε τοῦ εἶπες «Ἐγὼ εἶ-
μαι ὁ ὦν, ἢ ὁ Θεὸς Σαβαώθ, ἢ ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων σου»
οὔτε κανένα ἄλλο ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῆς δόξης σου, ἀλλὰ τοῦ εἶ-
πες τοῦτο μοναχὰ «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις». Καὶ
τοῦτο διὰ νὰ γνωρίσῃ φανερὰ πὼς ἐσύ εἶσαι ὁ Θεὸς πού ἔλαβες
σάρκα δι' ἐμᾶς, καὶ πού τὸν ἐκατάτρεχεν ἐκεῖνος. Ἐτσι ἐκα-
μες καὶ εἰς ἐμένα, Δέσποτα, ὅταν εὐδόκησες νὰ μοῦ φανερώσῃς
τὸν ἅγιον σου Συμεῶν¹. Ἐπειδὴ, ὅταν τὸ θεϊκὸν φῶς σου ἐφώ-
τισε τὰ πάντα καὶ ἐμὲ τὸν ταλαίπωρον, καὶ ἐγινε ἡ νύκτα λαμ-
περὴ ὡσάν ἡμέρα, τότε ἐκαταξίωσες καὶ ἐμένα νὰ τὸν ἰδῶ φρι-
κτῶς εἰς ἐκεῖνο τὸ ὕψος τῆς θεότητός σου ὡσάν νὰ ἦτο εἰς τὸν

1. Λέγει διὰ τὸν γέροντά του Συμεῶν τὸν Πρεσβύτερον.

οὐρανόν, καὶ ἐστέκετο κοντὰ εἰς τὴν θεικὴν δόξαν σου, καὶ δὲν ἦτο στολισμένος μὲ κανένα στέφανον ἢ μὲ λαμπρὸν φόρεμα, οὔτε ἦταν μὲ ἀλλοιόφτικην ὄψιν, ἀλλὰ ὅπως ἦταν ὅταν εὐρίσκετο μαζί μου καὶ καθὼς ἐφαίνετο κάθε ἡμέραν εἰς τὴν γῆν, τέτοιον μοῦ τὸν ἔδειξες εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ διατί ἄρά γε μοῦ τὸν ἐφανέρωσες ἔτσι; Διὰ νὰ μὴ νομίσω πῶς ἦτον ἄλλος αὐτὸς ποὺ ἦταν μὲ ἐμένα καὶ ἄλλος ἐκεῖνος ποὺ ἐφανερώθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ πλανητῶ, καὶ δὲν εὐρω τὸν καλὸν ποιμένα, ἐγὼ τὸ χαμένο πρόβατον. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, οὔτε μὲ αὐτὸ τὸ θαῦμα ποὺ παρουσιάσθη εἰς ἐμένα, ἐκατάλαβα ὁ ἄθλιος, οὔτε ἔνοιωσα τί σημασίαν εἶχε. Ἀλλὰ σιγά - σιγά, ἀπὸ τὴν ὀκνηρίαν μου καὶ ἀπὸ τὴν ἀμέλειάν μου ἔπεσα εἰς τὰ προτεινά μου κακά, καὶ εἰς ἀκόμα χειρότερα. Πλὴν, ἐσύ, Βασιλεῦ, εὐσπλαγγχε καὶ μακρόθυμε, δὲν ἀπέστρεψες τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ ἐμένα οὔτε ὕστερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀναισθησίαν μου, ἀλλὰ μὲ ἐστρεψες πάλι πρὸς ἐσένα μὲ αὐτὸν τὸν ἅγιόν σου, καὶ μὲ καταξίωσες νὰ προσπέσω εἰς τοὺς ἀγίους σου πόδας, ἀφοῦ μὲ τὴν κραταιὰν χειρὰ σου καὶ μὲ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλὸν μὲ ἄρπαξες καὶ μὲ ἔβγαλες ἀπὸ τὸν πλάνον κόσμον καὶ ἀπὸ τὲς κοσμικὲς φροντίδες καὶ ἀπὸ τὲς ἡδονές, καὶ μὲ ἐχώρισες διὰ μιᾶς ἀπὸ ὅλα, σωματικὰ καὶ ψυχικὰ (ὦ τοῦ θαύματος, ὦ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συμπαθείας ποὺ δείχνεις εἰς ἐμᾶς, φιλόανθρωπε). Καὶ μὲ ἔβαλες εἰς τὴν παράταξιν ἐκείνων ποὺ σὲ ὑπηρετοῦν. Καὶ κατόπιν, μοῦ ἔδωσες, Δέσποτα, μὲ τὰς πρεσβείας τοῦ ἁγίου, ὄχι μοναχὰ τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμετρήτων μου ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ μοῦ ἐχάρισες καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ ποὺ προεῖπα. Ἡ, διὰ νὰ ὀμιλήσω καλύτερα, ἐσύ ἔγινες δι' ἐμένα ὅλα τὰ πάντα. Ἐπειδὴ, ἅπαξ ἦσον κατοικημένος ἐσὺ πρῶτῃτερα μέσα εἰς ἐκεῖνον, καὶ ἅπαξ τὸν ἐφώτιζες μὲ τὸ φῶς τῆς θεικῆς δόξης σου, ὅταν ἐγὼ τὸν ἐπλησίισα καὶ ἔπιασα τοὺς πόδας τοῦ μὲ μετάνοιαν καὶ μὲ πίστιν, παρευρεθεῖς ἔνοιωσα θεῖον θερμότητα, ὕστερα αἰσθάνθηκα ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ κάποιον θεῖον φύσημα, ἔπειτα μίαν φλόγα μέσα εἰς τὴν καρδίαν μου ποὺ ἀνέβλυζε, μαζί μὲ δάκρυα, νάματα ἀστείρευτα. Κατόπιν ἀπὸ αὐτὰ αἰσθάνθηκα μέσα εἰς τὸν νοῦν μου μίαν ἀκτίνα λεπτὴν, ποὺ ἄστραψε γρηγορώτερα ἀπὸ τὴν ἀστραπὴν. Ἐπειτα μοῦ ἐφάνη ὡσάν φῶς μέσα εἰς τὴν νύκτα καὶ ὡσάν μικρὴ νεφέλη φλογοειδῆς ποὺ ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν μου, ἐνῶ ἤμουν πεσμένος κατὰ πρόσωπον καὶ ἔκαμνα τὴν προσευχήν μου, καὶ ὕστερα ἐπέταξε. Καὶ ἀφοῦ ἐπέρασεν ὀλίγη ὥρα, ἐφάνη πάλιν εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἐκεῖ ποὺ ἐσυλλογιζόμουν τί εἶνε ἄρα γε αὐτὸ ποὺ ἔβλεπα, ἔγινε κάποιον πρᾶγμα πλέον παράδοξον ἀπὸ αὐτά. Ἐκεῖ ποὺ ἐπειραζόμουν εἰς τὸν ὕπνον μου ἀπὸ τοὺς πονηροὺς

δαίμονας εἰς σαρκικὴν ἐπιθυμίαν καὶ πολεμοῦσα σκληρὰ κατεπάνω τους, κράζοντας ἐσένα τὸν Κύριον τοῦ φωτός νὰ με βοηθήσης, ἐξύπνησα καὶ ἐγλύτωσα ἀπὸ τοὺς δαίμονας χωρὶς νὰ ἁμαρτήσω. Καὶ ἐνὸς θαύμαζα πῶς ἠμπόρεσα καὶ ἐβάσταξα, καὶ ξεχωριστὰ διὰ τὴν ἀναισθησίαν ποὺ εἶχα στὸ σαρκικὸν πάθος, ὡς τοῦ θαύματος, παρευθὺς Ἐκεῖνον ποὺ ἐνόμιζα πῶς εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν, τὸν εἶδα μέσα μου, Ἐσένα, λέγω, τὸν δημιουργόν μου καὶ Βασιλέα Χριστόν. Καὶ τότε ἐκατάλαβα πῶς εἶνε ἰδικὴ σου ἡ νίκη ποὺ ἐνίκησα τὸν διάβολον μετὰ τὴν δύναμίν σου. Ἔτσι δὲν ἤξευρα ἀκόμα πῶς Ἐσὺ εἶσαι ποὺ με ἔπλασες ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ μοῦ ἐχάρισες ὅλα αὐτὰ τὰ καλά. Δὲν ἤξευρα ἀκόμα πῶς εἶσαι ὁ ἀνυπερηφάνευτος Θεὸς μου καὶ Κύριος, ἐπειδὴ δὲν εἶχα ἀξίωθῆ ἀκόμα νὰ ἀκούσω τὴν φωνὴν σου διὰ νὰ σέ γνωρίσω. Ἀκόμα δὲν μοῦ εἶχες εἰπεῖ μυστικῶς πῶς («ἐγὼ εἶμαι»), ἐπειδὴ ἤμουν ἀνάξιος καὶ ἀκάθαρτος, διότι εἶχα ἀκόμα τὴν ἀκοὴν τῆς ψυχῆς μου φραγμένην μετὰ τὸν πηλὸν τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὰ μάτια μου τυφλωμένα ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἀγνοίαν καὶ ἀπὸ τὸ σκότος τῶν παθῶν. Καὶ ἔβλεπα με αὐτὸν ἐσένα τὸν Θεόν μου, ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἤξευρα, δὲν ἐπίστευα πῶς ὁ Θεὸς φανερώνεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ φανερωθῆ, καὶ δὲν ἐνοοῦσα ὅτι εἶναι Θεὸς ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνο ποὺ μοῦ ἐφανερώνετο, πότε μετὰ τὸν ἓνα τρόπον καὶ πότε μετὰ τὸν ἄλλον. Ἀλλὰ τὸ ἀσυνήθιστον ἐκεῖνο θαῦμα με ἔκαμε νὰ θαυμάζω, καὶ ἐγέμιζε ἀπὸ χαρὰν ὅλην τὴν ψυχὴν μου, καὶ τὴν καρδίαν μου, τόσον, ποὺ ἐνόμιζα πῶς καὶ τὸ ἴδιο τὸ σῶμα μου ἐχαίρετο καὶ ἐκεῖνο ἀπὸ τὴν ἀνεκλάλητον χαρὰν. Ἀλλὰ ἀκόμα δὲν ἐγνώριζα φανερὰ ποῖος ἦτον ἐκεῖνος ποὺ ἐφαίνετο. Πλὴν, ἔβλεπα συχνότερα φῶς καὶ πότε ἐφαίνετο μέσα μου, ὅταν εἶχε ἡ ψυχὴ μου εἰρήνην καὶ γαλήνην, καὶ πότε ἐφαίνετο ἔξω ἀπὸ ἐμένα καὶ μακρὰν, ἢ ἐκρύβετο ὀλότελα. Καὶ ὅταν ἐκρύβετο, μοῦ ἐπροξενοῦσε λύπην ὑπέρμετρον, ἐπειδὴ ἐνόμιζα ὅτι δὲν θὰ ξαναφανῆ χωρὶς ἄλλο πλόν. Ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ ἐθρηνοῦσα καὶ ἐνοιωθα ὑπακοὴν καὶ ταπεινώσιν καὶ ὅτι εἶμαι μόνος εἰς τὸν κόσμον, ἐφανερώνετο πάλιν ὡσὰν τὸν ἥλιον ποὺ σκορπίζει τὰ πυκνὰ νέφη καὶ φανερώνεται σιγά-σιγά, γλυκὺς, λαμπρὸς καὶ σφαιροειδής.

Ἔτσι λοιπόν, Ἐσὺ ὁ ἀνέκφραστος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀνέγχιτος, ὁ ἀεικίνητος ποὺ εὐρίσκεσαι πανταχοῦ καὶ πάντοτε παρῶν εἰς τὰ πάντα καὶ πληρῶν τὰ πάντα, βλεπόμενος καὶ κρυπτόμενος κάθε ὥραν, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτσι, ἡμέραν καὶ νύκτα, φεύγοντας καὶ ἐρχόμενος, γενόμενος ἄφαντος καὶ ἔξαφνα φανερόμενος, ἐδιώξες σιγά—σιγά τὸ σκότος ποὺ ἦταν εἰς ἐμένα, καὶ

ἐσκόρπισες τὸ σύννεφον, ἐκαθάρισες τοὺς νοερούς ὀφθαλμούς μου, ἐξέφραξες τὴν ἀκοὴν τῆς διανοίας μου, ἐσήκωσες τὸ σκέπασμα τῆς ἀναισθησίας μου, καὶ μαζὶ με αὐτὰ ἐκοίμησες καὶ κάθε σαρκικὸν πάθος καὶ τὸ ἐδιώξες ἀπὸ ἐμένα. Καὶ κάμνοντάς με τέτοιον, ἐκαθάρισες τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τὰ σύννεφα, ἤγουν τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἐρχόμενος ἀοράτως εἰς αὐτήν, χωρὶς νὰ γνωρίζω με ποῖον τρόπον ἢ ἀπὸ ποῦ, ἐσὺ ποῦ εἶσαι παντοχοῦ παρών, λάμπεις ἕξαφνα καὶ φανερώνεσαι ὡσὰν ἄλλος ἥλιος. Ὡ πόση εἶναι ἡ ἀνεκδιήγητος συγκατάβασίς σου, Δέσποτα.

Τοῦτα εἶναι, ἀδελφοί, τὰ θαυμάσια ποῦ κάμνει ὁ Θεὸς εἰς ἐμᾶς. Καὶ ὅταν προκόπτωμεν εἰς ἀρετὴν τελειοτέραν, δὲν ἔρχεται πλεόν, ὡσὰν πρῶτα, χωρὶς μορφήν, χωρὶς εἶδος, οὔτε κάμνει τὴν παρουσίαν του καὶ τὸν φωτισμὸν του με σιωπῆν, ἀλλὰ ἔρχεται με κάποιαν μορφήν, πλὴν με μορφήν θεϊκὴν. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δὲν φανερώνεται με σχῆμα ἢ με ἐκτύπωμα, ἀλλὰ φανερώνεται ἀπλῶς, μορφωμένος με φῶς ἄμορφον καὶ ἀκατανόητον καὶ ἀνεκκλήθητον, καὶ οὔτε ἠμπορῶ νὰ εἶπω τίποτε περισσότερον. Ἀλλὰ φανερώνεται φανερά, καὶ γνωρίζεται ἄριστα, καὶ βλέπεται καθαρὰ ὁ ἀόροτος, καὶ λαλεῖ, καὶ ἀκούει ἀοράτως, καὶ συνομιλεῖ, αὐτὸς ποῦ εἶναι φύσει Θεός, με ἐκείνους ποῦ ἐγεννήθησαν ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἐγιναν Θεοὶ κατὰ χάριν, ὅπως συνομιλεῖ φίλος με φίλον, πρόσωπον με πρόσωπον. Καὶ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα τους ὡς Πατὴρ, καὶ τὸν ἀγαποῦν καὶ ἐκεῖνα θερμῶς καὶ γίνεται εἰς αὐτὰ ἓνα θεᾶμα παράδοξον, καὶ φρικτότατον ἀκουσμα, ποῦ οὔτε νὰ εἰπωθῆ ἀπὸ αὐτὰ εἶνε δυνατόν, οὔτε πάλιν νὰ τὸ κρατοῦν εἰς σιωπῆν ὑποφέρουν. Ἀλλὰ ἀνάβουν ἀπὸ τὸν πόθον αὐτοὶ οἱ Υἱοὶ του καὶ διδάσκονται μυστικὰ ἀπὸ Αὐτόν, καὶ τότε συμπονοῦν καὶ κλαίουσιν διὰ τὰ ξένα πάθη καὶ γράφουν δι' αὐτὰ, καὶ ἄλλοτε πάλιν βγάζουν εἰς τὸ φανερὸν τὰ ἰδικὰ τους ἁμαρτήματα, καὶ ἄλλην φορὰν κηρύττουν με ἀγαλλίασιν τὰς εὐεργεσίας καὶ τὰς ἐνεργείας τῆς χάριτος ποῦ ἐγιναν εἰς αὐτούς, ἀνυμνοῦντες θεολογικῶς ἐκεῖνον ποῦ τὸς ἀλλοίωσε θεουργικῶς. Ἄλλοτε πάλιν διορθῶνουν κατὰ τὸ μέτρον τῆς γνώσεως ποῦ τοὺς ἐδόθη, ὅ,τι ἀκούουν νὰ λέγεται σφαλερὰ διὰ τὴν ψυχικὴν μας σωτηρίαν, καὶ τὸ γράφουν, φέρνοντας τὰς μαρτυρίας, ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφήν. Καὶ ὁμιλῶντας δι' αὐτὰ τὰ πνευματικά, δὲν ἠμποροῦν νὰ ἡσυχάσουν ὀλότελα, ἢ νὰ χορτάσουν διηγουμένοι τα, ἐπειδὴ δὲν εἶναι πλεόν κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ των, ἀλλὰ εἶναι ὄργανα τοῦ ἁγίου Πνεύματος ποῦ κατοικεῖ μέσα εἰς αὐτούς, καὶ ἐκεῖνο τοὺς κινεῖ, καὶ κινεῖται πάλιν καὶ Αὐτὸ ἀπὸ αὐτούς, καὶ γίνεται εἰς αὐτούς τὰ πάντα ὅσα ἀκούεις ὅτι λέγουν αἱ ἄγιοι Γραφαὶ διὰ τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἤγουν μαργα-

ρίτης, κόκκος συνάπεως, προζύμι, ὕδωρ, πῦρ, ἄρτος πόμα ζωῆς, λαμπάς, κλίνη, παστάς, νυμφών, φίλος, ἀδελφός και πατήρ. Και τί νά διηγούμαι τὰ ἀνεκδιήγητα; Διότι ἐκεῖνα πού ὀφθαλμός οὐκ εἶδε, και οὖς οὐκ ἤκουσε, και ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, πῶς εἶνε δυνατόν νά τὰ μετρήσῃ ἢ γλώσσα και νά τὰ διηγηθῇ με λόγον; Ἀληθινά δέν εἶναι δυνατόν. Διότι, ἀν και τὰ ἀπεκτήσαμεν ὅλα αὐτὰ μέσα μας, χάρις εἰς τόν Θεόν πού μᾶς τὰ ἔδωσε, ὅμως δέν ἤμποροῦμεν τελείως, οὔτε με τόν νοῦν νά τὰ μετρήσωμεν, οὔτε με τόν λόγον νά τὰ διηγηθοῦμεν.

Αὐτὰ λοιπόν, ἀδελφοί μου, τὰ ἔγραψα, ὅχι δι' ἐπίδειξιν, μή γένοιτο, διότι τί ἔχω πού νά εἶνε ἰδικόν μου διὰ νά τὸ καυχθῶ ἐκτός μόνον ἀμαρτίες και ἀκαθαρσίες και ἀνομίες πολλές ἀκόμα ἀπό τήν κοιλίαν τῆς μητρός μου, πού εἶναι περισσότερες ἀπό τήν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἀλλά διὰ νά σᾶς φανερώσω τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ, και νά σᾶς τὰ παραστήσω με τόν λόγον, ὅσον δύναμαι. Και ἔτσι νά ὠφελήσω, ἐκθέτοντάς τα, και ἐκείνους πού νομίζουν πῶς ἔχουν ἀπό τὸ θεῖον Βάπτισμα, Πνεῦμα ἅγιον, χωρὶς νά τὸ γνωρίζουν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐπειδὴ ὁ παρὼν λόγος μᾶς διδάσκει ἐν πρώτοις τὴν τελείαν σκότωσιν και ζόφωσιν, ἡγουν τὴν ἀποξένωσιν τοῦ θείου φωτός πού ἔχει ὁ ἄνθρωπος ὅταν διηγεῖται τὴν ἄγνοιαν πού ἔχει περὶ Θεοῦ. Ἐπειτα μᾶς διδάσκει τὸν ἔλεγχον πού γίνεται εἰς αὐτὸν ἀπό τὴν συνειδήσιν. Ἐπειτα τὸν φόβον. Ὑστερα τὴν ἐπιθυμίαν πού ἔχει νά συγχωρηθοῦν αἱ ἀμαρτίες του, και τότε ζητεῖ νά εὑρῇ και κανένα μεσίτην δι' αὐτό, και βοηθόν, ἐπειδὴ δέν δύναται μοναχός του νά προσέλθῃ εἰς τόν Θεόν, διότι εἶνε φορτωμένος με πολλές ἀμαρτίες. Ὑστερα ἐξιστορεῖ πῶς εὑρέθηκε τὸν μεσίτην και ποιμένα πού ἐζητοῦσε και πῶς εἶδε και αὐτὸν με τὴν νοεράν ἑλαμψιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Και αὐτὸ δειχνει πῶς ἔγινε και ἀρχὴ τῆς ἐλλάμψεως, πού δέν τὴν ἐγνώριζε πρωτῆτερα. Και πῶς κατόπιν, ἀφοῦ ἔγινεν εἰς αὐτὸν ἡ ἀποκάλυψις, πάλιν ἔφυγεν ἀπό αὐτὸν ἡ θεωρία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, και ἀφοῦ τὴν ἔστερήθη, πάλιν ἔπεσεν εἰς τὸ σκότος πολλῶν ἀμαρτιῶν. Και ὕστερα ἀπό αὐτά, ἐφάνέρωσε πῶς τὸν προσκάλεσεν ὁ Θεὸς δευτέραν φοράν, διὰ μέσου τοῦ ποιμένος του. Ἐπειτα διηγήθη τὴν ὑπακοήν, τὴν πίστιν, τὴν ταπεινώσιν, τὴν ὑποταγήν πού εἶχεν εἰς αὐτόν. Και κατόπιν ἀπό αὐτά, τὴν φανεράν ἀλλοίωσιν πού ἔγινε εἰς αὐτὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, με γνῶσιν και με θεωρίαν, πού ὅποιος δέν τὴν ἐγνώρισε νά γίνεται εἰς τὸν ἑαυτὸν του, δέν εἶναι δυνατόν ὁ τοιοῦτος νά ἔχη Πνεῦμα ἅγιον νά κατοικῇ μέσα του.

(Συνεχίζεται)

Μετάφρ. Φ. ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Αἱ σελίδες τῶν κηρυκτικῶν βοηθημάτων τοῦ «Ἐφημερίου» θὰ περιλάβουν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σειρὰν κηρυγμάτων ἀναφερομένων εἰς λειτουργικὰ θέματα, ἵνα ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν πολλαχόθεν ἀνγκυρωζομένην ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην, ὅπως ὁ ἄμβων προσλαμβάνῃ ἐπαρκῶς λειτουργικὸν χαρακτῆρα καὶ συντελῇ οὕτως εἰς τὴν ἔξαρσιν τῶν ἀπαραμίλλων λειτουργικῶν θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τὴν δι' αὐτῶν καλλιέργειαν ὀρθοδόξων βιωμάτων, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀρίστη ἐποικοδομὴ τῶν πιστῶν.

Τὰ πρῶτα τοιαῦτα βοηθήματα τῆς παρουσίας σειρᾶς περιλαμβάνουσιν ἐρμηνείαν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς θείας λειτουργίας εἰς 10 ὀμιλίας.

† Ἀρχμ. Ν. Β.

ΟΜΙΛΙΑ 1η

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΣ ΑΙΝΟΣ ΚΑΙ «ΕΙΡΗΝΙΚΑ»

Ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου καὶ αἱ ἀνάγκαι του.

Μία ἀπὸ τὰς κυριωτέρας αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας πολλοὶ δὲν ἐκκλησιάζονται, ἄλλοι δὲ ἐκκλησιάζονται τυπικῶς, μόνον χωρὶς συμμετοχὴν «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ», εἶναι ἡ ἀγνοία τῆς Θ. Λειτουργίας. Δὲν γνωρίζουν πολλοὶ χριστιανοὶ ποῖον μέγα μυστήριον τελεῖται, οὐδὲ εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρακολουθήσουν τὰς ἐπὶ μέρους φάσεις τῆς ἱερουργίας τοῦ μυστηρίου. Ἄς ἐρμηνεύσωμεν, λοιπόν, ἐν δυνατῇ συντομίᾳ, τὸ μεγαλειῶδες νόημα τῆς θείας λειτουργίας, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν ἀγνοούντων χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑπόμνησιν, γενικώτερον, διδασμάτων σπουδαίων, τὰ ὅποια συνήθως παρέρχονται ἀπαρατήρητα, λόγῳ τῆς συνθηθείας καὶ ἐξοικειώσεως, ἐξωτερικῶς τοῦλάχιστον, πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ τελούμενα.

1. Ὡς γνωστόν, ἡ θ. λειτουργία ἄρχεται μὲ μίαν πανηγυρικὴν δοξολογίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος: «Ἐὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος..» Τὸ δόγμα περὶ ἁγίας Τριάδος εἶναι ἡ βάσις καὶ τὸ θεμέλιον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Διὰ τοῦτο διακηρύσσεται πανηγυρικῶς ἀπὸ τῶν πρώτων λέξεων τῆς θ. Λειτουργίας καὶ τονίζεται συνεχῶς εἰς ὅλας τὰς ἐκφωνήσεις τοῦ ἱε-

ρέως και εἰς τὸν Τρισάγιον ὕμνον και εἰς τὸν ὕμνον τῶν Σεραφεῖμ («ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος...») και εἰς πλείστα ἄλλα σημεῖα τῆς θ. λειτουργίας.

Ἄλλωστε — πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς — ἡ θ. λειτουργία εἶναι ἀναπαράστασις τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος ἐπετέλεσεν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ συνειργάσθησαν και συνεργάζονται τὰ Τρία Πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος, (ὁ Πατὴρ ἠυδόκησεν... ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο και ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν... Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀφοῦ ἐνήργησε τὴν ὑπερφυσικὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου, ἦτο ἠνωμένον μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἀχωρίστως και παραμένει πάντοτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, φωτίζον και ἁγιάζον...), διὰ τοῦτο εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῆς θ. λειτουργίας ἀπονέμομεν τὴν ὀφειλομένην δοξολογίαν και προσκύνησιν πρὸς τὴν ἁγίαν Τριάδα, λέγοντες «Εὐλόγημεν ἡ» — δηλ. ἅς εἶναι δοξασμένη — ἡ βασιλεία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποῖος εἶναι ὁ ὕψιστος Βασιλεὺς και ἐξουσιαστὴς τοῦ Σύμπαντος, τοῦ ὕλικου και τοῦ πνευματικοῦ, τῆς ὕλικῆς κτίσεως και τῶν πνευματικῶν ὄντων, ἀγγέλων και ἀνθρώπων, «καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος» (Λουκ. α' 33), διότι εἶναι ἀτελεύτητος («ὕν και ἀεὶ και εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων»).

2. Εἰς τὴν δοξολογίαν αὐτὴν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ — ὅπως και εἰς ὅλας τὰς ἐπομένους ἐκφωνήσεις τοῦ ἱερέως — ἀπαντᾷ ὁ λαὸς (διὰ τῶν ψαλτῶν) Ἄμην.

Πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ θ. λειτουργία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν εἶναι μονόλογος, ἀλλ' εἶναι δρῆμα πολυπρόσωπον. Ἐὰν ὁ ἱερεὺς εἶναι τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον· ἐὰν ὁ διάκονος εἶναι ὁ ἐπόμενος συμπαραστάτης αὐτοῦ, ἔχει και ὁ λαὸς ἐνεργὸν ρόλον κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς θ. λειτουργίας, και δὴ τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαντᾷ εἰς τὸν ἱερέα και νὰ ἀντεῦχεται ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἡ πρώτη παρέμβασις τοῦ λαοῦ εἰς τὴν θ. λειτουργίαν εἶναι τὸ Ἄμην, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾷ εἰς τὴν δοξολογίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἀκριβῶς δὲ τὸ ἀμὴν, (λέξις ἑβραϊκὴ, ποὺ σημαίνει ἄλλοτε μὲν — ὅπως ἐδῶ — ἀληθῶς, βεβαίως, ἄλλοτε δὲ εἶθε, γένοιτο) εἶναι ἡ ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἀποδοχὴ και ἐπιβεβαίωσις τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ ἱερέως. Καὶ ναὶ μὲν σήμερον ἀντιπροσωπεύουν τὸν λαὸν οἱ ψάλται, προϋποτίθεται ὅμως ὅτι ὁ λαὸς ἀπαντᾷ ἀπὸ καρδίας και υἰοθετεῖ τὰς ἱερατικὰς δοξολογίας ἢ εὐχὰς, και οἱ ψάλται ἀπλῶς ἐκφράζουν, ὡς ἐντολοδόχοι τοῦ λαοῦ, τὰ αἰσθηματὰ του. Περιττὸν λοιπὸν νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ λαὸς ὀφείλει νὰ παρακολουθῇ και νὰ ἀπαντᾷ ὀλοψύχως πάντοτε.

3. Αυτό ἄλλωστε συνιστᾶται κατ' ἐπανάληψιν εἰς σειράν προτροπῶν τοῦ διακόνου πρὸς τὸν λαόν, ποῦ ἐπακολουθοῦν εὐθὺς ἀμέσως, (τὰ λεγόμενα Εἰρήνικὰ ἢ μεγάλη συναπτή), καὶ τελειώθουν στερεοτύπως μὲ τὰς λέξεις «τὸ Ὑ Κυρίου δεηθῶμεν». Πόσας φορές τὸ ἀκούομεν καὶ δὲν τὸ προσέχομεν! Ἀκούομεν «δεηθῶμεν», καὶ ὅμως δὲν δεόμεθα, δὲν προσευχόμεθα. Ἐνῶ ὀφείλομεν, ὄχι μηχανικῶς, ἀλλὰ ἐνσυνειδήτως νὰ παρακολουθῶμεν τὰς ἐπὶ μέρους αἰτήσεις τοῦ διακόνου, ἢ τοῦ ἱερέως τὰς εὐχάς, καὶ νὰ ἐνώνωμεν μετ' αὐτῶν τὴν προσευχήν μας, λέγοντες «Κύριε, ἐλέησον». Ὅπως τὸ Ἄμην, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ «Κύριε, ἐλέησον»; τὸ «Παράσχου, Κύριε» κλπ. εἶναι ἀποκλειστικὸς ῥόλος τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν Θ. λειτουργίαν. Διὰ τῶν περιεκτικωτάτων αὐτῶν λέξεων οἱ ἐκκλησιαζόμενοι πιστοὶ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν Θεὸν τὰς προσευχάς των ἐπὶ τῶν αἰτημάτων ποῦ ἀναφέρει ἐκάστοτε ὁ διάκονος ἢ ὁ ἱερεὺς. Ὅταν δὲ συμμετέχωμεν εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν μὲ πλήρη παρακολουθήσιν εἰς τὰ ἀπαγγελόμενα ὑπὸ τῶν λειτουργῶν καὶ δὲν παραλείπωμεν νὰ συμπροσευχώμεθα καὶ νὰ ἀπαντῶμεν κατὰ τὰ παραγγέλματά των, μόνον τότε ἐκτελοῦμεν τὸν ῥόλον μας ὡς ἐκκλησίασμα, τὸ ὁποῖον ὕψως λατρεῖ τὸν Θεόν, μετὰ τῶν ἱερουργούντων ποιμένων του.

4. Δὲν θὰ ἀναλύσωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς αἰτήσεις τοῦ Διακόνου. Θὰ τονίσωμεν μόνον τρία ἀξιοπρόσεκτα σημεῖα, τὰ ὁποῖα βοηθοῦν εἰς τὴν κατανόησιν ὅλων τῶν αἰτήσεων.

α) Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τίθεται ἓνας ὅρος ἀπαραίτητος διὰ τὴν Θεῖαν λατρείαν. Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν». Ἴδου ὁ ὅρος: νὰ παρακολουθῶμεν τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ νὰ προσευχηθῶμεν «ἐν εἰρήνῃ». Δηλ. μὲ ἡσυχίαν καὶ τάξιν ἀφ' ἑνός, καὶ μὲ ψυχικὴν γαλήνην ἀφ' ἑτέρου. Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσέξωμεν τὸν πρωταρχικὸν αὐτὸν ὅρον τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείας. Διότι δυστυχῶς ὑπάρχουν πολλοὶ χριστιανοὶ ὄχι τόσοσιν προσεκτικοὶ καὶ εὐαίσθητοι εἰς τὰ ζητήματα τῆς ἀποφυγῆς καὶ τοῦ παραμικροῦ θορύβου κατὰ τὴν ὥραν τῆς θ. λατρείας: ὅπως πολλοὶ ἐπίσης δὲν ἔχουν τὸ κατάλληλον ψυχικὸν κλίμα διὰ προσευχὴν καὶ λατρείαν, ἀλλ' εἶτε ἀπασχολοῦν τὴν σκέψιν των εἰς πλεῖστα ὅσα ἄτοπα καὶ ἀνάρμοστα εἰς τὴν ἱεράν αὐτὴν ὥραν, εἶτε μεταφέρουν καὶ ἐντὸς τοῦ ναοῦ συναισθήματα ἐμπαθείας πρὸς τὸν πλησίον, ὁπότε πάλιν εἶναι ξένοι πρὸς τὸ «ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν».

β) Τὰ αἰτήματα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν σειράν τῶν «εἰρηνικῶν» περιλαμβάνουν τὸ σύνολον τῶν ἀναγκῶν μας,

τῶν πνευματικῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν ὑλικῶν ἀφ' ἑτέρου. Ἡ ἀνωθεν εἰρήνη», ἰδοὺ ἕνα πνευματικὸν αἶτημα, ἡ εἰρήνη τ.ε. ἡ ὁποία ἔρχεται ἀνωθεν, ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὡς πληροφορία τῆς συνειδήσεως ὅτι δὲν εἰμεθα ἔνοχοι καὶ παραβάται τοῦ θείου θελήματος. Ἡ «σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν», ἄλλο ἐπίσης πνευματικὸν αἶτημα. Ἡ «εἰρήνη τοῦ σύμπαντος κόσμου», τόσον ἀναγκαία εὐχὴ διὰ τὴν κρίσιμος ἐποχὴν μας. Ἡ «εὐστάθεια τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν», δηλ. ἡ σταθερότης ἀπέναντι τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν ἀντιδράσεων καὶ ἡ «τῶν πάντων ἔνωσις» καὶ ἡ κατάργησις τῶν σχισμάτων καὶ τῶν αἰρέσεων, διὰ τὸ εἶναι ὅλος ὁ χριστιανισμὸς μία ποίμνη ὑπὸ ἕνα ποιμένα, ὀφείλουν νὰ εἶναι εὐχαὶ καὶ πόθοι παντὸς χριστιανοῦ.

Εἰς τὰς ὑλικὰς μας δὲ ἀνάγκας ἀναφέρονται τὰ αἰτήματα «ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν»· δηλ. εὐχόμεθα νὰ ὑπάρχουν εὐνοϊκαὶ συνθῆκαι διὰ τὴν παραγωγὴν καὶ συγκομιδὴν τῶν ἀγαθῶν, ποὺ ἀφοροῦν εἰς τὴν συντήρησίν μας· ἐνῶ ἄλλο αἶτημα ἀναφέρεται εἰς τὸ πρόβλημα καὶ λύτρωσιν τῶν θλίψεων, ἐκ τῶν ὁποίων ζητοῦμεν ἀπαλλαγὴν καὶ λύτρωσιν: «ὑπὲρ τοῦ ρυσηθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, ὀργῆς, κινδύνου καὶ ἀνάγκης».

γ) Ὅπως ἀναφέρονται εἰς τὸ σύνολον τῶν ἀναγκῶν, ἐξ ἴσου ἀναφέρονται καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ συνόλου αἰατήσεις τῶν «εἰρηνικῶν». Ὅχι δηλ. μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν μας καὶ τὰς ἀτομικὰς μας (πνευματικὰς καὶ ὑλικὰς) ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλους τοὺς χριστιανοὺς προτρεπόμεθα νὰ ἀναπέψωμεν εὐχὰς. Ἡ πρώτη εὐχὴ ὑπὲρ τοῦ πλησίον ὑπάρχει εἰς τὸ αἶτημα «ὑπὲρ... τῶν μετὰ πίστεως, εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ εἰσιόντων» εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Ἐπεκτείνονται δὲ αἱ δεήσεις «ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου... τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου (δηλ. τῶν πρεσβυτέρων, τῶν ἱερέων), τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας (τῶν ἱεροδιακόνων) καὶ «παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ», ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων «ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων», τοῦ παλατιοῦ (ποὺ σημαίνει μᾶλλον τὴν Κυβέρνησιν) καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν, (δηλ. τοῦ στρατοῦ μας). Περιλαμβάνουν ἐπίσης δεήσεις ὑπὲρ ὅλων τῶν συμπολιτῶν μας («ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης») ἀλλὰ καὶ τῶν πιστῶν («πάσης πόλεως καὶ χώρας», μὲ ἰδιαιτέραν μάλιστα μνησίαν τῶν οἰκείων τῆς πίστεως, «τῶν πίστει

οἰκούντων ἐν αὐταῖς». Τέλος εἰδικὴ δέησις ἀναφέρεται ὑπὲρ τῶν διατελούντων ὑπὸ εἰδικᾶς δυσκόλου συνθήκας, (ὡπὲρ πλεόντων, ὁδοιπορούντων, νοσοούντων, καμνόντων (=μοχθούντων καὶ κοπιώντων ὑπερμέτρως), αἰχμαλώτων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν»).

Ὡς περίληψις δέ, τρόπον τινά, καὶ συγκεφαλαίωσις ὅλων αὐτῶν τῶν αἰτημάτων ἐπακολουθεῖ τὸ ἀντιλαβοῦ (δηλ. βοήθησε, Κύριε) σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆι χάριτι». Ἐπικαλούμεθα τ.έ. τὴν χάριν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παροχὴν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς προστασίας πού ἐζητήσαμεν λεπτομερῶς εἰς τὰ ἐπὶ μέρους αἰτήματά μας.

Αὐτὴν τὴν χάριν καὶ τὸ ἔλεος εἶθε ὁ Κύριος νὰ χαρίσῃ εἰς πάντας ἡμᾶς.

† Ἀρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

Μία ἱερατικὴ οἰκογένεια: Ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος Γιαννιτσῶν αἰδ. Οἰκονόμος Στυλιανὸς Βαμβίνης μετὰ τῶν δύο υἱῶν τοῦ ἱερέως Ἀθανασίου καὶ διακόνου Κωνσταντίνου.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΛΑΔΟΥ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ Τ.Α.Κ.Ε.

Έχοντες υπ' όψει τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Νόμου 738(1948 «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ TAKE διατάξεων».

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἄρθρον 1

1. Ἡ ἀσφάλις κατὰ τῆς ἀσθενείας διοικεῖται καὶ ἐλέγχεται ὑπὸ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ TAKE καὶ τοῦ Δ(τος Συμβούλου τοῦ TAKE παρ' ἐκάστου κατὰ τὰς ἀρμοδιότητάς του, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς γενικὰς καὶ κατευθυντηρίους γραμμάς τῆς, τοῦ Δ. Συμβουλίου δυναμένου νὰ μεταβιβάξῃ ἀρμοδιότητα αὐτοῦ εἰς τὸν Δ(ντα Σύμβουλον, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Ν.Δ. 3772(1957 «περὶ παρατάσεως ὑπηρεσίας Ἐκκλησι. Συμβουλίων κ.λ.π.», ἐκτελεῖται δὲ κατὰ τὰς ἐπὶ μέρους λειτουργίας αὐτῆς παρὰ τῶν Ὑγειονομικῶν καὶ λοιπῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ TAKE καὶ τῶν Τοπ. TAKE)

Ἄπασῶν τῶν Ὑγειον. ὑπηρεσιῶν τοῦ TAKE προΐσταται ὁ κατὰ τὸν Ν. 3281(55 «περὶ προσλήψεως ἐπὶ συμβάσει Δ(ντος Ἰατροῦ Συμβούλου ἐν τῷ Κλάδῳ Ὑγείας τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Κλήρου Ἑλλάδος (TAKE)» Διευθύνων Ἰατρός Σύμβουλος καὶ εἰδικώτερον τῶν Ὑγειον. ὑπηρεσιῶν τῶν Τοπικῶν TAKE προΐσταται Ἰατρός Σύμβουλος ἐπὶ συμβάσει προσλαμβανόμενος καὶ ἀμειβόμενος κατὰ τὰ κατωτέρω ὀριζόμενα.

2. Ὡς γενικαὶ καὶ κατευθυντήριαι γραμμαὶ θεωροῦνται:

Ἡ χάραξις τοῦ γενικοῦ ὑγειονομικοῦ προγράμματος τοῦ TAKE, ἡ ἐκδοσις γενικῶν ὁδηγιῶν διὰ τὴν καθ' ὅλην τὴν χώραν ὁμοίωμορφον χορηγησιν τῶν παροχῶν, ἡ μέριμνα διὰ τὴν σύστασιν, ἐξοπλισμὸν καὶ λειτουργίαν ἐργαστηρίων, ἡ ἐπιλογή τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν Θεραπευτηρίων (Κλινικῶν, Νοσοκομείων) διὰ τὸν καταρτισμὸν συμβάσεων μετὰ τοῦ TAKE, ἡ ὑποβολὴ ἀρμοδίως προτάσεων γενικῶν περὶ ἀμοιβῶν καὶ ἀποζημιώσεων ἐν γένει τῶν ἰατρῶν, θεραπευτηρίων κ.λ.π., ὁ καθορισμὸς τῶν δικαιωμάτων, ἀρμοδιοτήτων καὶ ὑποχρεώσεων αὐτῶν, ὁ καταρτισμὸς γενικῶν σχεδίων συμβάσεων τοῦ TAKE μετὰ τῶν μετ' αὐτοῦ συμβαλλομένων προσώπων, Θεραπευτηρίων, Ἐργαστηρίων, Φαρμακείων, ἡ παρακολούθησις καὶ ἡ ἐποπτεία τῆς ἐνρhythμου λειτουργίας τοῦ ὅλου Κλάδου Ἀσθενείας, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν διὰ τοῦ Ν. 738(1948 ἐπιδικωμένων σκοπῶν.

3. Ὡς ἐπὶ μέρους λειτουργία τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως θεωροῦνται:

Ἡ πραγματοποίησις τῶν κεκανονισμένων ὑπὲρ τῶν δικαιούχων πάσης φύσεως παροχῶν ἀσθενείας, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ τὰς γενικὰς ἀποφάσεις καὶ ὁδηγίας τοῦ Διοικ. Συμβουλίου καὶ τοῦ Δ(ντος Συμβούλου.

Ἡ ρύθμισις λεπτομερειακῶν καὶ παραπιπτόντων ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ἀναλόγως τῶν κατὰ τόπους ἰδιαιτέρων συνθηκῶν, καὶ

Ὁ ἔλεγχος τῆς τηρήσεως τῶν συμβάσεων ὑπὸ τῶν Ἰατρῶν, Θεραπευτηρίων, Ἐργαστηρίων, Φαρμακείων.

4. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς διεξαγωγῆς τῆς κατὰ τῆς ἀσθενείας ἀσφαλίσεως ρυθμίζονται δι' ἀποφάσεων τοῦ Δ(ντος Συμβούλου τοῦ TAKE, αἰ τοιαῦται δὲ ἀφορῶσαι εἰς ὑγειονομικὰ θέματα δι' ἀποφάσεων τοῦ Δ(ντος Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Άρθρον 2

Τῶν διὰ τοῦ παρόντος θεσπιζομένων παροχῶν δικαιοῦνται τὰ κάτωθι πρόσωπα:

- α) Οἱ ἀμέσως ἡσφαλισμένοι εἰς τὸ TAKE καὶ αἱ σύζυγοι αὐτῶν,
- β) Οἱ ἀμέσως συνταξιούχοι τοῦ TAKE καὶ αἱ σύζυγοι αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ ἐμμέσως συνταξιούχοι τοῦ TAKE.
- γ) Τὰ ἄγαμα τέκνα (νόμιμα, μισποποιηθέντα, ἀναγνωρισθέντα, υἱοθετηθέντα, προγονοὶ) τῶν ἡσφαλισμένων καὶ συνταξιούχων μέχρι συμπλήρωσεως τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας των, μετὰ τοῦτο δέ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀνίκανα πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν, τούτου διαπιστουμένου δι' ἐνόρκου ἐνώπιον Εἰρηνοδίκου βεβαιώσεως τριῶν ἰατρῶν, ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ TAKE, αἰτήσῃ καὶ δαπάναις τοῦ προστάτου των,
- δ) Ἡ ἐν χηρείᾳ μήτηρ καὶ ὁ ἀνάπηρος καὶ ἄπορος πατήρ τῶν ἀγάμων ἀμέσως ἡσφαλισμένων καὶ ἀμέσως συνταξιούχων τοῦ TAKE.
- ε) Οἱ ἐξερχόμενοι καθ' οἰονδήποτε τρόπον τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας καὶ δυνάμενοι νὰ συνταξιοδοτηθῶσι καὶ αἱ σύζυγοι αὐτῶν, ὡς καὶ οἰονδήποτε δυνάμενοι νὰ συνταξιοδοτηθῆ πρόσωπον, μετὰ προηγουμένην βεβαίωσιν τοῦ προϊσταμένου Τμήματος Συντάξεων περὶ τῆς συνδρομῆς τῶν περὶ συνταξιοδοτήσεως προϋποθέσεων, ἐκδιδόμενην ἅμα τῇ περὶ χορηγήσεως τῶν παροχῶν Ἀσθενείας ὑποβολῇ προφορικῆς αἰτήσεως.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

Άρθρον 3

1. Δικαίωμα εἰς τὰς διὰ τοῦ παρόντος παροχὰς ἀναγνωρίζεται μετὰ πάροδον ἐξάμηνου ἀπὸ τῆς ὑπαγωγῆς εἰς τὴν ἀσφάλισιν, ὡς τοιαύτης νοουμένης προκειμένου περὶ τῶν ὑποχρεωτικῶς ἡσφαλισμένων τῆς πρώτης ἡμέρας ἀναλήψεως ὑπηρεσίας ἀσφαλιστέας εἰς τὸ TAKE, προκειμένου δὲ περὶ τῶν προαιρετικῶς ἡσφαλισμένων τῆς τοιαύτης ἐνάρξεως καταβολῆς εἰσφορῶν προαιρετικῆς ἀσφαλίσεως, ἐξαιρέσει τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς πρὸ τῆς προαιρετικῆς ἀσφαλίσεως εἶχε χωρήσει ὑποχρεωτικὴ ἀσφάλισις καὶ εἶχε παρέλθει ἐξάμηνον ἀπὸ ταύτης, ὅτε τὸ δικαίωμα εἰς τὰς παροχὰς ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας προαιρετικῆς ἀσφαλίσεως.

2. Ἡ ἐπὶ ἔν ἔτος συνεχῶς μὴ καταβολῇ εἰσφορῶν, λόγῳ μὴ παροχῆς ἐξ οἰουδήποτε λόγου ὑπηρεσίας, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ ἐξάμηνον καθυστέρησις καταβολῆς τῶν εἰσφορῶν, στερεῖ τὸν κατὰ τὰ ὡς ἄνω δικαιούχον τοῦ εἰς τὰς παροχὰς δικαιώματος.

Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἰσχύει προκειμένου περὶ συνεχιζομένης θεραπείας νοσήματος τυχόντος περιθάψεως πρὸ τῆς κατὰ τὰ ὡς ἄνω ἀπωλείας τοῦ δικαιώματος ἢ καὶ ἑτέρου τοιούτου, ἀποτόκου τῆς ἐκ τοῦ πρώτου νοσήματος καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς, τούτου πιστοποιουμένου ὑπὸ τοῦ Δ(ντος) Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE, ἢ προκειμένου περὶ τῶν Τοπ. TAKE ὑπὸ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE.

3. Τὰ περὶ ὧν τὰ στοιχ. γ' καὶ δ' τοῦ προηγουμένου ἄρθρου πρόσωπα δικαιοῦνται τῶν παροχῶν ἀσθενείας, ἐφ' ὅσον συμβιοῦν μετὰ τοῦ ἀμέσως ἡσφαλισμένου ἢ ἀμέσως συνταξιούχου καὶ ἡ συντήρησις των βαρύνει κυρίως αὐτόν, τούτου ἀποδεικνυομένου διὰ βεβαιώσεως Δημάρχου ἢ Προέδρου Κοινότητος καὶ ὑπευθύνου δηλώσεως τοῦ ἀμέσως ἡσφαλισμένου ἢ συνταξιούχου, τοῦ TAKE δικαιουμένου εἰς ἔρευναν διὰ παντός μέσου τοῦ ἀληθοῦς τῆς βεβαιώσεως καὶ δηλώσεως ὅποτεδήποτε.

Θεωρείται, ότι υπάρχει συμβίωσις καί, εάν, διά λόγους σοβαρούς (υγείας, σπουδών, κ.λ.π.) κρινόμενος υπό του Δ(ντος Συμβούλου του TAKE τὰ ὡς ἄνω πρόσωπα δὲν διαμένουν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

Ἡ ἀπορία καὶ ἡ ἀναπηρία τῶν ὡς ἄνω προσώπων, περὶ ἧς τὸ ἄρθρον 2 στοιχ. δ' τοῦ παρόντος πιστοποιεῖται δι' ἐνόρκου βεβαιώσεως ἐνώπιον Εἰρηνοδίκου τριῶν Ἰατρῶν, ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ TAKE αἰτήσει καὶ δαπάναις τοῦ ἐνδιαφερομένου.

4. Εἰδικότερον δὲν δικαιούνται τῶν παροχῶν ἀσθενείας οἱ ἐμμέσως ἠφαλισμένοι καὶ οἱ ἐμμέσως συνταξιούχοι τοῦ TAKE, εἴαν δικαιούνται ἐξ ἰδίου δικαίου παροχῶν ἀσθενείας ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου ἢ οἰουδῆποτε ἑτέρου ἀσφαλιστικοῦ Ὁργανισμοῦ.

ΠΑΡΟΧΑΙ

Ἄρθρον 4

1. Αἱ παροχαὶ τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας περιλαμβάνουν, καθ' ἣν ἔκτασιν ἐπιτρέπουν τὰ ἐν τῇ Χώρα ἐπιστημονικὰ μέσα, τὴν ἀναγκαίαν, σκόπιμον καὶ δυνατὴν παροχὴν:

α) Νοσοκομειακῆς-Κλινικῆς περιθάλψεως εἰς συμβεβλημένα ἢ μὴ μετὰ τοῦ TAKE Κρατικὰ ἢ Δημοτικὰ Νοσοκομεία, ἢ ὀργανισμῶν Δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου, νομίμως λειτουργούσας συμβεβλημένας ἰδιωτικὰς Κλινικὰς, Ἀσυλὰ, Σανατόρια, Θεραπευτήρια (τούτων ἀπάντων γενικῶς ἐν τῷ παρόντι χαρακτηριζομένων ὡς Θεραπευτηρίων) διὰ παροχῆς ἐκ μέρους τούτων ἐνδίαιτησεως, διατροφῆς, ἰατρικῶν φροντίδων φαρμακευτικῆς περιθάλψεως. παρακλινικῶν ἐξετάσεων καὶ θεραπειῶν ἢ ἐν ἀδυναμίᾳ τούτων πρὸς παροχὴν τροφῆς, φαρμάκων παρακλινικῶν θεραπειῶν ἢ ἐξετάσεων διὰ τῆς παροχῆς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ TAKE κατὰ τὰ ἐν τῇ ἐπομένῃ παραγράφῳ ὀριζόμενα.

β) Ἐξωνοσοκομειακῆς νοσηλείας παρὰ συμβεβλημένων ἐργαστηρίων, παρακλινικῆς θεραπείας πάσης φύσεως καὶ ἐιδικῶν θεραπειῶν, ἐφ' ὅσον οὕτω ἀποφεύγεται ἡ κλινικὴ περίθαλξις τοῦ ἀσθενοῦς, ἀνευ βλάβης τῆς υγείας του, τούτου πιστοποιουμένου ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE ἢ τοῦ Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἀσθενοῦς διὰ τὴν μὴ Κλινικὴν νοσηλείαν του.

2. Εἰς περίπτωσιν ἀδυναμίας τῶν Θεραπευτηρίων παροχῆς εἰς τοὺς ἀσθενεῖς:

α) Πλήρους τροφῆς, συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου ἐγκρινόμενον διαιτολόγιον ἢ μὴ πλήρους τοιαύτης, τὸ TAKE ὑποχρεοῦται εἰς χορήγησιν τοῦ ἀντιτίμου τῆς μὴ παρεχομένης τροφῆς, ἧς τὸ ἡμερήσιον ποσὸν μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερβῆ τὸ ποσὸν τῶν νομίμων ἢ συμβατικῶν ἡμερησίων νοσηλίων, καθορίζεται ἐκάστοτε κατὰ Τοπικὰς περιφερείας δι' ἀποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου.

β) Παρακλινικῶν ἐξετάσεων ἢ θεραπειῶν. Αὗται παρέχονται ὑπὸ τοῦ TAKE διὰ συμβεβλημένων ἐργαστηρίων.

γ) Φαρμάκων. Ταῦτα παρέχονται ὑπὸ τοῦ TAKE διὰ συμβεβλημένων Φαρμακείων, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν Ν. 1348(1937 καὶ 171(1946.

3. Τὸ διαιτολόγιον τῶν ἀσθενῶν κατὰ κατηγορίας νοσημάτων καθορίζεται διὰ γενικῶν ἀποφάσεων τοῦ Διοικ. Συμβουλίου μετὰ γνώμην τοῦ Δ(ντος Ἰατροῦ Συμβούλου.

4 Ἡ φαρμακευτικὴ περίθαλξις περιλαμβάνει πάντα τὰ ὡς ἀπαραίτητα ὑπὸ τῶν Ἰατρῶν τοῦ Θεραπευτηρίου κρινόμενα φάρμακα, ἀνευ οὐδενὸς περιορισμοῦ, προτιμωμένων πάντως τῶν ἐγχωρίων ἰδιοσκευασμάτων, συμ-

περιλαμβανομένων και τών χορηγουμένων διά την πλήρη θεραπείαν τοῦ δι' ὃ ὁ ἀσθενὴς ἐνοσηλεύθη ὀξέος νοσήματος και οὐχὶ χρονίου διά τὸν μετὰ τὴν ἐξόδον ἐκ τοῦ Θεραπευτηρίου χρόνον και ἐφ' ὅσον ἡ περί τούτων συνταγή, περιλαμβάνουσα ἀπολύτως ἀναγκαῖα φάρμακα, ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Θεραπευτηρίου πρὸ τῆς ἐξόδου τοῦ ἀσθενοῦς ἐκ τούτου, ἐκτελεσθῆ δὲ ἐντός 2 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐξόδου του.

5. Ἡ παρακλινικὴ ἐξέτασις περιλαμβάνει τὰς κατὰ τὴν κλινικὴν νοσηλείαν ἀπαραιτήτους διά τὴν διάγνωσιν και τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀσθενείας, τῆς τηρητέας ἀγωγῆς κ.λ.π. βιοχημικὰς, μικροβιολογικὰς ἀναλύσεις και καλλιεργείας πάσης φύσεως, ἀκτινοδιαγνωστικὰς ἐξετάσεις, ἀκτινογραφίαις, βιοψίαις, βασικὸν μεταβολισμὸν κ.λ.π., ὡς και τὰς τοιαύτας πρὸς διάγνωσιν τῆς νόσου και τὴν διαπίστωσιν τοῦ ἀναγκαίου τῆς κλινικῆς νοσηλείας, πάντοτε μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων διά τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐξετάσεων φαρμάκων και ὑλικῶν.

6. Αἱ παρακλινικαὶ και εἰδικαὶ θεραπείαι περιλαμβάνουν πᾶσαν θεραπείαν ἐκτελουμένην συνήθως τῇ βοήθειᾳ ὀργάνων (ἤλεκτροθεραπείαι, διαθερμιαί, φωτόλουτρα, ἀκτινοβολαίαι, ἀεροζόλ), ἐφ' ὅσον αὕτη κρίνεται ὡς ἀπαραίτητος.

7. Κατὰ τὴν παροχὴν τῆς κλινικῆς περιθάλψεως και τῆς φαρμακευτικῆς τοιαύτης, ὡς και τῶν παρακλινικῶν ἐξετάσεων και θεραπειῶν, δεόν νὰ τηρῶνται ἐπακριβῶς οἱ δεοντολογικοὶ κανόνες ἐν πνεύματι οἰκονομικῆς και ταχεῖας νοσηλείας, ἀποφεύγηται δὲ ἡ ἐφαρμογὴ πειραμάτων μὴ ἐπιστημονικῶς ἀνεγνωρισμένων, ὡς και ἡ πολυδάπανος θεραπευτικὴ ἀγωγή.

Ἄρθρον 5

1. Νοσοκομειακὴ περίθαλψις παρέχεται ὑπὸ τοῦ TAKE:

- α) ὅταν ὁ ἀσθενὴς πάσχη ἐκ μολυσματικῆς νόσου,
- β) ὅταν ἡ νόσος και ἐν γένει ἡ κατάστασις τοῦ ἀσθενοῦς καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ἐκ τοῦ σύγγενος συνεχῆ παρακολούθησιν ἢ ἐπιτήρησιν αὐτοῦ ἢ ἀπαιτῆ ἱατρικὰς φροντίδας, μὴ δυναμένας νὰ παρασχεθῶσι διά τῶν συνήθων θεραπευτικῶν μέσων ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀσθενοῦς,
- γ) ὡσάκις αἱ συνθήκαι τῆς κατ' οἶκον διαβίωσης τοῦ ἀσθενοῦς δὲν συμβάλλουν εἰς τὴν θεραπείαν, και
- δ) τὰ περιστατικὰ τοκετῶν ἀνωμάλως ἐξελισσομένων.

ΝΟΣΗΛΕΙΑ ΕΙΣ ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΕΝΑ Ἡ ΜΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΑ

Ἄρθρον 6

1. Τὸ TAKE ὑποχρεοῦται νὰ νοσηλεύῃ τοὺς ἀσθενεῖς εἰς Κρατικὰ ἢ Δημοτικὰ, ἢ Κοινωφελῶν Ἰδρυμάτων, ἢ Ὁργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου Νοσοκομεῖα, συμβεβλημένα ἢ μὴ μετ' αὐτοῦ, ὡς και εἰς συμβεβλημένας μετ' αὐτοῦ ἰδιωτικὰς κλινικάς, οὐχὶ δὲ και εἰς μὴ συμβεβλημένας τοιαύτας.

2. Ὁ ἀσθενὴς δύναται νὰ ἐκλέξῃ μεαζὺ τῶν συμβεβλημένων θεραπευτηρίων, ἅτινα διαθέτουν κενὴν κλινὴν, ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐπιθυμεῖ νὰ νοσηλευθῆ, μὴ δικαιούμενος νὰ νοσηλευθῆ εἰς ἰδιωτικὴν κλινικὴν μὴ συμβεβλημένην, ἐκτὸς τῶν κατωτέρω περιπτώσεων τῶν παραγράφων 4 μέχρι και 7 τοῦ παρόντος.

3. Εἰς ἅς περιπτώσεις δὲν αἰτεῖται ὁ ἡσφαλισμένος καιά τ' ἀνωτέρω τὴν νοσηλείαν του εἰς ὄρισμένον θεραπευτήριον, ἢ συμπλήρωσις τῶν κενῶν κλινῶν, τῶν συμβεβλημένων θεραπευτηρίων γίνεται προτιμωμένων

α) τῶν κρατικῶν ἢ Δημοτικῶν Νοσοκομείων τῶν ἀνηκόντων εἰς Ὀργανισμοὺς Δημοσίου Δικαίου, β) Κοινωφελῶν Ἰδρυμάτων καὶ γ) τῶν κλινικῶν κατὰ σειρὰν προτεραιότητος, καθοριζομένην βάσει τοῦ χρόνου συνάψεως συμβάσεως μετ' ἐκάστης.

4. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ(ντος Συμβούλου, ἐκδιδομένην μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου, ἢ προκειμένου περὶ Τοπικῶν TAKE δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Τοπ. TAKE, ἐκδιδομένην μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου, δύναται, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ περιστατικῶν χρηζόντων χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως, νὰ ἐπιτραπῇ ἡ νοσηλεία τῶν ἀσθενῶν καὶ εἰς μὴ συμβεβλημένας μετὰ τοῦ TAKE ἰδιωτικὰς κλινικάς, ἀποκλειομένων ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐκείνων, ὧν οἱ χειρουργοὶ εἶναι ἱατροὶ τοῦ TAKE ἢ μετ' αὐτοῦ συμβεβλημένοι καθ' οἰονδήποτε τρόπον, τῶν παρεχουσῶν λόγῳ ἐγκαταστάσεων, ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ κλπ. ὀλιγωτέρας ἐγγυήσεις διὰ τὴν παροχὴν τῆς ἐνδεδειγμένης περιθάλψεως καὶ τῶν καθ' ὧν ἐπεβλήθη ὑπὸ τοῦ TAKE ὡς κύρωσις ἢ καταγγελία τῆς συμβάσεως ἢ ἡ διακοπὴ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς ταύτας ἀσθενῶν ἡσφαλισμένων ἐπὶ ὀρισμένον χρόνον καὶ ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ τοιαύτη διακοπὴ.

5. Διὰ τὴν συμφώνως πρὸς τὴν ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ ὀριζομένην περίπτωσιν νοσηλείας εἰς μὴ συμβεβλημένας Κλινικάς τὸ TAKE καταβάλλει μόνον τὰ νοσήλια καὶ λοιπὰς δαπάνας (ἐγχειρήσεων, παρακλινικῶν ἐξετάσεων, θεραπειῶν κ.λ.π.), ἅς θὰ κατέβαλεν, ἐὰν ὁ ἀσθενὴς ἐνοσηλεύετο ἐν ὁμοειδεῖ συμβεβλημένῃ Κλινικῇ, μὴ εὐθυνόμενον διὰ τὴν τυχόν ἐπὶ πλέον δαπάνην, ἥτις καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀσθενοῦς.

Ἐὰν ὑπάρχουν πλείονες ὁμοειδεῖς Κλινικαὶ μετὰ διαφόρους τιμὰς νοσηλείων λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ μέσος ὅρος νοσηλίων.

Τὸ TAKE ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐδέποτε καταβάλλει νοσήλια καὶ λοιπὰς δαπάνας μειζώνας τῶν τιμῶν τῆς πρώτης στήλης τῶν σχετικῶν Β. Δ/των, ἢ Ὑπουργικῶν ἀποφάσεων, ἢ προκειμένου περὶ φαρμάκων τῆς Κρατικῆς διατιμῆσεως καὶ εἰς ἀπάσας τὰς περιπτώσεις πάντοτε μετ' ἀφαίρεσιν τῶν διὰ τὸ TAKE ἀναγνωριζομένων νομίμων ἐκπτώσεων ἐπὶ τούτων.

6. Εἰς ἐπείγουσας περιπτώσεις, καθ' ἅς ἐκ τῆς ἀναβολῆς ἀπειλεῖται κίνδυνος διὰ τὸν ἀσθενῆ, ἐπιτρέπεται ἡ νοσηλεία καὶ εἰς μὴ συμβεβλημένας μετὰ τοῦ TAKE Κλινικάς, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐν παρ. 2. περιορισμοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ δι' ὅσον χρόνον, ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μετακίνησις του εἰς συμβεβλημένον θεραπευτήριον, τούτου διαπιστουμένου ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ Κεντρικοῦ TAKE ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE, τὸ TAKE ὑποχρεοῦται, ὅπως καταβάλῃ πλήρη τὰ ἀπαιτηθῶμενα νοσήλια καὶ λοιπὰς δαπάνας συμφώνως πρὸς τὸ τιμολόγιον τοῦ θεραπευτηρίου τρίτης θέσεως. Διὰ τὸ περαιτέρω χρονικὸν διάστημα, ἐφ' ὅσον ὁ ἀσθενὴς παραμένει εἰς τὴν αὐτὴν κλινικὴν, θεωρεῖται ὡς νοσηλευόμενος ἄνευ οἰασθήποτε ὑποχρέωσως τοῦ TAKE.

7. Ὡσαύτως κατ' ἐξαιρέσιν, ἐὰν ὁ ἀσθενὴς πάσχη ἐξ ἰδιαζούσης σοβαρᾶς παθήσεως, διαπιστουμένης ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ Κεντρικοῦ TAKE ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE, δι' ἣν ἐνδείκνυται ἐπικίνδυνος χειρουργικῆ ἐπέμβασις, δυναμένη νὰ ἐνεργηθῇ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE, μόνον παρ' ὀρισμένων ἐξειδικευμένων πρὸς τοῦτο ἱατρῶν, δύναται νὰ νοσηλευθῇ εἰς συμβεβλημένην ἢ μὴ Κλινικὴν, τῇ ἐπιμελείᾳ δὲ εἰδικοῦ μὴ συμβεβλημένου ἱατροῦ.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, πλὴν τῶν νοσηλίων καὶ λοιπῶν δαπανῶν δύναται τὸ TAKE νὰ ἀναλάβῃ καὶ τὴν δαπάνην τῆς ἀμοιβῆς τοῦ εἰδικοῦ χειρου-

γοῦ ἱατροῦ, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς νοσηλείας ἐιδικῆς μετὰ αὐτοῦ συμφωνίας, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Συμβούλου τοῦ TAKE μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου καὶ γνώμην τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ περιστατικοῦ, νοσηλευομένου εἰς θεραπευτήρια ἐδρεύοντα εἰς Τοπ. TAKE.

8. Προκειμένου περὶ ἰδιαίτερος σοβαρᾶς παθήσεως, διαπιστουμένης προηγουμένως ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE, δύναται ὁ ἄσθενης νὰ νοσηλευθῆ εἰς θεραπευτήριον τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐκλογῆς ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ κατόπιν προηγουμένης ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ TAKE, εἰς κατεπειγούσας δὲ περιπτώσεις τοῦ Δ(ντος Συμβούλου, δυναμένης καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ παρασχεθῆ, ὡσάκις ἡ αἰτία περὶ τῆς εἰς ἄλλοδαπὴν νοσηλείαν, κατέστη ἀδύνατον νὰ ὑποβληθῆ προηγουμένως, λόγῳ τῆς αἰφνιδίας ἐκδηλώσεως τῆς νόσου καὶ τῆς ἀμέσου διακομιδῆς τοῦ ἀσθενοῦς εἰς ἄλλοδαπὴν ἢ λόγῳ διαμονῆς τοῦ ἀσθενοῦς εἰς ἄλλοδαπὴν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ ἐφ' ὅσον πράγματι ὁ ἄσθενης νοσηλευθῆ εἰς θεραπευτήριον τῆς ἄλλοδαπῆς, ἀποδίδεται εἰς τὸν δικαιούχον, ἐπὶ τῇ ὑποβολῇ ἐπιστήμων δικαιολογητικῶν, θεωρουμένων ὑπὸ τῆς οἰκείας Ἑλληνικῆς Προξενικῆς Ἀρχῆς, ἢ ἔλλειψει τοιαύτης παρ' ἄλλης Δημοσίας Ἀρχῆς τοῦ ἄλλοδαποῦ Κράτους, ἡ δαπάνη νοσηλείαν καὶ λοιπῶν δαπανῶν νοσηλείας, βάσει τοῦ τιμολογίου τῆς δευτέρας στήλης τρίτης θέσεως τῶν σχετικῶν Β.Δ(των ἢ Ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ἠδηγημένου κατὰ 20%, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἑτέρας ἐπιβαρύνσεως, οὐδὲ διὰ συνοδόν.

ΘΕΣΙΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ

Ἄρθρον 7

1. Οἱ ἄσθενεῖς νοσηλεύονται εἰς Γ' θέσιν, τοῦ Διοικ. Συμβουλίου δυναμένου κατὰ τὴν κρίσιν του διὰ γενικῆς ἀποφάσεώς του νὰ καθορίσῃ τὴν νοσηλείαν καὶ εἰς ἀνωτέραν θέσιν, εἴτε δι' ἅπαντα τὰ νοσήματα, εἴτε διὰ τινα ἰούτων, μετὰ ἠτιολογημένην πρότασιν τοῦ Δ(ντος Συμβούλου τοῦ TAKE καὶ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE καὶ ἔκθεσιν περὶ ἰῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ κλάδου.

Ἡ νοσηλεία πραγματοποιεῖται εἰς κλίνας, τὰς ὁποίας ἔχει ἐξασφαλίσει διὰ τοὺς ἄσθενεῖς του τὸ TAKE, εἰς ἃς περιπτώσεις τοῦτο καθίσταται δυνατόν, διὰ τῶν πρὸς τοῦτο συναπτομένων συμβάσεων.

2. Ὁ ἄσθενης δύναται νὰ νοσηλευθῆ εἰς ἀνωτέραν θέσιν τῇ αἰτήσῃ του, ἐν τῇ περιπτώσει ὅμως ταύτῃ καταβάλλει οὗτος τὴν ἐπὶ πλέον δαπάνην.

ΒΙΒΛΙΑΡΙΑ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

Ἄρθρον 8.

1. Ἡ χορήγησις τῶν παροχῶν Ἀσθενοῦς πραγματοποιεῖται βάσει βιβλιαρίου ἀσθενοῦς, εἰς ὃ ἐπικολλῶνται αἱ φωτογραφίαι τῶν δικαιούχων, καὶ οὗτινος τὴν ἐκδοσὶν ὑποχρεοῦται νὰ ζητήσῃ ὁ ἡσφαλισμένος ἢ συνταξιούχος δι' ἑαυτὸν καὶ τὰ δικαιούχα μέλη τῆς οἰκογενείας του, δι' ὑποβολῆς τῷ TAKE ἐντύπου δηλώσεως, ἧς τὸ περιεχόμενον καθορίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ(ντος Συμβούλου μετὰ γνώμην τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου.

2. Ἄνευ τοῦ βιβλιαρίου ἀσθενοῦς οὐδεμία περιθαλψὶς παρέχεται, ἐκτὸς περιπτώσεων ἐπειγουσῶν.

3. Τὸ βιβλιάριον ἐκδίδεται ἅμα τῇ ὑποβολῇ τῆς κατὰ τὰ ἄνω δηλώσεως, χορηγεῖται δὲ εἰς τὸν ἀμέσως ἡσφαλισμένον ἢ συνταξιούχον, ἀπο-

κλειομένης τῆς χορηγήσεως εἰς τὸν ἐμμέσως συνταξιούχον, ἐὰν ζῆ ὁ ἀμέσως τοιοῦτος.

Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις καὶ ἰδία τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 3 ἐδ. β'. τοῦ παρόντος, ἐπιτρεπτῆς δηλαδὴ κατὰ τὸν παρόντα Κανονισμόν χωριστῆς διαβίωσης, ἐκδίδεται βιβλιάριον εἰδικὸν μὲ τὴν ἐνδειξιν «χωριστὴ διαβίωσις», χορηγούμενον εἰς τὰ κεχωρισμένως διαβιούντα μέλη οἰκογενείας.

4. Ἡ ἀξία τοῦ βιβλιαρίου, καθοριζομένη ὑπὸ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ TAKE, καταβάλλεται ἅμα τῇ ὑποβολῇ τῆς κατὰ τὰ ὦς ἄνω δηλώσεως.

5. Τὸ βιβλιάριον ἀσθενείας προσκομίζεται εἰς πᾶσαν περίπτωσιν προσφυγῆς εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ TAKE (διοικητικὰς καὶ ὑγειονομικὰς), ὡς καὶ εἰς ἰατροῦς, θεραπευτήρια, ἐργαστήρια, φαρμακεία κλπ. Οἱ ὑπόχρεοι πρὸς παροχὴν περιθάλψεως ὑποχρεοῦνται νὰ ἀρνηθῶσι τὴν χορηγίαν εἰς περίπτωσιν μὴ προσαγωγῆς τοῦ βιβλιαρίου, ἐκτὸς ἐπειγουσῆς περιπτώσεως.

6. Αἱ οἰκείαι σιγλαὶ ἐνδεικνυομένης καὶ πραγματοποιουμένης νοσηλείας, παρακλινικῶν ἐξετάσεων καὶ θεραπειῶν, φαρμακευτικῆς περιθάλψεως κλπ. συμπληροῦνται ὑπὸ τῶν διοικητικῶν, ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ TAKE, τῶν Ἱατρῶν, Θεραπευτηρίων, φαρμακείων, ἐργαστηρίων κλπ., παρ' ἐκάστου κατὰ τὰς ἀρμοδιότητας αὐτοῦ.

7. Πᾶς παραλείπων τὴν συμπλήρωσιν τῶν οἰκείων στηλῶν διαπράττει πειθαρχικὸν παράπτωμα, ἐφ' ὅσον εἶναι ὄργανον τοῦ TAKE, παρέχει δὲ τὸ δικαίωμα καταγγελίας τῆς συμβάσεως, ἐφ' ὅσον εἶναι θεραπευτήριον, φαρμακεῖον, ἐργαστήριον κλπ. συμβεβλημένον μετὰ τοῦ TAKE.

8. Τὴν παρὰ τῶν ὑποχρέων συμπλήρωσιν τῶν οἰκείων στηλῶν δικαιούται νὰ ἀξιώσῃ καὶ ὁ δικαιούμενος περιθάλψεως.

ΕΓΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ

Ἄρθρον 9

1. Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀσθενοῦς εἰς Θεραπευτήριον ἐκδίδεται εἰσιτήριο ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου ἢ ὑπὸ τοῦ μετὰ σύμφωνον γνώμην του, δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ(ντος Συμβούλου τοῦ TAKE, ὀριζομένου ὄργανου τοῦ Κεντρικοῦ TAKE ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπικοῦ TAKE, μετὰ προσωπικὴν παρὰ τούτων ἐξέτασιν ἢ βάσει γνωματεύσεων συμβεβλημένων μετὰ τοῦ TAKE ἰατρῶν, ὅπου ὑπάρχουν τοιοῦτοι, ἐλεγχομένων ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ οἰκείου Τοπ. TAKE ἢ βάσει βεβαιώσεων ἰδιωτῶν ἰατρῶν, προκαλουμένων ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἀσθενῶν δαπάναις τῶν, ὁμοίως κατὰ τὰ ὡς ἄνω ἐλεγχομένων.

2. Ἐπὶ τοῦ εἰσιτηρίου εἰσόδου σημειοῦνται ὁ ἀριθμὸς Μητρώου τοῦ ἠσφαλισμένου ἢ συνταξιούχου, τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀσθενοῦς, ἢ πάθησις δι' ἣν παραπέμπεται πρὸς νοσηλείαν, ὁ πιθανὸς χρόνος νοσηλείας, τὸ θεραπευτήριον πρὸς ὃ θὰ παραπεμφθῆ ὁ ἀσθενὴς καὶ πᾶν ἕτερον χρήσιμον στοιχεῖον.

3. Πᾶν εἰσιτήριο μὴ χρησιμοποιοῦν ἐντὸς 48 ὥρων ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του καθίσταται ἄκρυν, ἐξαιρέσει τῆς περιπτώσεως ἀδυναμίας νοσηλείας, ἐλλείψει κενῆς κλίνης, ὅτε χορηγεῖται παράτασις ὑπὸ τοῦ ἐκδώσαντος τοῦτο.

4. Τὸ εἰσιτήριο ζητεῖται πάντοτε ἐκ τῶν προτέρων, ἐξαιρετικῶς δὲ ἐκ τῶν ὑστέρων μόνον, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἐπειγουσῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ἀμέσως παροχὴ περιθάλψεως ἐν θεραπευτηρίῳ κρίνεται ὡς ἐπι-

βεβλημένη εκ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς, ἐκ δὲ τῆς ἀναβολῆς ἐπίκειται κίνδυνος.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, ἐὰν ὁ ἀσθενὴς εἰσαχθῆ εἰς συμβεβλημένον θεραπευτήριον, ὑποχρεοῦται τοῦτο, θεωρουμένης τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ὡς ὅρου τῆς μετὰ τοῦ TAKE συμβάσεως, εἰς ἀναγγελίαν εἰς τὸ TAKE τῆς τοιαύτης εἰσαγωγῆς ἐντὸς 48 ὥρων τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς εισόδου, ὅπερ δέον ἐντὸς 24 ὥρων ἀπὸ τῆς ἀναγγελίας τοῦ περιστατικοῦ νὰ ἐκδώσῃ τὸ εἰσιτήριο, ἢ εἰδοποίησῃ τὸ θεραπευτήριον περὶ τῆς μὴ ἐγκρίσεως τῆς νοσηρίου, ἢ παραλείψεως τῆς τοιαύτης ὑποχρεώσεως, τὸ TAKE ἀναλαμβάνει μὲν τὴν νοσηλείαν τοῦ ἀσθενοῦς, ἀπὸ τῆς εισόδου του, ἐφ' ὅσον ὀπωσδήποτε λάβῃ γνῶσιν ταύτης πρὸ τῆς ἐξόδου του, εἶναι δὲ δυνατόν νὰ διαπιστωθῇ τὸ ἐπιγεῖν τῆς περιπτώσεως καὶ ἡ ἀνάγκη νοσηλείας, καταλογιζομένης ὅμως τῆς σχετικῆς δαπάνης, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, εἰς βάρος τοῦ θεραπευτηρίου.

Ἐὰν ὁ ἀσθενὴς, ἐπὶ ἐπείγουσας, κατὰ ἰ' ἀνωτέρω, περιπτώσεως, εἰσέλθῃ εἰς μὴ συμβεβλημένον κλινικὴν, ὑποχρεοῦται, ὅπως ζητήσῃ τὴν ἐγκρίσιν τῆς νοσηλείας τοῦ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς εισόδου του. Παρερχομένης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας ταύτης ὁ ἀπὸ τῆς εισόδου μέχρι τῆς ἐκπροθέσου ἀναγγελίας χρόνος νοσηλείας οὐδόπως ἀναγνωρίζεται, δύναται δὲ μόνον νὰ ἐγκριθῆ ἢ ἀπὸ τῆς ἐμπροθέσου ἀναγγελίας καὶ ἐφεξῆς νοσηλεία, ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀσθενοῦς διαπιστωθῆ ἡ ἀνάγκη τῆς νοσηλείας καὶ τὸ ἐπιγεῖν τῆς περιπτώσεως, τῆς ἐγκρίσεως παρεχομένης ὑπὸ τοῦ Δ(ντος) Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE ἢ τοῦ Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE μετὰ γνώμην, ἐὰν αὕτη κρίνηται ἀπαραίτητος, εἰδικοῦ Ἰατροῦ.

5. Τὸ εἰσιτήριο διὰ κλινικὴν νοσηλείαν ἐκδίδεται δι' ὀρισμένον χρόνον νοσοκομειακῆς περιθάλψεως, δυνάμενον νὰ παραταθῆ κατὰ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀσθενοῦς διὰ τὴν ἴασιν ἢ βελτίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ Δ(ντος) Ἰατροῦ Συμβούλου ἢ τοῦ Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE, μετὰ γνώμην εἰδικοῦ ἱατροῦ, ἐὰν αὕτη κρίνηται ἀπαραίτητος.

6. Ἡ ἐκάστοτε χορηγουμένη παράτασις νοσηλείας δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸν ἓνα μῆνα, προκειμένου δὲ περὶ χρονίων παθήσεων, τοὺς τρεῖς μῆνας.

7. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου δύναται νὰ ὀρισθῆ καὶ ἕτερος τρόπος ἐκδόσεως εἰσιτηρίων εἰσαγωγῆς εἰς Θεραπευτήρια, δελτίων παρακλινικῶν ἐξετάσεων καὶ θεραπειῶν, ὡς καὶ διάφορος διαδικασία χορηγήσεων τῶν διὰ τοῦ παρόντος καθοριζομένων παροχῶν.

ΛΗΕΙΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ

Ἄρθρον 10

1. Ἡ ἐξοδος τοῦ ἀσθενοῦς ἐκ τοῦ θεραπευτηρίου δέον νὰ πραγματοποιηθῇ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ εἰς τὸ εἰσιτήριο ἢ τῆς παρασχεθείσης τελευταίας παρατάσεως νοσηλείας, σημειουμένου χρόνου, τοῦ Δ(ντος) Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE, ἢ τοῦ Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπικοῦ TAKE δυνάμενον νὰ διατάξῃ αὐτεπαγγέλτως τὴν πρὸ τοῦ ὡς ἄνω χρόνου ἐκ τοῦ Θεραπευτηρίου ἐξοδον, ἐὰν κρίνῃ, ὅτι ἐξέλιπον οἱ λόγοι τῆς νοσοκομειακῆς περιθάλψεως. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχει καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Θεραπευτηρίου, ὅστις προσθέτως δύναται νὰ αἰτήσῃται τὴν, δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ(ντος) Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE ἢ τοῦ Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE, ἐξοδον, ὅταν ὁ ἀσθενὴς παραβαίῃ τὰ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς θεραπείας του

διατασσόμενα μέτρα, ἢ δὲν τηρῆ τὸν Κανονισμόν τοῦ Θεραπευτηρίου.

2. Κατὰ τῆς περὶ ἐξόδου ἀποφάσεως ἐξ οἰουδήποτε λόγου, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς λόγῳ λήξεως τοῦ χρόνου νοσηλείας, ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐντὸς 24 ὥρων ἐνώπιον τοῦ Δ(ντος Συμβούλου τοῦ TAKE ἢ τοῦ Προέδρου τοῦ Τοπ. TAKE, οὔτινες ἀποφασίζουν ἐντὸς 24 ὥρων ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς προσφυγῆς μετὰ γνώμην τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Θεραπευτηρίου καὶ ἀντιστοίχως τοῦ Δ(ντος Ἰατροῦ Συμβούλου ἢ τοῦ Ἰατροῦ Συμβούλου.

3. Ἡ προσφυγὴ ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν.

ΕΓΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΛΙΝΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ

Ἄρθρον 11

Α' 1. Τὰ φάρμακα, πλὴν τῶν πρώτης ἀνάγκης, ἅτινα διὰ τῶν συμβάσεων μετὰ θεραπευτηρίων δεόν νὰ προβλέπηται, ὡς παρέχονται ὑπὸ τούτων, χορηγοῦνται διὰ συνταγῶν, ἐκδιδόμενων ὑπὸ τῶν ἰατρῶν τοῦ θεραπευτηρίου, μετ' ἔγκρισιν διδομένην ἐπὶ τῶν συνταγῶν ἐκ τῶν προτέρων ἢ ἐκ τῶν ὑστέρων ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἰατροῦ Συμβούλου ἢ τοῦ Ἰατροῦ Συμβούλου τῶν Τοπ. TAKE.

2. Συνταγὰς δικαιοῦνται νὰ ἐκδίδουν καὶ ὁ Δ(νων Ἰατρός Σύμβουλος τοῦ TAKE καὶ οἱ Ἰατροὶ Σύμβουλοι τοῦ Τοπ. TAKE, ἐν διαφωνίᾳ δὲ τοῦ ἐπιστημονικοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεραπευτηρίου, συγκαλεῖται, κατὰ τὰ κατωτέρω, Ἰατρικὸν Συμβούλιον. Ἰατρικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖται καὶ εἰς ἄς περιπτώσεις ὁ ἐπιστημονικὸς διευθυντὴς τοῦ Θεραπευτηρίου διαφωνεῖ πρὸς τὴν περὶ ἀπορρίψεως φαρμάκου τινὸς ἀπόφασιν τοῦ Δ(ντος Ἰατροῦ Συμβούλου ἢ Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπικοῦ TAKE.

3. Ἐπὶ τῶν συνταγῶν δεόν ἀπαραιτήτως νὰ σημειῶται ὁ ἀριθμὸς Μητρώου καὶ τὸ ὄνοματεπώνυμον τοῦ νοσηλευομένου, ἢ χρονολογία ἐκδόσεως, εἰς ἄς δὲ περιπτώσεις διὰ τούτων παραγγέλλονται φάρμακα χρησιμοποιηθόμενα μετὰ τὴν ἐξοδον τοῦ ἀσθενοῦς ἐκ τῆς κλινικῆς καὶ περιληπτικῆς ἐκθεσεὶς περὶ τῶν λόγων τῶν ἐπιβαλλόντων τὴν χορήγησιν. Αἱ συνταγαὶ ὑπογράφονται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἐκδῶσαντος τὴν συνταγὴν.

4. Τὰ φαρμακεῖα, ἐκτελοῦνται τὴν συνταγὴν, δεόν νὰ ἀναγράφουν ἐναντι ἐκάστου φαρμάκου τὴν τιμὴν κρατικῆς διατιμῆσεως, τὴν ἡμερομηνίαν ἐκτελέσεως καὶ ἀπαιτοῦν τὴν ὑπογραφήν περὶ παραλαβῆς τούτων ὑπὸ τοῦ παραλαμβάνοντος τὸ φάρμακον (οἰκείου τοῦ ἀσθενοῦς, ἢ Κλινικῆς).

5. Τὰ φάρμακα δύνανται νὰ χορηγῶνται καὶ ὑπὸ τῶν θεραπευτηρίων, ἐφ' ὅσον παρ' αὐτοῖς λειτουργεῖ νομίμως φαρμακεῖον, ἀποδιδόμενης αὐτοῖς τῆς ἀξίας τούτων, βάσει τῶν τιμῶν Κρατικῆς διατιμῆσεως μετ' ἐκπτώσιν τῆς διὰ τὸ TAKE τυχόν ἀνεγνωρισμένης ἐκπτώσεως διὰ τῆς συμβάσεως μετὰ τοῦ Φαρμακευτικοῦ Συλλόγου τῆς περιφέρειας, ἔθνα τὸ θεραπευτήριον, ἐπὶ τῇ ὑποβολῇ τῶν συνταγῶν, ἢ καὶ ἄνευ ἐκπτώσεως κατὰ τὰ διὰ τῆς συμβάσεως μετὰ τοῦ Θεραπευτηρίου καθορισθόμενα.

6. Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ Θεραπευτήριον στερεῖται νομίμως λειτουργούντος φαρμακείου, τὰ φάρμακα προμηθεύεται ὁ ἀσθενὴς διὰ τινος οἰκείου του, ἢ τοῦ Θεραπευτηρίου παρὰ τῶν συμβεβλημένων φαρμακείων, τῆς ἀξίας τούτων ἀποδιδόμενης εἰς τὰ φαρμακεῖα βάσει τῶν συνταγῶν, φερουσῶν τὰ κατὰ τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα καὶ ἐπὶ τῇ ὑποβολῇ τῶν συνταγῶν καὶ συμφώνως πρὸς τὰς τιμὰς τῆς Κρατικῆς διατιμῆσεως, ἀφαιρουμένης τῆς τυχόν διὰ τὸ TAKE ἀναγνωριζόμενης ἐκπτώσεως.

7. Εἰς ἄς περιπτώσεις δὲν ἔχει συνολομογηθῆ σύμβασις μετὰ Φαρμα-

κευτικού Συλλόγου, τὰ φάρμακα προμηθεύεται τὸ Θεραπευτήριον ἢ ὁ ἄσθενής, τῆς ἀξίας τούτων ἀποδιδόμενης τῷ δικαιούχῳ ἐπὶ τῇ ὑποβολῇ τῶν συνταγῶν, ἐφ' ὧν βεβαιούται ὑπὸ τοῦ φαρμακοποιῦ ἢ ἐκτέλεσις τούτων καὶ ἰὸ καταβληθὲν ποσὸν καὶ συμφώνως πρὸς τὰς τιμὰς τῆς Κρατικῆς διατιμῆσεως.

Β'. 1. Αἱ παρακλινικαὶ ἐξετάσεις ἐνεργοῦνται παραγγελίᾳ τῶν Ἱατρῶν τοῦ Θεραπευτηρίου μετ' ἐγκρισιν, διδομένην καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου, ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE ἢ προκειμένου περὶ τῶν πρὸ τῆς κλινικῆς νοσηλείας πρὸς διάγνωσιν τῆς νόσου, ἢ πρὸς διαπίστωσιν τοῦ ἀναγκαίου τῆς κλινικῆς νοσηλείας παραγγελιομένων τοιούτων, μετὰ προηγουμένην παραγγελίαν ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω ὀργάνων τοῦ TAKE καὶ ἐκτελοῦνται ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῶν Θεραπευτηρίων, ἐν θανοσηλεύεται ὁ ἄσθενής, ἢ εἰς συμβεβλημένα μετὰ τοῦ TAKE Ἔργαστήρια.

2. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν παρακλινικῶν ἐξετάσεων ἐκδίδεται εἰδικὸν «Δελτίον παρακλινικῆς ἐξετάσεως», εἰς ὃ σημειοῦται ὁ ἀριθμὸς Μητρώου καὶ τὸ ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἀσθενοῦς, ἢ ἐκτελεσθησομένη ἐξετάσις καὶ τίθεται ἡ χρονολογία ἐκδόσεως τοῦ δελτίου, ὑπογράφεται δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἐκδίδοντος τοῦτο Ἱατροῦ.

3. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται ἀναλόγως τὰ ὑπὸ στοιχ. Α' τοῦ παρόντος ἄρθρου ὀριζόμενα.

Γ'. 1. Αἱ παρακλινικαὶ καὶ εἰδικαὶ θεραπείαι ἐνεργοῦνται παραγγελίᾳ τῶν Ἱατρῶν τοῦ Θεραπευτηρίου κατόπιν ἐγκρίσεως, διδομένης καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE ἢ προκειμένου περὶ παροχῆς τῆς περὶ ὡς τὸ ἄρθρον 4 παρ. 1 ἐδ' β' τοῦ παρόντος ἐξωνοσοκομειακῆς νοσηλείας, κατόπιν παραγγελίας τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE καὶ ἐκτελοῦνται ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῶν Θεραπευτηρίων, ἐνθα νοσηλεύεται ὁ ἄσθενής, ἢ εἰς συμβεβλημένα μετὰ τοῦ TAKE ἔργαστήρια.

2. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὡς ἄνω θεραπειῶν ἐκδίδεται εἰδικὸν «Δελτίον παρακλινικῆς ἢ εἰδικῆς θεραπείας», εἰς ὃ ἀναγράφονται τὰ ἐν στοιχ. Β' τοῦ παρόντος ἄρθρου ὀριζόμενα.

Εἰδικῶς προκειμένου περὶ ἐξωνοσοκομειακῆς νοσηλείας ἐκδίδεται εἰδικὸν «δελτίον παρακλινικῆς ἐξωνοσοκομειακῆς νοσηλείας», ἐφ' οὗ πλὴν τῶν ἐν παρ. 2 τοῦ παρόντος ὀριζομένων βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ παραγγέλλοντος Ἱατροῦ τὸ δυνατόν τῆς ἐκτελέσεως τῆς θεραπείας ἀνευ βλάβης τῆς υγείας τοῦ ἀσθενοῦς καὶ ἡ συγκατάθεσις τούτου διὰ τὴν μὴ κλινικὴν νοσηλείαν του.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ἄρθρον 12

1. Εἰς περιπτώσεις σοβαρᾶς ἀσθενείας καὶ κατόπιν προτάσεως τοῦ Θεραπευτηρίου ἢ κατ' αἴτησιν τοῦ ἀσθενοῦς ἢ τοῦ οἰκείου του, δύναται νὰ συγκροτῆται τριμελὲς Ἱατρικὸν Συμβούλιον, συγκροτούμενον ἐκ τοῦ ἐπισημονικοῦ διευθυντοῦ τοῦ Θεραπευτηρίου, ἐνθα νοσηλεύεται ὁ ἄσθενής, ἐνὸς ἐτέρου ἱατροῦ τοῦ TAKE, εἰδικοῦ διὰ τὴν περίπτωσιν, ἢ τούτου ἐλλείποντος ἢ μὴ ὑπάρχοντος ἐκ τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου ἢ τοῦ Ἱατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE καὶ ἐνὸς ἱατροῦ ὑποδεικνυομένου ὑπὸ τοῦ ἀσθενοῦς, τῆς σχετικῆς δαπάνης, ὑπολογιζομένης βάσει τοῦ νομίμου τιμολογίου του, βαρυνούσης τὸ Ταμεῖον.

2. Τριμελῆ Ἱατρικὰ Συμβούλια συγκροτοῦνται κατὰ τὰ ὡς ἄνω καὶ

εις περιπτώσεις διαφωρίας του επιστημονικού διευθυντού του Θεραπευτηρίου και των Ιατρών του TAKE περί της ιηρητέας θεραπευτικής, φαρμακευτικής άγωγής ή περί της εφαρμογής ή εκτελέσεως παρακλινικής θεραπείας ή εξετάσεως.

3. Η άπόφασις του Ιατρικού Συμβουλίου ύποχρεοί το TAKE καθ' όλας τās συνεπειάς της άποφάσεως.

4. Η συγκρότησις Ιατρικού Συμβουλίου είναι ύποχρεωτική διά το TAKE, εις ήν περίπτωσην ταύτην ζητεί ό επιστημονικός Δ(ντής του Θεραπευτηρίου, ένθα νοσηλεύεται ό άσθενής, ύπόκειται δέ εις έγκρισιν του Δ(ντος Ιατρού Συμβούλου, ή του Ιατρού Συμβούλου εις ήν περίπτωσην ταύτην ζητεί ό άσθενής ή οί οικείοι του.

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΩΝ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ, ΙΑΤΡΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ

Άρθρον 13

1. Πρός άντιμετώπισιν της άσθενείας το TAKE συμβάλλεται μετά Θεραπευτηρίων, Έργαστηρίων, Ιατρών γενικής ιατρικής και ειδικότητων και φαρμακείων, ώς και μετά φαρμακοποιού έλεγκτού τών τιμών τών φαρμάκων.

2. Η ισχύς τών συναπτομένων συμβάσεων είναι ένιαυσία, άνανευομένη αυτοδικαίως δι' ίσον χρόνον, έν μη καταγγελθή ένα μήνα πρό της λήξεως ύπό του TAKE ή πρό τριών μηνών ύπό του έτέρου συμβαλλομένου.

3. Ό αριθμός τών Θεραπευτηρίων, έργαστηρίων και Ιατρών καθορίζεται κατά περιφερείας δι' άποφάσεων του Δ(ντος Συμβούλου του TAKE.

4. Η άμοιβή τών Ιατρών όρίζεται κατά περίπτωσην παρεχομένης ύπηρεσίας, καθορίζεται δέ κατά τās εκάστοτε κειμένας διατάξεις. Ειδικότερον ή άμοιβή του έλεγκτού φαρμακοποιού, καθοριζομένη κατά συναγην δέν δύναται νά υπερβαίνη μηνιαίως το ήμισυ του βασικού μισθού Γραφέως β' τάξεως.

5. Τās μετά τών άνωτέρω συμβάσεις συνάπτει ό Δ(νων Σύμβουλος του TAKE ή μετ' έγκρισιν τούτου ό Πρόεδρος του Τοπ. TAKE, συμφώνως πρός τās διατάξεις του παρόντος Κανονισμού και τούς ύπό του Διοικητικού Συμβουλίου καθοριζομένους γενικούς όρους συνάψεως συμβάσεων (τιμολόγιον νοσηλίων, ιατρικών πράξεων κ.λ.π. διαιτολόγιον, διάρκεια, κυρώσεις διά την μη τήρησιν ύπό του Θεραπευτηρίου τών όρων της συμβάσεως, λόγοι καταγγελίας κ.λ.π) και πάντοτε μετά σύμφωνον γνώμην του Δ(ντος Ιατρού Συμβούλου.

6. Διά την σύναψιν συμβάσεως και έφ' όσον ύπάρχουν πλείονα Θεραπευτήρια προσφερόμενα διά την διάθεσιν κλινών δι' άσθενείς του TAKE προτιμώνται κατά σειράν τά Κρατικά, Δημοτικά ή Όργανισμού Δημοσίου Δικαίου και «Κοινοφελών Ίδρυμάτων», εκ δέ τών ιδιωτικών κλινικών αί έχουσαι την μεγαλυτέραν δύναμιν κλινών και την άρτιωτέραν δύναμιν εις επιστημονικόν και βοηθητικόν προσωπικόν και έξοπλισμόν εις έγκαταστάσεις.

7. Προϋποθέσεις συνάψεως συμβάσεως είναι:

Α'. Μετά θεραπευτηρίων:

α) Νομίμως εκδιδομένη άδεια λειτουργίας του Θεραπευτηρίου, ώς και τών κατ' εκαστον τμημάτων τούτου,

β) Κανονικώς διωρισμένος επιστημονικός Διευθυντής του Θεραπευτηρίου,

γ) Έγκαταστάσεις πληροῦσαι τοὺς ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης ἐπιβαλλομένους ὄρους.

δ) Παρέλευσις τοῦλάχιστον τριετίας ἀπὸ τῆς τυχόν καταγγελίας προηγουμένης συμβάσεως μετὰ τοῦ Θεραπευτηρίου, λόγω παραβάσεως παρὰ τοῦτου τῶν ὄρων τῆς συμβάσεως.

Β'. Μετ' Ἐργαστηρίων:

α) Νομίμως ἐκδιδομένη ἄδεια λειτουργίας τοῦ ἐργαστηρίου,

β) Μηχανήματα πληροῦντα τοὺς ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς Ἐπιστήμης ἐπιβαλλομένους ὄρους,

γ) Ἡ ὑπὸ στοιχ. δ'. τῆς ἀνωτέρω παραγράφου προϋποθέσεις.

Γ'. Μετὰ Ἰατρῶν:

α) Πτυχίον Πανεπιστημίου,

β) Ἄδεια εἰδικότητος,

γ) Πιστοποιητικὸν τοῦ οἰκείου Ἰατρικοῦ Συλλόγου,

δ) Ἐγγραφοῦ συγκατάθεσις τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου,

ε) Ἄπασαι αἱ λοιπαὶ προϋποθέσεις προσλήψεως ὑπαλλήλων Ν.Π.

Δ. Δικαίου.

Δ'. Μετὰ ἐλεγκτοῦ Φαρμακοποιοῦ:

α) Πτυχίον Πανεπιστημίου.

β) Ἄπασαι αἱ λοιπαὶ προϋποθέσεις προσλήψεως ὑπαλλήλων Ν.Π.

Δ. Δικαίου.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΥΜΒΕΒΑΗΜΕΝΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΩΝ

Ἄρθρον 14

1. Τὰ συμβεβλημένα Θεραπευτήρια ὑποχρεοῦνται ὡπὸς:

α) Δέχονται πρὸς νοσηλείαν πάντα ἀσθενῆ προσκομίζοντα εἰσιτήριον τοῦ TAKE καὶ παρέχουν αὐτῷ τὴν δέουσαν περίθαλψιν συμφώνως πρὸς τοὺς ὄρους τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ τοὺς εἰδικώτερον ἐν τῇ ὑπογραφομένῃ παρ' αὐτῶν συμβάσει ὄρους,

β) Ἄρνοῦνται τὴν νοσηλείαν εἰς μὴ ἐφωδιασμένον μὲ εἰσιτήριον τοῦ TAKE ἠφαλισμένον, πλὴν προκειμένου περὶ ἐπείγουσης περιπτώσεως, ὅποτε ὑποχρεοῦνται, ὡπὸς εἰδοποιήσουν ἐντὸς 48 ὥρων τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν τοῦ TAKE,

γ) Τηροῦν πάσας τὰς ἀπαιτουμένας διατυπώσεις ἀπέναντι τοῦ TAKE διὰ τὴν δικαιολόγησιν τῆς παρὰ τοῦτου παρεχομένης εἰς τοὺς ἠσφαλισμένους νοσηλείας (ἀναγγελία εἰσόδου, ἔξοδος, χορήγησις φαρμάκων, ἐκτέλεσις παρακλινικῶν ἐξετάσεων κλπ.) καὶ ὑποβάλλουν εἰς αὐτὸ ἀνελλιπῶς τὰ διὰ τῆς συμβάσεως εἰδικώτερον ὀριζόμενα στοιχεῖα καὶ ἐκθέσεις ἐν σχέσει μὲ τὴν γενομένην θεραπείαν εἰς πάντα ἀσθενῆ.

δ) Ἐπιτρέπουν εἰς τὰ ἀρμόδια ὑγειονομικὰ καὶ διοικητικὰ ὄργανα τοῦ TAKE τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν κλινικὴν πρὸς παρακολούθησιν καὶ ἔλεγχον τῆς νοσηλείας καὶ τῆς ἐν γένει τηρήσεως τῶν παρὰ τῶν θεραπευτηρίων ἀνεπιλημένων διὰ τῆς συμβάσεως ἐναντι τοῦ TAKE ὑποχρεώσεων.

2. Ἡ ὑπὸ τοῦ θεραπευτηρίου παράβασις τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος καὶ τῶν διὰ τῆς συμβάσεως ἐπιβαλλομένων αὐτῷ ὑποχρεώσεων ἀποτελεῖ λόγον ἐπιβολῆς κατ' αὐτοῦ ἀναλόγως τῆς σοβαρότητος καὶ τῆς συχνότητος τῆς παραβάσεως τῶν κάτωθι κυρώσεων:

α) Πρόστιμον οὐχὶ ἀνώτερον τῶν 10% ἐπὶ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ δικαιούται οὗτος λαμβάνειν κατὰ τὸν μῆνα, καθ' ὃν διεπράχθη ἡ παράβασις.

β) Διακοπὴ τῆς παραπομπῆς νέων ἀσθενῶν διὰ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ ἐνὸς μηνὸς μέχρις ἑξ μηνῶν.

γ) Καταγγελία τῆς συμβάσεως ἄνευ τηρήσεως τῆς κατὰ τ' ἄνωτέρω προθεσμίας.

3. Αἱ κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον κυρώσεις ἐπέρχονται δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικ. Συμβουλίου, ἐκδιδομένης κατόπιν ἡτιολογημένης ἐκθέσεως τοῦ Δ(ντος Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ TAKE ἢ τοῦ Ἰατροῦ Συμβούλου τοῦ Τοπ. TAKE.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΕΝΩΝ ΙΑΤΡΩΝ

Ἄρθρον 15

1. Ὁ συμβεβλημένος μετὰ τοῦ TAKE ἰατρός ὀφείλει νὰ ἀποφεύγῃ πᾶσαν ἐνέργειαν, δυναμένην νὰ ἐπιβαρύνῃ οἰκονομικῶς τὸ TAKE ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου.

2. Ἀπαγορεύεται ὀπολύτως, ὕφ' οἵανδήποτε δικαιολογίαν καὶ πρόσσχημα, ἢ παρὰ τοῦ Ἰατροῦ ἀπαιτήσις ἢ ἀποδοχὴ χρηματικῆς ἀμοιβῆς χορηγούμενης ἐκ μέρους τοῦ ἀσθενοῦς ἢ τρίτου προσώπου ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ εἰσπραξις ἐξόδων ἀμάξης ἢ αὐτοκινήτου καὶ οἰασδῆποτε προσθέτου ἀμοιβῆς ἐκ μέρους τῶν περιθαλπομένων.

3. Παράβασις τῶν ὡς ἄνω ὑποχρεώσεων ἢ τῆς ἱατρικῆς δεοντολογίας, ἀποτελεῖ λόγον καταγγελίας τῆς μετὰ τοῦ ἰατροῦ συμβάσεως δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ TAKE, ἀφοῦ προηγουμένως κληθῆ νὰ ἀπαντήσῃ ἐντὸς προθεσμίας ἀναγραφομένης ἐν τῇ προσκλήσει.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

Ἄρθρον 16

Ὁ ἡσφαλισμένος καὶ συνταξιούχος, ὡς καὶ τὰ δικαιούχα παροχῶν ἀσθενείας πρόσωπα, ὀφείλει:

1. Νὰ διατηρῆ τὸ βιβλιάριον τοῦ ἀσθενείας εἰς ἀρίστην πάντοτε κατάστασιν,

2. Νὰ συμμορφοῦται πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ θεραπευτοῦ ἰατροῦ διατασσόμενην θεραπείαν καὶ ν' ἀποφεύγῃ πᾶσαν ἐνέργειαν, ἥτις εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν κατάστασίν του,

3. Καλούμενος παρὰ τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τοῦ TAKE νὰ παρέχῃ πᾶσαν ζητούμενην παρ' αὐτῶν πληροφορίαν καὶ διευκρίνησιν ἀπαραίτητον διὰ τὴν παρ' αὐτῶν διενέργειαν οἰουδῆποτε ἐλέγχου, νὰ ἀπαντᾷ προθύμως καὶ σαφῶς εἰς τὰ παρ' αὐτῶν διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ταμείου τιθέμενα ἐρωτήματα καὶ νὰ δέχεται τὴν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν τοῦ TAKE ἐξέτασίν του,

4. Νὰ τηρῆ ἀπαρεγκλίτως καὶ πιστῶς πᾶσας τὰς ἐκ τοῦ παρόντος κανονισμοῦ ἀπορροῦσας ὑποχρεώσεις του,

5. Νὰ τηρῆ τὸν ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν τοῦ εἰς ὃ νοσηλεύεται Θεραπευτηρίου, ἀποφεύγων πᾶσαν ἐνέργειαν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν κατάστασίν του, ἰδίᾳ δὲ νὰ μὴ ἐξέρχεται τοῦ Θεραπευτηρίου ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ Θεραπευτηρίου καὶ ἐγγράφου ἀδείας τοῦ ἰατροῦ τοῦ TAKE.

6. Ἐν περιπτώσει παραβάσεως δύναται νὰ στερῆται ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει τῶν παροχῶν ἀσθενείας διὰ χρονικὸν διάστημα μέχρι τριῶν μηνῶν. Ἡ στερησις ἀπαγγέλλεται δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ TAKE, ἀφοῦ προηγουμένως κληθῆ νὰ ἀπαντήσῃ ἐντὸς προθεσμίας ἀναγραφομένης ἐν τῇ προσκλήσει.

Ἐν ὑποτροπῇ δύναται νὰ στερηθῆ ὀριστικῶς παντὸς δικαϊώματός του πρὸς χορήγησιν παροχῶν ἀσθενείας τοῦ TAKE.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΙΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ κ.λ.π.

Ἄρθρον 17

1. Τὸ Τμήμα Μητρώου καὶ Στατιστικῆς τοῦ TAKE ὑποχρεοῦται εἰς στατιστικὴν παρακολούθησιν τῆς νοσηρότητος τῆς κλινικῆς νοσηλείας, τῆς φαρμακευτικῆς καὶ παρακλινικῆς περιθάλψεως καὶ θεραπειᾶς καὶ τῶν παρακλινικῶν ἐξετάσεων καὶ ὑποβάλλει εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον κατὰ μῆνα, ἢ τριμηνίαν σχετικοῦς στατιστικοῦς πίνακας.

2. Ὁ Δ(νος Ἱατρός Σύμβουλος ὑποβάλλει εἰς τὸ Διοικ. Συμβούλιον καθ' ἐξάμηνον ἐκθέσεις περὶ τῆς λειτουργίας καὶ ἀποδόσεως τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας μετὰ προτάσεων περὶ βελτιώσεως τῶν ὄρων κλινικῆς νοσηλείας καὶ ληπτέων μέτρων πρὸς ὀρθολογικώτεραν ὀργάνωσιν ταύτης. Τὰς αὐτάς ἐκθέσεις δύναται νὰ ὑποβάλλουν καὶ οἱ Ἱατροὶ Σύμβουλοι τῶν Τοπ. TAKE ὡς καὶ τὰ Τοπικά TAKE.

ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ—ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ἄρθρον 18

1. Ὅμοῦ μετὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ TAKE καταρτίζεται καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὸ Διοικ. Συμβούλιον πρὸς ἔγκρισιν κατὰ μῆνα Δεκέμβριον ἐκάστου ἔτους εἰδικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας, ἐντασσόμενος εἰς τὸν γενικὸν τοιοῦτον.

2. Εἰς τὰ ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀσθενείας ἐγγράφονται αἱ εἰσφοραὶ τῶν ἠσφαλισμένων καὶ τοῦ δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου καθοριζομένου κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ TAKE ποσοῦ.

3. Εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐγγράφονται ἅπασαι αἱ διὰ τὸ παρόντος Κανονισμοῦ προβλεπόμεναι δαπάναι διὰ τὴν κάλυψιν τῆς κατὰ τὸν κινδύνου ἀσθενείας ἀσφαλίσεως.

4. Ὁ ἀπολογισμὸς μετὰ πλήρων στατιστικῶν στοιχείων νοσηρότητος, νοσηλευτικότητος, μέσων ὄρων κόστους νοσηλείας, διάρκειας νοσηλείας, φαρμάκων, παρακλινικῶν ἐξετάσεων καὶ θεραπειῶν κ.λ.π. ὑποβάλλεται ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Συμβούλου τοῦ TAKE, τοῦ Δ(ντος Ἱατροῦ Συμβούλου καὶ τοῦ Προϊσταμένου Τμήματος Λογιστηρίου εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον πρὸς ἔγκρισιν ὁμοῦ μετὰ τοῦ Γενικοῦ Ἀπολογισμοῦ τοῦ TAKE ἐντασσόμενος εἰς τὸν.

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

Ἄρθρον 19

1. Αἱ δαπάναι τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας ἐκκαθαρίζονται ὑπὸ τοῦ Γραφείου Ἐκκαθαρίσεως Δαπανῶν (τοῦ Τμήματος Λογιστηρίου), ἐγκρίνονται δὲ ὑπὸ τοῦ Δ(ντος Συμβούλου μετὰ προηγούμενον ἔλεγχον τούτων ὑπὸ τοῦ Γραφείου Ἐλέγχου καὶ τοῦ Προϊσταμένου Τμήματος Λογιστηρίου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ του.

2. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου δύναται νὰ ἀνατεθῆ ἡ ἔγκρισις

άπασων ή κατηγοριών τινων τών δαπανών του Κλάδου 'Ασθeneίας εις ένα ή δύο κατά βαθμόν άνωτέρους ύπαλλήλους του TAKE.

Άρθρον 20

1. Άπό της ισχύος του παρόντος Κανονισμού καταργείται, διά της ύπ' αριθ. 96271(3-12-1948 (Φ.Ε.Κ. 207(Β' 7-12-1948) ήμετέρας αποφάσεως ως αυτή έτροποποιήθη και συνεπληρώθη μεταγενεστέρως «Κανονισμός Κλάδου 'Ασφαλίσεως του TAKE κατά του κινδύνου άσθeneίας».

2. 'Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της πρώτης του μεθεπομένου μηνός της δημοσιεύσεώς του εις την 'Εφημερίδα Κυβερνήσεως.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αίδ. Α. Παπαδόπουλον, Καλαμαράν, Εύας Μεσσηνίας. 'Η σύνταξις σας θά είναι 950 περίπου δρχ. μηνιαίως και τὸ ἐφ' άπαξ περί τὰς 15.450 δραχμάς. Δύνασθε νά εξαγοράσετε τὸν απαιτούμενον χρόνον διά τήν συμπλήρωσιν 35 ἐτῶν συμμετοχῆς εις τὸ TAKE, ἀφοῦ ὑποβάλετε σχετικὴν αίτησιν, εις τήν ὁποίαν καλύτερον εἶναι νά ζητήτε νά εξαγοράσητε ὄχι ὠρισμένον χρόνον, ἀλλὰ ἐκεῖνον ποῦ απαιτεῖται διά νά λάβετε πλήρη σύνταξιν. Διότι εἶναι πιθανόν νά εἶναι ὀλιγώτερος ἢ περισσότερος τῶν 6 ἐτῶν. Θά πληρώσετε διά κάθε μῆνα ποῦ εξαγοράζετε ποσὸν ἴσον πρὸς τὰ 5% τῶν ἀποδοχῶν, τὰς ὁποίας λαμβάνετε μηνιαίως σήμερον. Διά τήν τρίτην κατηγορίαν τοῦτο κυμαίνεται περί τὰς 60 δραχμάς. 'Η εξαγορὰ προϋπηρεσίας δὲν αὐξάνει τὸ ἐφ' άπαξ βοήθημα. Τήν σύνταξιν μόνον βελτιώνει. — Αἰδέσ. Κωνσταντῖνον Ξυνοτύραν, 'Ομβριακὴν Δομοκοῦ. 'Εν πρώτοις σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τοὺς καλοὺς σας λόγους καὶ τὰς εὐχάς. Δὲν αισθανόμεθα καμμίαν ἐνόηχλησιν ἐξυπηρετοῦντες τοὺς αἰδεσ. ἐφημερίους. 'Αλλωστε τοῦτο εἶναι καθήκον μας. Αἰσθανόμεθα δὲ ἰδιαίτεραν χαρὰν, ἂν ἠμποροῦμεν νά τοὺς βοηθήσωμεν εἰς κάτι. Σχετικῶς μὲ τήν εξαγορὰν προϋπηρεσίας σας σᾶς πληροφοροῦμεν ὅτι δι' αὐτῆς βελτιοῦται μόνον ἡ σύνταξις. Τὰ εξαγοραζόμενα ἐτη δὲν ὑπολογίζονται διά τήν λήψιν ἐπιδόματος πολυτείας. Διά νά σᾶς κατατοπίσωμεν πληρέστερον, γράψατέ μας τὸν χρόνον ἀναλήψεως ἐφημεριακῶν καθηκόντων καὶ τήν κατηγορίαν εις τήν ὁποίαν ἀνήκετε, ὅποτε θά ὑπολογίσωμεν πότε καὶ ποῖον ἐπίδομα πολυτείας πρέπει νά λάβετε. — Αἰδέσ. Ἀντωνῖνον Κωνσταντινάκην, Κεράμιαν Χαλκίδος. 'Η κοινότης ἀποτελεῖ Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου. 'Αναγνώρισις προϋπηρεσίας καὶ εξαγορὰ εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτό. 'Εν τῇ πραγματικότητι πρόκειται περί εξαγορᾶς προϋπηρεσίας, ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας ὁ νόμος ἐπιτρέπει τήν εξαγορὰν. — Πανόσ. Ἀρχιμανδρίτην Γρηγόριον Σικραφνάκην, Μονὴν Μαλεβυζίου. 'Ελησημόνησατε νά μᾶς γράψετε τήν κατηγορίαν εις τήν ὁποίαν ἀνήκετε. Διά νά λάβετε σύνταξιν πρέπει νά ὑποβάλετε τὰ ἐξῆς δικαιολογητικά: 1) Αἴτησιν. 2) Ἀπολυτήριον γράμμα τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἢ ἀντίγραφον τοῦτου. 3) Πιστοποιητικὸν Κοινότητος περί τῆς ἡλικίας σας καὶ τῆς οικογενειακῆς καταστάσεώς σας 4) Φύλλον διακοπῆς μεθοδοσίας ἀπὸ τὸ οἰκεῖον Δημόσιον Ταμεῖον. 5) Τὸ βιβλιάριον ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν συμπληρωμένων καὶ θεωρημένων ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην. 6) Βεβαίωσιν τῆς 'Ι. Μητροπόλεως, εις τήν ὁποίαν νά ἐμφαίνεται ἡ χρονολογία χειροτονίας καὶ ἀρχικοῦ διορισμοῦ, αἱ μεταθέσεις εις ἄλλας ἐνορίας, ἡ διάρκεια ὑπηρεσίας εις ἐκάστην ἐνορίαν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου σας ἐκ τῆς ὑπηρεσίας. 7) Βεβαίωσιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, εις τήν ὁποίαν νά ἐμφαίνεται ὅτι συνεπληρώσατε 35ετῆ πραγματικὴν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν. Θά λάβετε, ἐὰν εἴσθε Δ' Κατη-

γορίας 850 δραχμᾶς μηνιαίως καὶ 11.450 περίπου δραχμᾶς ὡς ἐφ' ἅπαξ βόη-
θημα. Ἐὰν εἴσθε τῆς Γ' κατηγορίας ἡ σύνταξις σας θὰ εἶναι 950 περίπου
δραχμᾶς μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ περὶ τὰς 15.450 δραχμᾶς. — Αἰ δε σ.
Γεώργιον Ρουμανῶν, Πετρίτσιον Πυλίας. Σύντάξεως θὰ δικαιούσθε
τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1961. Ἐὰν εἴσθε τῆς Δ' κατηγορίας ἡ σύνταξις σας θὰ
ἀνέλθῃ τότε εἰς 916 δραχμᾶς μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ εἰς 13.600 περίπου δρα-
χμᾶς. Τὰ ἀνωτέρω καθωρίσθησαν βάσει τῶν σημερινῶν δεδομένων. Ἡ
θυγάτηρ σας δὲν δικαιούται προικοδοτήσεως, διότι ὁ γάμος της ἐγίνε προὐ τοῦ
Ἰανουαρίου τοῦ 1959. — Αἰ δε σ. Ἀντώνιον Ἀργυρόν, Λεύκη
Καστορίας. Ἡ προσαύξησις τῆς πολυετίας ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῦ βασικοῦ
μισθοῦ. Διὰ τὴν Γ' Κατηγορίαν εἶναι 1020 + ἡ προσαύξησις 10% δρχ. 102 =
1122 δρχ. καὶ 1020 + ἡ προσαύξησις 20% δρχ. 204 = 1224 δρχ. Αἱ κρατήσεις
γίνονται ἐπὶ τοῦ λαμβανομένου συνολικῶς μισθοῦ, συμπεριλαμβανομένου
καὶ τοῦ ἐπιδόματος Βορ. Ἑλλάδος. Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς σύντάξεως γίνεται
ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῶν 1020 δρχ. διὰ τὴν τρίτην κατηγορίαν,
ὡς καὶ διὰ τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
Ἐπὶ τῷ νέφ' ἔτει: Παρελθόν, παρὸν καὶ μέλλον. — Ἀποστολικῆς Διακο-
νίας, Ἔτος 1960. Ἡ Οἰκογένεια καὶ ἡ Ἐνορία (Προγραμματικὰ προλεγόμε-
να). — Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Ἀποστάματα ἀπὸ τὸν «Λειμῶνα» τοῦ
Ἰωάννου Μόσχου, (μετᾶφρ. Θεοδ. Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδῃ, Τὸ
ξύπνημα τῆς ψυχῆς ἐνὸς κρυπτοχριστιανοῦ μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τοῦ
ἁγ. Βασιλείου. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Στοχασμοί, μὲ νύχτα χωρὶς
φεγγάρι. — Φ. Κόντογλου, Λόγοι τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ
νέου θεολόγου. — Ἀκύλα, Οἱ δεξιὰς ἁμαρτίαι: Οἱ ἀξέστραμένοι. — Ἀρ-
χιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρά, Λειτουργικὰ κηρύγματα: Ἡ θεία Λειτουργία.
— Κανονισμὸς κλάδου ἀσθενείας τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς
τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφη-
μέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν
τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19 — Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

*Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιῶν 1. Τηλ. 70734